

**BAĞIMSIZLIK SÜRECİNDE SPOR FEDERASYONLARINA
YAPILAN YASAL DÜZENLEMELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Serdar SOLMAZ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
SPOR YÖNETİM BİLİMLERİ PROGRAMI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

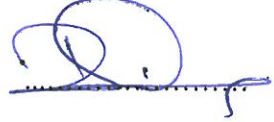
HAZİRAN 2016

Serdar SOLMAZ tarafından hazırlanan “Bağımsızlık Sürecinde Spor Federasyonlarına Yapılan Yasal Düzenlemelerin Değerlendirilmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / ~~OY ÇOKLUĞU~~ ile Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç.Dr.Tekin Çolakoğlu

Beden Eğitimi ve Spor, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~

Başkan : Doç.Dr.Mustafa Yaşar Şahin

Beden Eğitimi ve Spor, Gazi Üniversitesi

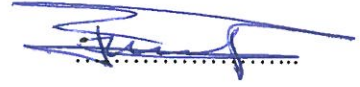
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~

Üye : Yrd.Doç.Ersan Tolukan

Spor Bilimleri Bölümü ,Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/~~onaylamıyorum~~

Tez Savunma Tarihi: 16/06/2016

Jüri üyeleri tarafından YÜKSEK LİSANS / DOKTORA tezi olarak uygun görülmüş olan bu tez Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Ufuk KOCA ÇALIŞKAN

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Serdar SOLMAZ

16.06.2016

BAĞIMSIZLIK SÜRECİNDE SPOR FEDERASYONLARINA
YAPILAN YASAL DÜZENLEMELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Serdar SOLMAZ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Haziran 2016

ÖZET

Bu çalışma, federasyon başkanları ile yapılan görüşmeler ışığında, federasyonların bağımsızlık süreci boyunca geçirdiği yasal düzenlemelerin idari ve mali açıdan yarattığı değişiklikleri saptamak, mevcut denetim sistemi hakkında görüşler almak ve yasal beklentileri tespit ederek öneriler geliştirmek amacı ile yapılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemine göre belirlenen toplam 9 federasyon başkanından oluşmaktadır. Verilerin toplanmasında, 8 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler aynı gün bilgisayara aktarıldıktan sonra yazıya çevrilmiştir. Elde edilen verilere “betimsel analiz” yöntemi uygulanmıştır. 2004 yılında uygulamaya giren özerklik yasası ile başlayan yeni idari ve mali yapılanma Türk sporu açısından olumlu bir gelişmedir. Geçen zaman çerçevesinde ve gelinen son noktada, 2011 yılında bağımsız olarak anılmaya başlayan spor federasyonlarının mali, idari ve mevcut denetim sistemi üzerinde yasal eksiklikler mevcuttur. Spor federasyonları hakkında çıkartılacak yeni yasa ve yönetmeliklerin tüm federasyonları kapsayacak bir şekilde çıkarılması gerekmekte, idari anlamda daha şeffaf olması amacı ile federasyon başkanlarının seçimine ilişkin kanun maddesinin, sponsorluk yasasının tekrar gözden geçirilmesi ve kulüpler yasasının çıkması gerekmektedir. Ayrıca, federasyonların denetim mekanizmalarının bağımsız olması ve denetleme kriterlerinin belirlenmesi gerekmektedir.

Bilim Kodu : 1301

Anahtar Kelimeler : Spor Federasyonları, Bağımsızlık, Özerklik, Yasal Yapılanma

Sayfa Adedi : 114

Danışman : Doç. Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU

ASSESSMENT OF LEGISLATIVE REGULATIONS THAT MADE TO SPORTS
FEDERATIONS AT INDEPENDENCE PERIOD

(M. Sc. Thesis)

Serdar SOLMAZ

GAZI UNIVERSITY
INSTITUTE OF HEALTH SCIENCES

June 2016

ABSTRACT

This study has been done to determine administrative and financial changes throughout the independence period of the sports federations, to receive an opinion about existing audit system and to ascertain legal expectations in the light of federation presidents' point of views and put forward a proposal about the subject. Qualitative research method was used in this study. The research group was determined by using criterion sampling method, which is a purposeful sampling method. The group consist of nine people who had served as president of a sports federation. Semi-structured interview form that is consist of 8 questions, was used to collect data. The recordings from interviews were transferred to the computer and converted to the written documents at the same day that interviews are made. Descriptive analysis method was applied to the data obtained. Starting with the autonomy law, which entered into application in 2004, a new administrative and financial restructuring is a positive development in terms of Turkish sports. There are some legal deficiencies in the administrative, financial regulations and on the existing audit system of sports federations which have been mentioned as independent federations since 2011. New laws and regulations with regard to sports federations must fulfill the needs of all federations. Moreover, to be more transparent, the legislations which regulate election of presidents, sponsorship must be reconsidered and clubs laws must be enact. Also, the inspection mechanism of federations must be independent and inspection criterions must be determined.

Science Code : 1301

Key Words : Sport Federations, Independence, Autonomy, Legal Structure

Page Number : 114

Advisor : Assoc. Prof. Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	x
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. Tarihsel Süreçte Türk Spor Yönetimi	5
2.1.1. Türkiye İdman İttifakı Cemiyeti (1922- 1936).....	5
2.1.2. Türk Spor Kurumu Dönemi (1936-1938).....	8
2.1.3. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü(1938-1986)	10
2.1.4. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (1986-2011).....	13
2.1.5. Gençlik ve Spor Bakanlığı (2011-...).....	14
2.2. Federasyon Kavramı ve Anlamı.....	16
2.2.1. Federasyon tanımı	16
2.2.2. Federasyonların kuruluşu ve hukuki süreci	18
2.3. Bağımsızlık ve Özerklik Kavramları.....	20
2.3.1. Bağımsızlık tanımı.....	21
2.3.2. Özerkliğin tanımı.....	23
2.3.3. Özerkliğin sınırı ve amacı	24
2.3.4. Özerkliğin koşulları	25
2.3.5. Özerkliğin türleri	26
2.4. Türk Spor Hukuku Dayanakları	27

	Sayfa
2.4.1. Hukuk ve spor hukuku kavramları	27
2.4.2. Özerklik ve bağımsızlık ile ilgili yasal düzenlemeler	28
2.5. Özerk Spor Federasyonları	34
2.5.1. Türkiye Futbol Federasyonu.....	35
2.6. Bazı Avrupa Ülkelerinde Spor Teşkilatlanması	38
2.6.1. Fransa	38
2.6.2. Almanya	39
2.6.3. İngiltere.....	40
3. MATERYAL VE YÖNTEM	43
3.1. Araştırma Modeli	43
3.2. Çalışma Grubu.....	44
3.3. Veri Toplama Aracı.....	45
3.4. Verilerin Toplanması.....	46
3.5. Verilerin Analizi.....	47
3.6. Geçerlilik ve Güvenirlik.....	48
4. BULGULAR	51
4.1. Mali Anlamda Federasyonlar Üzerinde Yaşanan Değişiklikler Hakkında Federasyon Başkanlarının Görüşleri Nelerdir?	51
4.1.1. Federasyon başkanlarının federasyonların bağımsızlaşma süreci içerisinde mali anlamda meydana gelen değişiklikleri nasıl değerlendirdiklerini ve süreç içerisinde GSGM/SGM ‘nin ayırdığı bütçede veya varsa diğer kaynaklarda herhangi bir değişim yaşanıp yaşanmadığı hakkındaki görüşleri nelerdir?	52
4.2. İdari Anlamda Federasyonlar Üzerinde Yaşanan Değişiklikler Bakımından Federasyon Başkanlarının Görüşleri Nelerdir?	54
4.2.1. Devletin bağımsız spor federasyonları üzerinde sahip olduğu etkiye yönelik federasyon başkanlarının görüşleri nelerdir?	54
4.2.2. İdari anlamda yaşanan sıkıntılar hakkında federasyon başkanlarının görüşleri nelerdir?	56

Sayfa

4.3. Federasyon Başkanlarının Yasal Düzenlemeler Hakkındaki Görüşleri ve Yasalardan Beklentileri Nelerdir?	58
4.3.1. Çıkarılan yasaların ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığı hakkında federasyon başkanlarının görüşleri nelerdir?	58
4.3.2. Federasyon başkanlarının spor federasyonları hakkında çıkarılabilecek yasalardan beklentileri nelerdir?	60
4.4. Bağımsız Spor Federasyonlarının Denetlenmesi Hakkında Federasyon Başkanlarının Görüşleri Nelerdir?	62
4.4.1. Federasyon başkanlarının Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu ile ilgili düşünceleri nelerdir?	62
5. TARTIŞMA	65
5.1. Mali Boyuta İlişkin Federasyon Başkanlarının Görüşleri	65
5.1.1. Federasyonların bağımsızlaşma süreci içerisinde mali anlamda meydana gelen değişiklikler ve süreç içerisinde GSGM/SGM ‘nin ayırıldığı bütçede veya varsa diğer kaynaklarda herhangi bir değişim yaşanıp yaşanmadığına ilişkin görüşleri	65
5.2. İdari Boyuta İlişkin Federasyon Başkanlarının Görüşleri	67
5.2.1. Devletin bağımsız spor federasyonları üzerinde sahip olduğu etkiye yönelik federasyon başkanlarının görüşleri	67
5.2.2. İdari anlamda yaşanan sıkıntılar hakkında Federasyon başkanlarının görüşleri	69
5.3. Yasal Beklentiler Hakkında Federasyon Başkanlarının Görüşleri	71
5.3.1. Çıkarılan yasaların ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığı hakkında federasyon başkanlarının görüşleri	71
5.3.2. Federasyon başkanlarının spor federasyonları hakkında çıkarılabilecek yasalardan beklentileri	72
5.4. Bağımsız Spor Federasyonlarının Denetlenmesi Hakkında Federasyon Başkanlarının Görüşleri	73
5.4.1. Federasyon başkanlarının Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu ile ilgili düşünceleri	73
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	75
KAYNAKLAR	79

	Sayfa
EKLER.....	85
Ek-1 Etik Kurul Onayı.....	86
Ek -2. Görüşme Soruları	87
Ek-3. Spor Federasyonlarının Özerkleşmesi Hakkında Kanun	88
Ek- 4. Federasyonların Bağımsızlığı İle İlgili Kanunu.....	92
Ek-5.Anayasa Mahkemesi Kararı	98
Ek-6. Federasyonlar Kuruluş ve Özerklik Yılları	112
ÖZGEÇMİŞ	114

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 2.1. 2001-2016 yılları arasında GSGM/SGM tarafından spor federasyonlarına yapılan yardım miktarları ve federasyonların sağladığı sponsorluk gelirleri oranı	20
Şekil 2.2. Özerklik öncesi spor federasyonları üzerinde yapılan düzenlemeler	29
Şekil 2.3. Özerklik dönemi spor federasyonları üzerinde yapılan yasal düzenlemeler	33
Şekil 2.4. Spor federasyonları üzerinde yapılan yasal düzenlemelerin genel görünümü	34
Şekil 2.5. Türkiye futbol federasyonu hakkında yapılan yasal düzenlemelerin genel görünümü.....	37
Şekil 4.1. Görüşmecilerin demografik bilgileri	51

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
BTSGM	Beden Terbiyesi Spor Genel Müdürlüğü
CCPR	Fiziksel Rekreasyon Merkezi Konseyi
CHF	Cumhuriyet Halk Fıkrası
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
DOSB	Alman Olimpik Spor Birliği
DSB	Alman Spor Birliği
FIFA	Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (Fédération Internationale de Football Association)
GSB	Gençlik ve Spor Bakanlığı
GSGM	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
IAAF	Uluslararası Atletizm Federasyonu (International Association of Athletics Federations)
NOK	Alman Milli Olimpiyat Merkezi Komitesi
SGM	Spor Genel Müdürlüğü
TDK	Türk Dil Kurumu
TFF	Türkiye Futbol Federasyonu
TİCİ	Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı
TSK	Türk Spor Kurumu
UEFA	Avrupa Futbol Federasyonları Birliği(Union of European Football Associations)

1. GİRİŞ

Spor sözlük anlamı olarak incelendiğinde Latince Disportare ve Desport biçiminde “dağıtmak, birbirinden ayırmak” anlamına gelen sözcüklerden oluşmuştur. 17.yüzyıldan sonra ilk hecesi değişerek “SPORT” biçimine dönüştüğü araştırmacılar tarafından öne sürülmektedir [1].

Spor, ekonomik, sosyal, ve kültürel kalkınmanın başlıca unsuru olan bireyin fizyolojik ve psikolojik yönden sağlığını geliştiren, toplum üyeliğini kazanarak bireyin sosyal çevrelere katılımını sağlayan biyolojik pedagojik ve sosyal bir olgudur [2].

Sporun insan hayatına girişi ile beraber, okullarda beden eğitimi ve spor dersleri, fiziksel aktivitenin günlük yaşantıdaki kullanımı ve sağlık amaçlı çeşitli uygulamalar görülmeye başlamıştır. Özellikle Amerika’da başlayan spor yatırımları eğitimin dışına çıkmaya başlamış, ülkeler artık spor politikaları oluşturmak için çeşitli girişimlerde bulunmuşlardır. Modern olimpiyatların başlatılması sporun daha büyük kitlelere yayılması ve bir felsefesinin oluşmasını sağlamıştır. Spor olgusu gittikçe büyümüş, gerek hizmet, gerek üretim, gerekse organizasyon açısından bir sektör halini almıştır. Özellikle 1960’lı yılların sonlarından günümüze kadar ise spor bir endüstri haline gelmekle kalmamış, endüstri içerisinde sektörel büyümeyi de sağlamıştır. Büyüyen sporunda yönetimi gerekli hale gelmiştir [3].

Yönetim belli bir amacın gerçekleşmesi için kurulan örgüt veya bu amaca ulaşmak için yürütülen planlı insan faaliyeti demektir [4]. Dolayısı ile amaçlara ulaşmak için sportif hareketin kurallara bağlı olarak yapılması gerekmektedir [5].Demokratik hukuk devletlerinde idarenin tüm faaliyetleri hukuka bağlı olup, yargının denetimi altındadır. İdare, örgütlenmesi ve faaliyeti, dolayısı ile idare edilenlerle ilişkilerinde hukuka bağlıdır [6].

Hukuk ise toplumsal yaşamı ilgilendiren her konuda olduğu gibi sporun da ayrılmaz bir parçasıdır. En yalın haliyle ‘Toplumsal yaşamı düzenlemek için uygulanması devletler tarafından yaptırıma bağlanmış kurallar biçimi’ olarak ifade edilen hukuk, değişen ve gelişen günümüz koşullarında sporda da her geçen gün daha fazla önem kazanmaktadır [7]. Türkiye’de sporun sevk ve idaresinden sorumlu olan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü(Spor Genel Müdürlüğü) Anayasanın 59. maddesindeki “devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere

yayılmasını teşvik eder ve başarılı sporcuyla korur” hükmünü gerçekleştirirken, devlet bir kamu hizmeti faaliyeti olarak gördüğü sportif faaliyetleri yönlendirme ve destekleme görevini[5], ana hizmet birimleri olarak faaliyetlerini sürdüren spor federasyonlarına belli sorumluluklar yükleyerek gerçekleştirmektedir [8].

Geçmişten günümüze spor hizmetini veren idari yapılanmayı incelediğimizde Cumhuriyetin ilk kurulduğu yıllardan günümüze sırasıyla 1922 yılında Cumhuriyetin ilk spor yönetim biçimi olan, kuruluşu ve yönetim tarzı itibarıyla içerisinde pek çok ilki barındıran TİCİ’ dir [9].TİCİ ‘gönüllü spor birlikleri’ tarafından 1909 dernekler kanununa göre kurulmuş [10].biçimsel anlamda Türkiye Cumhuriyetini ilk ve tek özerk spor yönetim tarzıdır[9].Bir diğer benimsenen model ise TİCİ ‘nin fesih edilmesine mutabık aslında TİCİ’nin yasal devamı niteliğinde olan fakat yönetim yapısı itibarıyla TİCİ’den tamamen ayrılan TSK yönetimidir. Bu döneme ‘Parti-Devlet ‘ işbirliği dönemi olarak nitelendirilen tamamen bir ara dönemde diyebiliriz.1938 TSK’nın sona ermesiyle ise spor bir kamu hizmeti olarak görülmüş ‘Spor ‘da Devlet Yönetimi’’ ne geçilmiştir [10].

1938 yılında devlet yönetimine giren spor belirtilen bu dönemden günümüze yönetimi devlet bakanlıkları içerisinde pek çok defa el değiştirmiştir.1938’li ilk yıllarda Başbakanlığa,1942 yılında Milli Eğitim Bakanlığına,1960 yılında tekrar Başbakanlığa,1970 yılında yeni kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığına,1983 yılında Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına,1989 yılında tekrar Başbakanlığa ve nihayetinde günümüzde de halen devam eden Gençlik ve Spor bakanlığına bağlanmıştır [11].

Cumhuriyetten günümüze incelediğimiz spor yapılanmaları sonrası devlet 04.03.2004 yılında 5105 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Konularda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile spor federasyonlarını özerkleştirmiş ve federasyonlara kısmen ’de olsa bazı alanlarda daha rahat hareket edebilme alanı tanımıştır.14.07.2004 tarihli ve 25522 sayılı “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Özerk Spor Federasyonları Çerçeve Statüsü “ yayınlanmıştır. Anayasa Mahkemesine açılan bir dava sonrasında 2009/107 esas sayılı 19.3.2010 tarihli ve 27526 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Anayasa Mahkemesi Kararı ile 5105 sayılı Kanunun Ek 9. maddenin; çerçeve statüyle ilgili 5. fıkrasının 1. tümcesinin Anayasanın 123. maddesine aykırı olduğu gerekçesiyle ve Kamu tüzel kişiliğinin ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur ifadesine aykırı olduğu için iptal edilmiştir. Ayrıca Tahkim Kurulunun

kararlarının kesinliği ibaresinin bulunduğu 7. fıkrasının 5. Tümcesinin Anayasanın 36. ve 125. Maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle, tahkim kurulunun görev yetki ve sorumluluklarını düzenleyen 7. fıkrasının 6. Tümcesinin yine Anayasanın 123. Maddesine aykırı olduğu gerekçesiyle, 8. fıkrasının sonunda yer alan "... kesin ..." sözcüğünün ise Anayasanın 36. ve 125.maddesine aykırı olduğu gerekçesiyle oyçokluğuyla iptaline karar verilmiştir. Bu değişiklikten sonra ise 29.03.2011 tarihinde 6214 sayılı "Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun "T.C. Anayasasının 59 uncu maddesinin kenar başlığı "B. Sporun Gelişmesi ve Tahkim Kurulu" şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıca ek olarak tahkim kurulunun kararları kesindir_ibaresi eklenmiştir.

29.03.2011 tarihli 6215 sayılı "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile federasyonları özerk olarak niteleyen tüm maddeler bağımsız olarak değiştirilmiştir.

Bugün ülkemizde 3 farklı statüde Spor Federasyonu görev yapmaktadır. 56 Bağımsız Spor Federasyonu, Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde 2 Bağımlı Spor Federasyonu ve tamamen kendine özgü özerk statüsü olan ve ayrı bir kanunla kurulan Türkiye Futbol Federasyonu olmak üzere toplamda 59 Spor Federasyonu bu üç statüde görev yapmaktadır [12].Devlet bir kamu hizmeti olarak sporu özerk spor federasyonlar aracılığı ile sağlamaktadır [13].Yapılan bu hizmeti daha etkin ve verimli kılmak için ise çıkartılan yasalar üzerinde yapılan gerek mali gerek idari anlamda düzenlemeler araştırmamızı kaçınılmaz kılmıştır.

Bu çalışmada, federasyonların bağımsızlık süreci boyunca ve sonrasında yapılan yasal düzenlemelerin, federasyonlar üzerindeki mali ve idari anlamdaki yansımalarını araştırmak, federasyon başkanlarının mevcut denetim sistemi hakkında görüşlerini almak ve yasal beklentileri tespit ederek öneriler sunmak amaçlanmıştır.

Bu amaçla öncelikle verilerin toplanması için "Federasyon Başkanlarının Bağımsızlık Sürecinde Spor Federasyonlarına Yapılan Yasal Düzenlemelerin Değerlendirilmesi" görüşme formu oluşturulmuştur. Oluşturulan görüşme formları ile hala federasyon başkanlıklarını yürütmekte olan 9 federasyon başkanı ile görüşme yapılmıştır. Görüşmede öncelikle özerklik öncesi ve sonrası dönemlerin değerlendirilmesi amaçlı en az 5 dönem federasyon başkanlığı yapmakta olan 3 federasyon başkanı bulunmaktadır. Ayrıca özerk ve bağımsız dönemi değerlendirmek amaçlı 3 ve daha az dönemdir federasyon başkanlığı yapmakta olan federasyon başkanları mevcuttur. Elde edilen veriler nitel araştırma

yöntemlerinden olan betimsel analiz tekniği uygulanmıştır. Dönemler içerisinde yapılan yasal düzenlemelerin federasyonlar üzerinde yarattığı mali ve idari değışiklikleri saptayarak, mevcut denetim sistemi ve yasal beklentiler hakkında federasyon başkanlarından alınan öneriler eşliğinde tartışılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Tarihsel Süreçte Türk Spor Yönetimi

2.1.1. Türkiye İdman İttifakı Cemiyeti (1922- 1936)

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın örgütsel önceli olan İdman İttifakı Heyeti Muvakkatesi (Geçici Kurul), İstanbul'da faaliyette bulunan on üç kulüp tarafından futbola ilişkin çalışmaların düzenlenmesi ve futbol liginin kurulması amacıyla 14 Temmuz 1920 tarihinde başlattıkları çalışmalarını 07 Eylül 1921'de bitirmiş ve 25 Kasım 1921 tarihinde de Cemiyetler Kanunu'na göre teşekkül için hükümete müracaat etmiştir [10].

Geçici kurul tarafından 25 Kasım 1921 tarihinde Dahiliye Nezaretine(İçişleri Bakanlığı)sunulan evrak, 22 Mayıs 1922 tarihinde tekamül etmiş ve Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı tescil ve tasdik olunmuştur [10].

Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı'nın kuruluş amacı ise ''Bir zamanlar Türk gibi güçlü sözüyle örnek alınan, mazharı terkîm olan bu güçlü ve asil milleti sürükleyip götüren ... oturganlık, gevşeklik, rahatı sevmeklik... gibi hallerin dehşeti karşısında bu millete taze hayat ve kuvvet vermek ver ırkımızın takviyesi, genel sağlığın iyileşmesi ve bu sayede doğumların artışı maksadile... unutulmuş bir geleneğimiz olan idmancılığa müracaat etmek'' amacı ile örgütlenmiştir [14].

Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı'nın görevleri ise; Amatörlüğü tertip ve himaye etmek, her sene mahalli ve genel müsabakalar tertip ve Türkiye Milli İdman birinciliklerini tepsî etmek, idmancılığın yayılması ve gelişimini sağlamak ve gerekli önlemleri almak, Uluslararası Olimpiyat Cemiyeti ile ilişki kurmak ve dünya müsabakalarında Türk Sporunu temsil etmek, spora ilişkin yönetsel ve sağlıkla ilgili yönetmelikler çıkartmak, idman mahallelerinin çoğalması ve mevcudunun düzenlenmesini sağlamak, Türkiye'de dereceye giren sporculara ödülleri vermek ve teşvik etmek, çeşitli spor federasyonlarının kurulmasını sağlamak, geçici spor bölgeleri ve çalışma alanları kurmak, yaycılık, tercüme, konferans ve derslerde sporculuğu bilimsel esaslar çerçevesinde geliştirmek, Uluslararası spor teşkilatlarıyla ilişkiye geçmek, sporda bölge sınırlarını belirlemek, profesyonelliği heves karlıktan ayrı tutmak, çeşitli sporlarda belirli sınırları geçebilenlere sporculuk lisansı vermek, Terbiye-i

Bedeniye'nin bilimsel usullere göre yaymak ve genelleştirmeye çalışmak, Türkiye'de bir terbiye-i bedeniye okulunun kurulmasını sağlamak, spor uzmanlarının yetiştirilmesini sağlamak [9].

Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı'nın yönetsel yapısı ise merkez ve taşra teşkilatından oluşmaktadır. Merkez teşkilatı kendi içerisinde; Genel Merkez, Federasyonlar, Genel Kurul ve Kurucular Kurulundan oluşmakta idi [15]. Taşra Örgütün ise İdman Mıntıkaları üzerine kurulmuştur. 1923 ana nizamnamesi'ne göre, idman mıntıkaları "memlekette, vaziyet-i coğrafiye ve iklimiye vesat-i nakliye ve teşkilat-ı mülyeye göre terfîk edilen hudut dahilinde bulunup " üyelik şartlarına uyan cemiyetlerin bir araya gelerek oluşturdukları uygulama birimleridir. Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı'nın idman mıntikalarına göre kurulan taşra örgütü mıntika merkezi, mıntika idman heyetleri, mıntika kongresi, kulüpler ve birlik kümelerinden meydana gelmiştir [10].

Türkiye İdman İttifakı Cemiyetinin yönetim anlayışı ise "gönüllü spor birlikleri" olarak devletlere ve hükümetlere karşı, "özerk" biçimde kurulan ilk kulüpler (1885), ilk tek-sporlu birlikler(1875)ve ilk çok-uluslu, çok-sporlu kuruluşlar (1894) kadar eski; rastladığım en özlü betimlemesiyle de "spor şahsın ve hususi teşebbüslerin malı, fakat hükümetin ve milletin mahfisi olarak kalmalıdır." Tümcisine indirgenebilecek kadar basittir. TİCİ ideolojisi, son tahlilde, ayrıntıları enine boyuna gördüğümüz "gönüllü spor birlikleri" yönetim modelinin ve Olimpiyatçılık Akımının düşünsel çerçevesinin ta kendisidir" [14].

Bu durumdan da anlaşıldığı gibi, idari, siyasi ve iktisadi alanda hiçbir bakanlığa bağlı olmaması, kendine özgü karar organlarının bulunması, aldığı kararları uygulayabilmesi ve gelirlerini harcayabilme yetkisine sahip olması bakımından, özerk bir kuruluş olmasıyla Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı'nın tam manasıyla demokratik ve âdemimerkeziyetçi bir spor teşkilatı olduğu anlaşılmaktadır [16].

Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı Meclis-i İdaresi 24 Ağustos 1922 günü toplanarak geçici atletizm, güreş ve futbol federasyonları oluşturulmuştur. Türk sporcularının 1924 Paris Olimpiyatlarına katılabilmeleri için uluslararası Federasyonlara üyelik başvurusu yapılması kararlaştırılmıştır. Bu doğrultuda ilk olarak Uluslararası Atletizm Federasyonuna (IAAF) yapılan başvuru Aralık 1922 tarihinde kabul edilmiştir. Futbol federasyonu ise FIFA'ya 15 Ocak 1923 tarihinde geçici olarak, 21 Mayıs 1923 tarihinde ise kesin olarak kabul edilmiştir.

TİCİ döneminde kurulan diğer federasyonlar ve uluslararası federasyonlara kabul ediliş yılları ise, Güreş (1922-1923), Bisiklet (1923-1923), Eskrim (1923-1923), Halter (1923-1923), Boks (1924-1947), Kürek (1924-1950), Yüzme ve Yelken (1924-1931), Binicilik (1926-1930), Atıcılık (1926-1953), Basketbol (1934-1935), Voleybol (1934-1950), Kayak (1934-1935), Jimnastik (1940-1960), Judo (1962-1964), şeklindedir [14].

TİCİ'nin devletten bağımsız özerk bir kuruluş olmasına rağmen kuruluşun temelini oluşturan 1909 Cemiyetler Kanunu'yla serbest bildirimle dayalı, tüzel kişilik olarak kurulan kulüpler, 1923 yılında 387 sayılı yasaya dernekleri kesinlikle yürütme organının denetimi altına sokan bir yasal düzenlemeye gidilmiştir. Hükümet bu yasayla sporun üst yönetimi olmasa bile onun kuruluşunu oluşturan unsuru denetim altına alarak bir bakıma sporu kendi denetiminde olduğu izlenimi vermiştir. Aslında bu yasa özerk kuruluş olan TİCİ'nin devlete bağlılığının göstergesidir [10]. Fakat bu bağlılık Türk Spor Teşkilatı'nda bugün uygulanmakta olan tavandan tabana olan emirler hiyerarşisi içindeki teşkilatlanma anlayışının tersine, bir yapılanmayla idari, siyasi ve iktisadi alanda hiçbir bakanlığa bağlı olmaması kendine özgü bir karar organlarının bulunması aldığı kararları uygulayabilmesi ve gelirlerini harcayabilme yetisine sahip olabilmesi ile TİCİ tam manasıyla özerk bir kuruluş olduğunu gösterir [16].

Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı sporu yönettiği 14 yıl boyunca hem devletten aldığı yardımlar ile hem de 1923 yılında çıkan 387 sayılı yasayla Türkiye Cumhuriyeti Devletine mali ve idari yönden bağımlı olduğunu söyleyebiliriz. Fakat zaman içerisinde yetkiler kısıtlanarak en aza doğru indirgenmiştir. Bunun başlıca nedeni ise Devletin kendine belirlediği ekonomik politikaların spora yansımaları gösterebiliriz. 1923 yılında İzmir İktisat Kongresinde Liberalizme yönelik kararlar doğrultusunda özel girişimciliğin esas alındığı ve devletin spor girişimini ayakta tutmak için pek çok özel girişimlere ayrıcalık tanımıştır. Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı da bu girişimlerden bir tanesidir. Fakat zaman ile bu bakış açısı 1929 Büyük Bunalım ile değişme göstermiştir Türk spor yönetimine yansısı ise "Sporda Devletçilik" olmuştur. Yani Devlet özel girişimciliği yönlendirici bir araç olmaktan vazgeçmiştir [14,10]. Büyük Buhranın etkisiyle zaman içerisinde maddi yönden zayıflayan Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı 1928 Olimpiyatları için devlette yardım başvurusunda bulunmuş ve bu sayede Olimpiyatlara katılabilmişlerdir. Bu durum Siyasette "Mademki Parayı biz veriyoruz sporu da biz yönetelim" düşüncelere neden olmuştur.

Yaşanan bu olay ile sonraki süreçlerde devletin spordaki etkinliğinin artmasına zemin oluşturmuştur [17].

Geçen zaman zarfından sporda fazlaca etkisini göstermeye başlayan devlet 1933 yılında Nizamettin Kırşan ve CHF örgütünden Turhan Rabat Almanya’da Hitler’in ünlü Nazi örgütünün hareketli dönemlerinde spor uzmanı olan Dr.Carl Diem’in yarattığı ve Nazi partisine bağlı olan “Jurgend” isimli örgüt yakından inceleme fırsatı buldular. Türkiye’ye dönüşte raporları doğrultusunda 1933 yılı Eylül ayında Dr.Carl Diem’i Türkiye’ye davet edip kendisine bir rapor hazırlatıldı. Raporda Türkiye için önerilen model Hitlerin modeline benziyordu raporda örgüt ismi ise “Gazi Gençliği” olarak yer almaktaydı. Parti tüzüğünde yer alan “içki, kumar ve siyaset giremez” kaydına rağmen zaman içerisinde politikacılar sporun içine yavaş yavaş girmiş bulunuyorlardı. Yapılan son kongrede ise parasal çıkmazda bulunan TİCİ tek çare olarak İttifakın partiye lağvedilmesini gördü ve 1936 8.Kongrede alınan kararla Dr.Carl Diem ‘in hazırladığı modeldeki CHP’ye bağlı ‘Türk Spor Kurumu’ oluşturuldu [17].

2.1.2. Türk Spor Kurumu Dönemi (1936-1938)

Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı, 13-18 Şubat 1936 tarihleri arasında toplanan 8.genel kurulunda Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı’nın adı Türk Spor Kurumu olarak değiştirilmesiyle oluşan aynı kurultayın son gün kararıyla Cumhuriyet Halk Partisi örgütüne bağlanan merkezi Ankarada bulunan bir tüzel kişiliktir [18].

1936-1938 yılları arasında sporun sevk ve idaresinden sorumlu TSK kuruluş safhasında hiç bir bakanlığa bağlı olmaması, kendine özel ve seçimle iş başına gelen organların bulunması ve gelirlerini harcama yetkisine sahip olması nedeniyle idare anlayışı, hizmet bakımından yerinden yönetim esası üzerine kurulmuştur [18].

Türk Spor Kurumunun Amaçları arasında;

Temiz ahlaklı, yüksek karakterli, sağlam bünyeli, daima canlı ve şevkli, nefesine ve ulusuna inananları pek, Türk devrimini, Cumhuriyeti ve bütün erginlik şartlarıyla yurdu korumayı en üst amaç bilen ve bu uğurda bütün varlıklarını vermeye hazır olan spor gençliği

yetiştirmek; Türkiye’de sporun milli ve fenni esaslara göre yayılmasına ve yükselmesine çalışmak; Türk sporculuğunu yurt içinde ve yurt dışında temsil etmektir.

Türk Spor Kurumunun 1936 tarihli kuruluş ilkeleri arasında şunlar yer almaktadır.

- Büyük nder Kemal Atatürk’e sönmez bir inan ve aşkla bağlı olarak onun büyük prensiplerinin nurlu izinde ilerlemek ve fedakarlıkla çalışmayı kendisine daima en büyük ve en önemli şeref bilmek,
- Türk devriminin esaslarıyla milli onuru gideceği yolu kendisine gösterilen bir ışık olarak tanımak,
- Türk bayrağını ve Türk sporculuğunu yüksek şeref ve haysiyetini taşıdıkları şuuruyla Kurum sporcuları olarak Türk mertliğinin, Türk temiz kanlılığının, yüksek yurtseverliğin ve Trkn büyük faziletlerinden olan disiplinin, fedekarlılığın, başkalarının haklarına hürmetin, nefse hkimiyetin, iyi düşünerek isabetli karar vermenin ve kararlarını tam vaktinde tatbik etmenin,
- Daima iyilik ve doğruluğun çok temiz bir rneği olmak; yalancılığın, kiskanılığın, hilekrlılığın, düşmanlara dşmanlılığın en büyük düşmanı olmak,
- Türk sporculuğu için büyük hizmetleri görülen, büyük yardımları dokunan yurttaşları ve sporcuları saygı ile överek anmak,
- Her spor savaşında karşısında bulunan sporcuyu en az kendisi kadar şeref ve itibara layık tanımak [14].
- Türk Spor Kurumunun Görevleri ise şunlardır;
- Temiz ahlaklı yüksek karakterli, sağlam bünyeli, daima canlı ve şevkli, nefesine ve milletine bağlı, Türk inkılplarını, Türkiye Cumhuriyetini korumayı en üstün amaç bilen, bu uğurda bütün varlıklarını vermeye hazır olan gençliği yetiştirmek ve sporu milli amaçlara, sıhhat şartlarına ve teknik icaplara uygun olarak yükseltip yaymak,
- Spor, bölge, evre kulüp ve yuvaları kurmak spor alanları açıp, spor oyunları yapmak ve yaptırmak
- Amatrlğn gelişimini sağlamak
- İ ve dış yarışmalar düzenlemek
- Havacılık aşkını uyandırmadaki kesin lüzumunu tanıdığı Türk Kuşu Teşkilatına bütün sporcuların girmesini teşvik etmek
- Türk Milli Olimpiyat Komitesini oluşturup dev ve yetkilerini tespit etmektir [15].

Türk Spor Kurumunun yönetim yapısı ise Merkez ve Taşra teşkilatlarından oluşmaktadır. Merkez örgütü içerisinde, Büyük Kongre, Genel Başkan ve Genel Merkez Kurulu, Federasyonlardan Taşra teşkilatı ise Spor Bölgeleri, Bölge Kongresi, Lig Kurulları, Spor Çevreleri, Spor Kulüpleri, Spor Yuvalarından meydana gelmektedir [14].

Türk sporunun özel hukuk tüzel kişiliğinden, kamu hukuku tüzel kişiliğine geçişte bir ara dönem olarak nitelendirilen Türk Spor Kurumu dönemi (1936-1938) o dönemin tek partisi olan CHP tarafından yönetilmiştir [11].

TSK'nin içerisinde bulunan partililerin şahsi hırs ve amaçlarının spora karışması ve spordaki bazı olumsuz hadiselerin ise partiye sıçraması sosyal ve siyaset çevrelerinde gruplaşmalara yol açmış ve hizmetlerin sunulması çerçevesinde “fırsat eşitliği” ilkesini ihlal edilmiştir. Bu nedenle hükümet bu yükü doğrudan taşımayı göze alamamış ve sorumluluğu devlet paralelinde ve resmi nitelendirilebilecek bir parti yan kuruluşu olan halkevlerine bırakmak istemiştir [11].

Ayrıca, TİCİ ve TSK dönemlerinde ki sporun yönetimi eğitim, sağlık, kültür, ekonomi ve savunmayı yakından ilgilendiren yönleri en küçük işyerinden en büyük ordu birliklerine kadar uzanan bir kurumlar karmaşasını ve onun milyonlarca insanını doğrudan etkileyen boyutlarıyla kuruluşunda, ”özel” olduğu için herkesin benimsediği bir otorite durumuna gelemeyen TİCİ'nin ya da “otorite ve disiplin kurmak şiddetli ihtiyacına “ ancak sınırlı bir merkeziyetçilikle yanıt verebilen TSK'nin harcı değildir. Gerekçesiyle Türkiye’de sporun yayılıp gelişmesinin bir kamu hukuku tüzel kişisi eliyle yönetilmesi gerektiğine inanılmıştır [14]. Daha sonrasında ise TSK’yı hazırlayan Alman Spor uzmanı Dr. Carl Diem Atatürk’ten aldığı direktifler doğrultusunda tekrar Türkiye ye gelerek 3530 sayılı “ Beden Terbiyesi Kanunu” hazırlamıştır. Hemen belirtmek gerekir ki bu kanun ile “Sporda Devletçilik” ilkesini tamamen geçilmiştir [19,14].

2.1.3. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü(1938-1986)

Cumhuriyet rejiminin kurulmasından sonra İstanbul’daki spor kulüpleri ortak ilişkilerini sağlamak ve yabancı federasyonlarla irtibat tesis etmek maksadı ile Avrupa’da olduğu gibi bir birlik kurmak istemişler ve buna Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı adını vermişlerdi. Devletten gördüğü yardımı her yıl gittikçe artan surette yenileyen TİCİ, Türkiye Sporunun

az çok gelişimine katkı sağlamış ise de kuruluş tarzındaki hususi vasıf dolayısı ile bütün sporculara bir otorite haline gelememiştir. Türk Spor Kurumu sevk ve idareyi bir miktar merkezileştirmiş ve gençliğin sporunu futboldan başka diğer çağdaş ve vatan müdafaasına yarayacak sahalara (kış sporları, atıcılık, yelkenli, uçuş sporları) yayılmış ve milli sporlara da önem vermek çığırını açmıştır. Fakat her iki devrenin verdiği tecrübeler, sporun tıpkı eğitim ve sağlık işleri gibi bir devlet işleri olarak ele alınması, Devlet hizmetleri arasına almakla kalmayıp ona Devlet mekanizması içerisinde yer verilmesi gerekliliğini ortaya koymuştur. Neslin ıslahını ve yurttaşların yüksek beden ve normal vasıflı insanlar olarak yetiştirilmesini memleket müdafaasını ve iktisadi kalkınmanın en mühim bir ilmi olarak kabul gören batı memleketlerinin birçoklarına nispetle sporda olan geriliğimizi kısa bir zamanda gidermek için sporda kuvvetli bir otorite ve disiplin kurmak şiddetli ihtiyacı ve bu düşünceyi teyit etmek amaçlı 16.07.1938 tarih ve 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu ile kurulmuş kamu hukuku tüzel kişisidir [14].

Kuruluş amaçları ise 29.06.1938 sayılı Resmi Gazete yayım tarihli ve 3530 sayılı kanunun gerekçe maddesinde “Yurttaşın fizik ve moral kabiliyetlerinin ulusal ve inkılapçı amaçlara göre gelişimini sağlayan, oyun, jimnastik ve spor faaliyetlerini sevk ve idare etmektir.” şeklinde belirtilmiştir [20].

3530‘nolu yasaya göre BTGM’ nin amaç ve görevleri, yurttaşları fizik ve moral bakımından yetiştirmek; yurttaşa yurdu tanıma, sevmeye ve koruma amacını güden oyun, jimnastik ve spor çalışmalarını sevk ve idare etmek, gençlerin kulüp ve gruplara giderek boş zamanlarının beden terbiyesiyle değerlendirilmeleri konusunda spor mükellefiyetini tatbik etmek, uluslararası temaslarda memleketi temsil edecek sporcuların sağlık, ahlak ve teknik şartlara göre seçmek için tedbirler almak, diğer memleketlerdeki sportif gelişmeleri izlemek ve ileri memleket seviyesine ulaşma imkânlarını sağlamak, beden Terbiyesi Teşkilatının ceza yönetmeliğini uygulamak, bölge spor faaliyetleri planlamak, kulüplerin kurulmasını teşvik etmek ve bunların genel müdürlüğe intibak tescillerini yapmak, memur ve işçi sayısı beş yüzden çok olan müessese ve kurumların spor alanı ve yüzme havuzu gibi tesisler yapması ve uzman beden eğitimi öğretmenleri ve çalıştırıcı tutması için gerekli çalışmaları yapmak, kışla, cezaevi ve okul gibi kamu kurumları için beden eğitimi esaslarını tespit etmek, beden terbiyesi ve sporla ilgili tesis ve yapılan projeleri hazırlamak ve hazırlatmak, uygulamak, uygulama ve sonuçlarını kontrol ve takip etmek, proje ve inşaatla ait fenni ve idari şartnameleri hazırlamak, kendisine ait gayrimenkullerin tapu işlerini yapmak ve kayıtlarını

tutmak, sporculara verilen mükâfat ve cezaların kayıtlarını tutmak, sporcu ve kulüplerin tescil, vize belge ve kulüp değiştiren sporcuların işlemlerini yürütmek, sporcuların sağlık şartlarını tespit etmek, futbol müsabakalarında müşterek bahis tertip edip spor toto matbaasını işletmek, yurttaşların beden eğitimi ve spor alanındaki ilgilerini ve ilgisini arttıracak yayınlar yapmak gibi görevleri üstlenmiştir [11].

Gençlik ve Spor Bakanlığının Cumhurbaşkanlığı tezkeresiyle kurulmuş olmasına karşın, kendisine bağlı olan iki bağlı kuruluşun yapı ve yetki bakımından yasalarla belirlenmiş olan katma bütçeli bir kuruluş olan BTGM ve bir kamu iktisadi teşebbüsü olan Yurt-Kur en büyük problemlerden birkaçıydı. Merkez örgütünde bulunan iki müsteşar yardımcısından birinin yalnızca BTGM ‘ye diğerinin yalnızca Yurt-Kur ‘a bakması ve bu iki bağımsız yardımcının bağımsız çalışmalarının müsteşarca eşgüdümlemesi, merkez örgütündeki dört Genel Müdürlüğünde pratikte kopukluk yaratmıştır [21]. Açıkladığımız yönetim anlamındaki aksaklıkların yanı sıra Gençlik ve Spor Bakanlığının sona ermesinin diğer nedenleri ise Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün bir türlü spor politikasını belirleyememesi, federasyonlarını uluslararası spor örgütlenmesinin gerisinde kalmaktan kurtaramaması gibi nedenlerle 13 yıllık hizmetten sonra Başbakan Turgut Özal Hükümeti tarafından 13 Aralık 1983 gün ve 179 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile tarihe karışmıştır [15].

BTGM, kurulduğu yıl olan 1938 yılından itibaren farklı üst kuruluşlara bağlanarak günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. İlk kurulduğu yıl Başbakanlığa, 1942’de Milli Eğitim Bakanlığı’na, 1960 ‘da tekrar Başbakanlığa, 1970’de yeni kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığına ,1983’de Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı’na ,1989 ‘da yeniden Başbakanlığa [11] ve son olarak 2011 yılında ise tekrar Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlanmıştır.

Türk Spor Örgütü’nün en üst kuruluşu olan ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü adını taşıyan kuruluşun adı, önce Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü’ne, 21. 05. 1986 yılında da 3289 sayılı Yasa ile, Devlet Bakanlığına bağlı bir kurum olan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü şeklinde anılmaya başlanmıştır [22].

2.1.4. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (1986-2011)

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı dönemi içerisinde hazırlanan ve 06.03.1986 tarihinde Bakanlar Kurulunca da kabul edilip TBMM’ye sunulan, “Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı”, 21.05.1986 tarihinde kabul olmuş, 3289 sayılı “Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” adıyla, 28.05.1986 tarihinde Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir [23].

24.01.1989 tarihli 356 sayılı bakanlar kurulu tarafından yayınlanan kanun hükmünde kararname neticesinde Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü olarak anılan ismi Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. Ardından ise 1991 yılında yayınlanan bir yasa ile “Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” adı “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun” olarak “Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü” ibareleri “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü”, “Beden Terbiyesi ve Spor İl ve İlçe Müdürlükleri “ ibareleri “Gençlik ve Spor İl ve İlçe Müdürlükleri”, “Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı “ibareleri “Başbakanlık” ve “Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı” ile “Bakan” ibareleri “Başbakan” olarak değiştirilerek kanunlaşmıştır. Bu bağlamda spor yönetimi bu kanun itibari ile artık başbakanlığa bağlı bir kuruluş halini almıştır. 3289 sayılı Kanun’a göre (GSGM), Başbakanlığa bağlı, merkezde katma bütçeli ve kamu tüzelkişiliğine sahip, taşra da ise özel bütçeli Gençlik ve Spor İl ve İlçe Müdürlüklerinden oluşan bir spor örgütü olarak kurulmuştur [23].

(GSGM)’nin kuruluş, örgüt, görev ve yetkileri 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile düzenlenmiştir. Bu hukuksal durumunun sonucu olarak, hizmet yerinden yönetim kuruluşlarının bir türü olarak idari kamu kurumları arasında bulunan (GSGM), teknik bilgi ve uzmanlık isteyen gençlik ve spor etkinliklerinin yürütülmesiyle görevli ve bu konuda yetkili bir kuruluştur [24].

3289 sayılı Kanun’un (2)’inci maddesinde GSGM’ nin görevleri şu biçimde sıralanmıştır:

Vatandaşın ve okul dışı gençlerin fizik; moral güç ve yeteneklerini sağlayan beden eğitimi, oyun, jimnastik ve spor etkinliklerini sevk ve idare etmek; gençliğin boş zamanlarının

değerlendirilmesine ilişkin hizmetleri yürütmek, bilgi ve beceri kursları düzenlemek, gençleri kötü alışkanlıklardan korunması için gerekli tedbirleri almak, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bütün öğretim kurumlarının; yurtiçi ve yurtdışı spor etkinliklerini programlamak, beden eğitimi ve spor etkinliklerinin esaslarını saptamak, yürütmek ve bu etkinliklere ilişkin araç, gereç ve benzeri ihtiyaçları karşılamak, okul dışı izcilik ve spor etkinlikleri ile gençlik etkinliklerini programlamak, düzenlemek, yönetmek ve gelişmesini sağlamak; spor idarecisi, antrenör, monitör, spor elemanları ve hakemleri yetiştirmek, eğitmek, sayılarını artırmak, eğitim merkezleri kurmak, sporcu ve spor kulüpleri ile gençlik derneklerinin tescil (kayıt) ve vize işlemlerini yapmak, spor federasyonlarının kurulması ve spor dallarını belirlemek için gerekli yöntem ve esasları saptamak, beden eğitimi, gençlik ve spor etkinlikleri için gerekli olan gençlik merkezleri, kampları ile saha, tesis ve malzemeleri yapmak, işletmek ve bu tesisleri vatandaşın kullanımına sunmak, sporcu sağlığı ile ilgili önlemleri almak, sporcu sağlık merkezleri açmak, işletmek, işletilmesine yardımcı olmak, sporcuların sigortalanması işlemlerini yapmak ve yaptırmak, spor karşılaşmalarında uluslararası kuralların ve her türlü kuralın uygulanmasını sağlamak, futbol karşılaşmalarında müşterek bahis (Spor-Toto ve Spor-Loto) düzenlemek, yönetmek, beden eğitimi ve spor alanında teknik bilgi ve spora ilgiyi artıracak yayınlar yapmak, faaliyetlerde bulunmak, gençliğin boş zamanlarının değerlendirilmesi konusunda diğer kuruluşlarla işbirliği yapmak, uluslararası spor ilişkilerinde resmi kurum görevi yapmak, bu Kanun'a göre kaydı yapılmış bulunan spor kulüp ve kuruluşları ile sporcu ve spor elemanlarını denetlemek, başarılı sporculara ve çalıştırıcılara mal ve para yardımı yapmak ve yapılmasını sağlamak, ilgili mevzuat ve Bakanlıkça verilen benzeri görevleri yapmaktır [24].

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, 2011 yılı itibarıyla 638 sayılı KHK ile yeni bir oluşuma giden 61. Hükümet Gençlik ve Spor Bakanlığını kurmuş ve spor bu yapılanma içerisindeki devlet örgütü tarafından yönetilmeye başlamıştır.

2.1.5. Gençlik ve Spor Bakanlığı (2011-...)

Gençlik ve Spor Bakanlığı 6223 sayılı yetki kanununa dayanılarak, 638 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 08.06.2011 tarihinde kurulmuştur.

Bakanlığın görevleri arasında: Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici politikaları tespit etmek, farklı genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi

potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlamak, karar alma ve uygulama süreçleri ile sosyal hayatın her alanına etkin katılımını sağlayıcı öneriler geliştirmek ve bu doğrultuda faaliyetler yürütmek, ilgili kurumların gençliği ilgilendiren hizmetlerinde koordinasyon ve işbirliğini sağlamak. Gençliğin ihtiyaçları ile gençliğe sunulan hizmet ve imkânlar konusunda inceleme ve araştırmalar yapmak ve öneriler geliştirmek, gençlik alanında bilgilendirme, rehberlik ve danışmanlık yapmak. Gençlik çalışma ve projelerine ilişkin usul ve esasları belirlemek. Gençlik çalışma ve projeleri yapmak, bu çalışma ve projeleri desteklemek, bunların uygulama ve sonuçlarını denetlemek. Spor faaliyetlerinin plan ve program dâhilinde ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesini gözetmek, gelişmesini ve yaygınlaşmasını teşvik edici tedbirler almak. Spor alanında uygulanacak politikaları tespit etmek ve uluslararası kuralların ve talimatların uygulanmasını temin etmek. Mevzuatla Bakanlığa verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak şeklinde belirtilmiştir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı merkez yönetimi bakanlık birimleri ve bakanlık kuruluşlarından meydana gelir. Bakanlık birimleri içerisinde Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Proje ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürlüğü, Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, Personel Dairesi Başkanlığı, Destek hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığından meydana gelir. Bakanlık kuruluşları içerisinde ise ,Yüksek Öğrenim ve Kredi Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü, Spor Genel Müdürlüğü, Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü olmak üzere 3 ana bölümden oluşur. Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü kendi içerisinde Merkez Teşkilatı ve Taşra Teşkilatı olmak üzere iki bölüme ayrılır ve Taşra Teşkilatı’ da Bölge Müdürlükleri ve Yurt Müdürlüğü olmak üzere tekrar iki bölüme ayrılmıştır. Spor Genel Müdürlüğü ise Kendi içerisinde iki bölümde incelenir bunlar Merkez Teşkilatı ve Taşra Teşkilatlarıdır. Taşra Teşkilatı ise İl Müdürlükleri ve İlçe Müdürlükleri olmak üzere iki bölüme ayrılır.638 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Gençlik ve Spor Bakanlığı taşra teşkilatı olmaksızın kurulmuştur. Ardından ise 649 sayılı KHK ‘nin ‘‘Bakanlığın görev alanıyla ilgili olarak il ve ilçe düzeyinde yapılması gereken iş ve işlemler Spor Genel Müdürlüğünün Gençlik Hizmetleri ve Spor İl ve İlçe Müdürlükleri aracılığıyla yürütülür.’’ tümcesi ile taşrada yürütülecek işleri Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü üzerinden yürüterek taşra teşkilatını da oluşturmuştur [25, 26].

2.2. Federasyon Kavramı ve Anlamı

2.2.1. Federasyon tanımı

Federasyonlar, kendi spor dallarındaki faaliyetleri uluslararası kurallara göre nizamlayan, yöneten, öğreten, memlekete yayan, geliştiren ve yurt dışında temsilini sağlayan teknik kuruluşlardır[15]. Spor dalları, federasyon adı verilen kuruluşlara bağlı olup, federasyonlar, düzenleme alanları içerisindeki spor dallarıyla ilgili teknik ve idari kararları alma yetkisine sahiptirler. Bir federasyon içinde sadece bir spor dalı olabileceği gibi, birden fazla spor dalı da teknik veya idari bakımdan aynı federasyona bağlanabilir. Amatör federasyonların adedi ile profesyonel dallar Merkez Danışma Kurulunun da görüşünü almak suretiyle Gençlik ve Spor Genel Müdürünün teklifi üzerine Başbakan tarafından tespit olunmaktadır [5].

Ulusal spor federasyonları, kendi spor dalındaki statü ve kuralları, uluslar arası spor federasyonlarının statü ve kurallarına uygun olarak yürütmekte, yine kendi spor dalının araç gereç, malzeme, yarışma, sporcu lisans, tescil, vize işlemleri, doping vb. konularda gerekli talimat ve kuralların hazırlanması gibi teknik görevlerin yanı sıra, milli düzeyde spor faaliyetlerinin örgütlenmesi ve denetlenmesi, hakem, antrenör vb. elemanların görevlendirilmesi gibi yönetsel fonksiyonlarını da yerine getirmektedirler. Ulusal spor federasyonları, birden fazla ülke sporcularının katıldığı yarışmalarda Uluslararası federasyonun statü ve kurallarını taviz vermeden uygulamak zorundadır. Bu açıdan bakıldığında, ulusal spor federasyonları uluslararası federasyonun teknik denetimi altında, bir bakıma onun alt sistemi gibidir [14].

“Bağımsız Spor Federasyonlarının çalışma usul ve esasları hakkında yönetmelik” federasyonların görev ve yetkilerini içeren 6.maddesinde Bağımsız Spor Federasyonlarının görevleri şu şekilde sıralanmıştır.

Spor dalı ile ilgili faaliyetleri ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, spor dalının gelişmesini, her yaş gurubunda yapılmasını ve ülke genelinde yaygınlaşmasını sağlamak, sporcu sağlığı ile ilgili konularda gerekli önlemleri almak, federasyonu teşkilatlandırmak, federasyonu uluslararası faaliyetlerde temsil etmek, tahkim Kurulu kararlarını uygulamak, il müdürlükleri ile koordineli çalışmak, yüksek performanslı sporcu yetiştirmek, spor kulüplerinin ilgili spor dalına katılım işlemlerini, sporcu, antrenör ve hakemlerin tescil veya

vize işlemlerini yapmak, kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimlerle işbirliği yapmak, spor dalının altyapısı ve eğitimine ilişkin projeler hazırlamak ve uygulamak, spor dalı ile ilgili faaliyetlerin düzenlenmesi için talimatlar hazırlamak ve uygulamak, genel Müdürlük ile uluslararası federasyonların belirlediği eğitim kriterlerine uygun olarak işbirliği içerisinde antrenör, hakem ve benzeri diğer spor elemanlarını yetiştirmek, kulüpler, il ve ilçe temsilcileri arasında doğabilecek teknik uyuşmazlıkları çözümlmek, uluslararası federasyonun izni ile uluslararası kurs, seminer, panel, sempozyum ve spor organizasyonları düzenlemek, federasyonun yıllık ve dört yıllık master ve stratejik planını, performans programını içeren taahhünameyi bakana sunmak [27].

Federasyonların teşkilatlanması ise yine aynı yönetmeliğin teşkilat başlıklı 7. Maddesinde şöyle belirtilmiştir. Federasyonların merkezi Ankara'dadır. Federasyon, yurt içi teşkilatını ana statüsünde belirlenen esaslara göre kurabilir.

Federasyon Merkez teşkilatı ise yine aynı kanunun 7. Maddesinin 2. Fıkrasında şu şekilde sıralanmıştır;

- a) Genel Kurul,
- b) Yönetim Kurulu,
- c) Denetim Kurulu,
- d) Disiplin Kurulu,
- e) Genel Sekreterlikten, teşekkül eder.

Federasyon yönetim kurulu, yedi üyeden az, on beş üyeden fazla, disiplin kurulu ise; üç üyeden az, beş üyeden fazla olamaz. Denetim kurulu; iki üyesi seçimle belirlenen, üç üyesi ise Genel Müdürlükçe görevlendirilen beş üyeden oluşur. İkinci fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentlerin de belirtilen kurulları oluşumu, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları federasyonun ana statüsünde, diğer kurulların oluşumu, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları ise talimatlarla belirlenir. Federasyonların yurt içi bağlantısını sağlamak üzere, illerde federasyon temsilcilikleri kurulabilir [27].

2.2.2. Federasyonların kuruluşu ve hukuki süreci

Kulüp ve Federasyon oluşumlarına yasal çerçeve içerisinde kısa bir göz atmak gerekirse; Ülkemiz de spor kulüpleri derneklerin özel bir türüdür [5].Anayasanın ‘‘Kişinin Hakları ve Ödevleri’’ isimli 2.Bölümün ‘‘Toplantı Hak ve Hürriyetleri ‘‘ başlıklı 11. Maddesinin ‘‘Dernek Kurma Hürriyeti ‘‘ başlığı altında şöyle ifade edilmiştir.’’ Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma yada üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir.’’ ifadesi altında dernek kurma ve üye olma özgürlüğünü açıkça belirtmiş ve bundan sonra kurulacak derneklerin yasal zeminini oluşturmuştur [28].

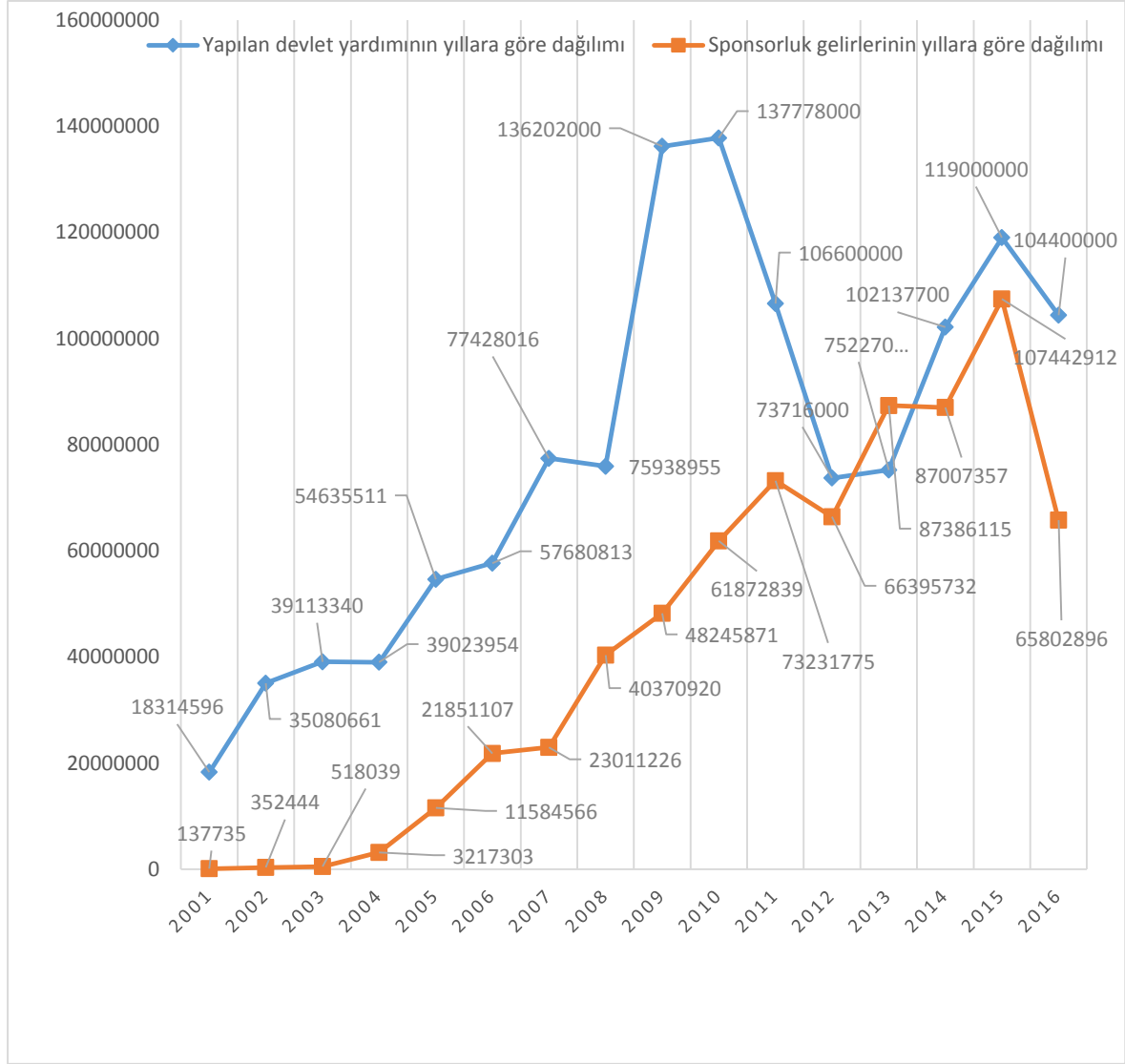
5253 sayılı dernekler kanunun 2.maddesinde, ‘‘ Kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek veya tüzel kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kişi toplulukları olarak adlandırılmaktadır.’’ spor alanında faaliyet gösterecekler ise gene aynı yasanın 14. Maddesinde ‘‘ spor faaliyetine yönelik olanlar spor kulübü, boş zamanları değerlendirme faaliyetine yönelik olanlar gençlik kulübü ve her iki faaliyeti birlikte amaçlayanlar gençlik ve spor kulübü adını alır. Bu kulüpler, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünce tutulacak kütüğe kayıt ve tescil edilir’’[29].şeklinde ifade edilerek spor kulüplerinin dernek oluşumu belirlenmiştir. Federasyon oluşum sürecinde ise 5253 sayılı dernekler kanuna dayanılarak çıkarılan 25772 dernekler yönetmeliğinin 9.maddesinde ‘‘Kuruluş amaçları aynı olan en az beş derneğin bir araya gelmesi ile kurulurlar.’’ [30], şeklinde ifade edilmiş ve gene 25869 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliğinin 21. Maddesinde ‘‘Kulüpler; kaynak ve güçlerini birleştirmek, yardımlaşmak, ortak kullanabilecekleri mekan, araç ve gereçlere sahip olmak, saha ve tesisler kurmak ve kullanmak, eğitim olanakları sağlamak amacıyla federasyon, federasyonlar da konfederasyon kurabilirler’’[31] şeklinde, kanunlarda da belirtildiği üzere federasyonlar oluşur.

Spor federasyonları, farklı bir kanun ile düzenlenmeye giden futbol federasyonları dışında, direkt olarak SGM’ye bağımlı olanlar ve bağımsız olanlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Spor federasyonları, spor kulüplerinin ve kuruluşlarının yukarıda da belirttiğimiz üzere üst kuruluştur [32].

Spor Federasyonlarının kuruluşundaki ayrı olan bu kanun ise 3289 sayılı kanun ve bunun ek 9. Maddesinde belirtilir burada ise “spor dalı ile ilgili faaliyetleri ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, gelişmesini sağlamak, sporcu sağlığı ile ilgili konularda gerekli önlemleri almak, teşkilatlandırmak, federasyonu uluslararası faaliyetlerde temsil etmek ve Tahkim Kurulu kararlarını uygulamakla görevli ve yetkili, özel hukuk hükümlerine tabi bağımsız spor federasyonu kurulur.” şeklinde belirtilmiştir [23].28358 sayılı “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Federasyonlarının Teşkilatı, Çalışma, Usul ve Esasları” isimli 2012 yılında yayımlanan yönetmeliğin 5. maddesine göre “Merkez Danışma Kurulunun uygun görüşü, Bakanın teklifi ve Başbakanın kararı ile kurulur ve kararın Resmi Gazete’de yayımlanması ile tüzel kişilik kazanır. Federasyonlar özel hukuk hükümlerine tabidir. ” ifadesi ile kuruluşu belirtilmiştir [27].

Bağımsız spor federasyonlarının gelirleri

Bağımsız spor federasyonların bütçesinin belirtildiği 3289 sayılı kanunun ek 9. Maddesinde federasyonların bütçesi katılım payı, tescil, vize, transfer, itiraz, ceza, yayın, sponsorluk, reklam, yardım, bağış ve benzeri gelirlerden oluşur. Genel Müdürlük olimpik branşlarda; federasyonun bir önceki yıl gerçekleşen gelirlerinin % 75'i kadar, olimpik olmayan federasyonlara ise; % 50'si kadar yardımda bulunabilir, şeklinde ifade edilmiştir. Kanunda da belirtildiği üzere federasyonlara SGM olimpik ve olimpik olmayan branşlara göre belirli miktarda yardım sağlamaktadır. Federasyonlar için sponsorluklar ise bir diğer önemli gelir kaynağıdır. Hazırlanan verilere göre federasyonların SGM’den ve Sponsorluklardan elde ettiği gelirler yıllara göre şekil 2.1.’de belirtilmiştir [33,34].

Şekil 2.1. 2001-2016 yılları arasında GSGM/SGM tarafından spor federasyonlarına yapılan yardım miktarları ve federasyonların sağladığı sponsorluk gelirleri oranı

2.3. Bağımsızlık ve Özerklik Kavramları

İki kavramda Anayasal boyutta incelendiğinde, devlet organlarının düzenlenmesine ilişkin ‘bağımsızlık’ ve ‘özerklik’ olmak üzere Anayasa’da iki temel kavram kullanımı mevcuttur. Anayasada bağımsızlık kavramı yargı erki için kullanılmış ve erkler arası ilişki bağlamında şekillendirilmiştir. Anayasanın yargı yetkisi başlıklı 9.maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemeler tarafından kullanılacağı belirtilirken; Mahkemelerin bağımsızlığı başlıklı 138.maddesinin birinci fıkrasında, “Hakimler görevlerinde bağımsızlardır; Anayasa, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler.” denilirken; bağımsızlığın gerçekleşmesi ise 2. ve 3. fıkralarında, “Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir

ve talimat veremezler; genelge gönderemezler; tavsiye ve telkinde bulunamazlar. Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.” şeklinde biçimlendirilmiştir [35].

Özerklik ise Anayasal organlar arasındaki ilişkiyi değil yürütme organının idari teşkilatının içsel ilişki ve işleyişini ifade etmektedir. Örneğin, Anayasanın 133.maddesinin son fıkrasında, “Devletçe kamu tüzel kişiliği olarak kurulan tek radyo televizyon kurumu ile kamu tüzel kişiliğinden yardım gören haber ajanslarının özerkliği ve yayınlarının tarafsızlığı esastır.” denilmektedir. Özerklik, belirli kamu hizmetlerini yerine getirmek amacıyla devletten ayrı kamu tüzel kişisi olarak kurulan kamu kurumlarının yasal görevlerini kendi iradeleri ile aldığı kararlarla yürütülebilme yetkisidir. Özerk kurumların “ idarenin bütünlüğü ilkesi” bağlamında devlet tüzel kişiliğine bağlılığı, vesayet ilişkisi çerçevesinde sağlanmaktadır [35].

Kısaca bağımsızlık ‘davranışlarını, tutumunu, girişimlerini herhangi bir gücün etkisinde kalmadan düzenleyebilen, özgür, hür’ şeklinde tanımlanmıştır. Özerklik ise ;’ayrı bir yasaya bağlı olarak kendi kendini yönetme yetkisi olan kuruluş, muhtar, otonom olarak tanımlanır [35].

2.3.1. Bağımsızlık tanımı

Bağımsızlık siyaset bilimi ve devletler hukukunda bir kişi, kurum ya da ülkenin yabancı bir otoritenin denetimi ve güdümünde olmadan kendi kendini yönetebilmesi olarak tanımlanmakta ve devletler hukukunda devletin hukuk ölçütü olarak nitelendirilmektedir. Bağımsızlıktan söz edilebilmesi için; ülkede otoritenin tek olması ve yasama, yürütme ve yargı tekeli elinde bulundurması; başka bir devlet yada benzeri bir topluluktan emir, talimat, vb. olmadan iç ve dış siyasetini kendi yapı ve örgütleriyle özerk bir biçimde kararlaştırıp yürütmesi; yetkinin geniş ve genel olmasıdır [35].

Bağımsızlık; Hem organları hem de işlevleri üzerinde siyasi iktidarın ve diğer idari mercilerin bir idari denetimlerinin söz konusu olmaması, başka organların onlara emir ve talimat verememesi anlamına gelmektedir. Bu anlamıyla bağımsızlığı “organik bağımsızlık” ve “işlevsel bağımsızlık” olarak iki grupta incelemek mümkündür [36].

Organik bağımsızlık

Organik bağımsızlık ile, bu kurullarda görev alanların, atanma usullerinde, görev sürelerinde ve görevden ayrılımlarında, diğer kurumlarda çalışan kamu görevlilerine göre daha fazla güvenceye sahip olmaları kastedilmektedir [37].

Bağımsız idari otoritelerin bağımsızlığını idare edecek sihirli bir formül bulunmuş değildir. Kurullara üye seçiminde, düzenleme ve denetleme konusu sektörde faaliyette bulunanların oluşturduğu mesleki kuruluşların da aday göstermeleri usulünün benimsendiği görülmektedir. 2499 sayılı Yasa'da 4487 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle SPK'nın yedi üyesinden birinin Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, birinin de, gene bu yasal düzenleme ile oluşturulan aracılık faaliyetinde bulunacakların üye olmak zorunda oldukları Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği tarafından gösterilecek ikişer aday arasından seçilmesi kuralı getirilmişti. Ancak, 3662 sayılı Yasa SPK üyelerinin doğrudan Bakanlar kurulunca atanacağı kuralını getirmiştir. Buna karşılık BDDK üyelerinin seçiminde 4389 sayılı Yasa, Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı, Merkez Bankası, Türkiye Bankalar Birliği, DPT ve SPK gibi kuruluşların aday göstermesi esasını getirmiş, 4491 sayılı yasa ile yapılan değişiklikle üyelerin ilgili bakanın önerisi üzerine Bakanlar kurulunca atanacağı öngörülmüştür. Yürürlükteki 5411 sayılı Yasa üyelerin doğrudan Bakanlar Kurulu'na atanacağı hükmünü getirmiştir [6].

İşlevsel bağımsızlık

Devletin teşkilat içerisinde bütünlüğü hiyerarşi ve idari vesayet ile sağlamaktadır. Teşkilat içerisindeki hiyerarşi en yukarıdan en aşağıya doğru kademeli bir şekilde basamaklandırılması ve hiyerarşideki üstün emirlerine tabi olma anlamı katmaktadır. Bu basamaklandırma devletin kurumları içerisinde farklı birimlerin ve örgütlerin bütünlüğünü sağlamaktadır [38].

İdari vesayet, merkezi idarenin yerinden yönetim kuruluşları üzerinde, yerinden yönetim hizmetlerinin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun biçimde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve adem-i merkezi ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde sahip olduğu yetkidir [4].

Bağımsız idari otoriteler ise idari vesayet ve hiyerarşik denetime tabi değildir. Bu özelliği ise bu tür kurumların işlevsel bağımsızlığını ortaya koymaktadır. Bu özelliği ile bağımsız idari otoriteler üzerinde hiçbir kurumun yapılacak olan işlemlerin değiştirilmesi veya yürürlüğe sokulmaması yönünde herhangi bir emir veya talimat verememesi anlamındadır [39].

2.3.2. Özerkliğin tanımı

TDK (2016), özerklik, “bir topluluğun, bir kuruluşun ayrı bir yasaya bağlı olarak kendi kendini yönetme hakkı, muhtariyet, otonomi”, felsefede “bir kişinin, bir topluluğun kendi uyacağı yasayı kendisinin koyması” ayrıca ingilizcede autonomy “Yönetim bakımından dış denetimden bağımsız olma “ anlamında tanımlanmıştır [40]. Ayrıca muhtariyet anlamında da kullanılan özerklik “muhtarlık, erkinlik, iradesi ve idaresi kendi elinde olma, kendi kendine hareket edebilme” anlamında tanımlanmıştır [41]. Buradan hareketle özerklik, bir grup, örgüt, kurum ya da kişinin kendi kendini yönetmesi ya da kendi faaliyetlerini dış yönlendirme ya da müdahale olmaksızın düzenleyebilmesi olarak tanımlanabilir. Özerklik, kendi kendini yönetme, kendi kurallarını oluşturma, kendi kararlarını verme, herhangi bir sınırlama olmaksızın hareket edebilme serbestisi vb. anlamlara da gelmektedir [42].

Özerklik kurumların kendi öz sorumlulukları altında ve ülke yararları doğrultusunda, kendi hizmetlerini düzenleme haklarıdır. Bu hak genellikle anayasalarca güvence altına alınmaktadır. Bizim 1961 Anayasamızda da üniversiteler ve radyo, televizyon idaresi özerk kurumlar olarak düzenlenmiştir. 1982 anayasası 130 uncu Maddesinde üniversitelerin bilimsel özerkliğinden ve 133 üncü maddesinde Radyo ve Televizyon idaresinin tarafsızlık ilkesinden söz etmektedir [43].

Özerk kuruluşlar, karar alma ve aldıkları kararları uygulama hakkına sahiptirler. Karar alacak makamlar hiçbir baskı olmaksızın karar organlarını oluşturabilirler. Karar alma özgürlüğünün gerçekleşmesi, karar organlarının serbest oluşumuna bağlıdır. Özerklik için yalnız özerk kuruluşların serbestçe oluşturdukları veya seçtikleri organlar tarafından karar alma hakkına sahip olmaları yeterli değildir. Bunların mali özerkliğe de yani harcamalarında da merkezi idarenin baskısı olmaksızın harcama yapmaya yetkili olmaları gereklidir [43].

2.3.3. Özerkliğin sınırı ve amacı

Özerklik, yerel yönetimlere hizmet sunumunda etkinliği ve verimliliği sağlamak amacıyla tanınan bir yetkidir. Özerklik ilkesinin başlıca üç temel amaca hizmet ettiği söylenebilir.

- Artan yerel hizmet taleplerini karşılayabilmesi için, yerel yönetimlere yetki ve esneklik sağlamak.
- Yerel yönetimlerin kendi koşul ve ihtiyaçlarına uygun yönetim yapı ve biçimini belirlemesine olanak tanımak.
- Yerel yönetimi, çoklukla merkezi yönetimin karışmalarından korumak; aynı zamanda merkezi yönetimi de mevcut ya da yeni ihtiyaçların varlığı halinde yerel yönetimlerden yetki ve kaynak konularında gelecek sürekli talep ve baskılara maruz bırakmamak [42].

Ancak tanınan bu özerklik yetkisinin, sınırsız olduğunu söylemek mümkün değildir. Özerklik sınırının ölçüsü anayasa ve yasalarca belirlenmektedir ve bu sınır çerçevesinde görevler yerine getirilmektedir. Anayasamızın 123. maddesinde “idare, kuruluş ve görevleri ile bir bütündür ve kanunla düzenlenir” ifadesi yer almaktadır. Üniter yapılı ülkelerde “ülke bütünlüğü” esastır ve bunu sağlamak için de merkezi yönetim kuruluşlarıyla, çeşitli hizmetleri yerine getiren kuruluşların uyum içinde çalışmaları gerekmektedir. Yerel yönetimlerce kullanılan yönetsel yetkilerin sınırlarını da bu ilke belirlemektedir [44].

Özerklik sınırının, onu kullanan birim tarafından amacı dışında yorumlanıp, ülke çıkarlarına aykırı kararlar alarak aşılması ve bu doğrultuda uygulamalara yönelmesi özerkliğe uygun bir yönetim olmayacaktır. Özerklik yetkisi, bazı makam ve kişilere, kendi menfaatleri ile örtüşen kararlar alabilme yetkisi olarak algılanmamalıdır. Özerklik, yerel yönetimlere merkezi idarenin baskısı olmadan karar almasını sağlayan ve hizmet sunumunda etkinliği ve verimliliği artırmaya yönelik bir yetkiyi ifade etmektedir. Özerkliği bağımsızlık ile karıştırmamak gerekir. Özerk kurumlar, diğer devlet organları ile aynı hukuk sistemi içinde yer almasına rağmen devlet organlarının hiyerarşik denetimi altında değildirler. Özerk kurumlar, yasaların çizdiği sınırlar içinde hukuka uygun hareket ederek, kamu yararı doğrultusunda kendi hizmetleriyle ilgili düzenleme yapma, karar alma ve aldığı kararı uygulama haklarına sahiptirler. Özerklik; özü itibarıyla, aşırı merkeziyetçiliğin ortaya çıkarmış olduğu sakıncaları hizmet sunumundaki aksaklıkları, zaman ve emek kaybını, kırtasiyeciliği, kaynak israfını, merkez ile yerel kuruluş arasındaki koordinesizliği ortadan

kaldırmak için konulmuş bir serbestliktir. Bu serbestlik, hiçbir zaman bağımsızlık, ayrıcalık, nüfus ve otorite sağlama anlamında ve amacında kullanılmamalıdır [44].

2.3.4. Özerkliğin koşulları

Gerçek bir özerkliğin söz konusu olması ve idarelerin özerkliğinden söz edebilmek için 3 unsur gereklidir.

Kesin karar alma yetkisi

Özerk bir kuruluş kesin kararlar alabilmelidir. Bu kuruluşların aldıkları kararlar, üst makamların ön iznine veya onayına bağlı olmamalıdır. Gerçek bir özerklikten söz edebilmek için idarelere bu karar serbestliğinin tanınmış olması gereklidir [43].

Organların bağımsızlığı

Mahalli idarelerin sorumlu personeli, merkezi idare karşısında bağımsız olmalıdır. Merkezi idarenin yersiz etkilerinden uzak olmalıdır. Merkezi idare, mahalli idareler personeline azletmek veya isteğine göre atamak yetkisine sahip bulunursa mahalli idareler merkezi idarenin bir tür yetki genişliğine sahip yürütme organı durumuna düşer. Özerk bir yönetimin organları seçimle iş başına gelmelidir. Özerkliğin en önemli koşullarından birisi, organlarının seçimle iş başına gelmesidir. Merkezi idare karşısında mahalli idarelerin bağımsızlığını sağlayacak en önemli unsur budur. Demokratik ülkelerde, mahalli idare organlarının seçimle iş başına gelmesi, gerçek bir yerinden yönetim sisteminin temel ilkesi sayılmaktadır [43].

Parasal olanakların bulunması

Mahalli idarelerin, merkezi hükümet tarafından kendilerine tanınan yetki ve görevleri gereği gibi yerine getirebilmeleri için, yeterli parasal olanaklara sahip olmaları zorunludur. Parasal olanaklar olmadan hiçbir çalışma yapılamaz ve bağımsızlıkta tehlikeye düşer. Mahalli idareler kendilerine yeterli parasal olanaklar sağlandığı ölçüde özerk sayılırlar. Mahalli idareler, Parasal olanaklarının kendi ihtiyaçlarına göre ayarlama olanağına kavuşmalıdırlar. Yalnız devletin verdiği yardımlarla yönetilen bir mahalli idare kuruluşu çalışmalarını

genişletmekte tam bir serbestliğe sahip değildir. Çalışmaların kapsamı merkezin verdiği yardımlarla büyük ölçüde sınırlanmıştır [43].

2.3.5. Özerkliğin türleri

Özerklik siyasi, İdari ve mali olmak üzere üç boyutta incelenmektedir.

Siyasi özerklik

Yerel toplumun kendini ilgilendiren konularda yasa çıkarma yetkisine sahip olmasını ve dilediği gibi bağımsız davranmasına olanak tanıyan bir yapıyı ifade eder. Siyasi özerkliğin var olduğu ölkelerde eyalet yönetimleri gibi siyasal kararlar almak ve yasa çıkarmak gibi yetkilere sahip olmakla birlikte egemenlik yetkisi federal devletin tek elinde bulunmaktadır [45].

İdari özerklik

Özerk Kuruluşların karar organlarını seçimle iş başına getirebilmelerini, kendi organları aracılığı ile serbestçe karar alabilmelerini, işlerini dışarıdan herhangi bir karışma olmaksızın kendi organları aracılığı ile yerine getirebilmelerini ve tüzel kişilik sahibi olmalarını ifade eder. Bu noktada mahalli idarelerin karar organlarını seçimle iş başına gelmeleri, bu organların serbestçe karar verip uygulayabilmeleri ve mahalli idarelerin tüzel kişiliğe haiz olmaları idari özerkliğin ön koşulları olarak kabul edilmektedir [45].

Mali özerklik

Özerk kuruluşların merkezi yönetime bağımlı olmadan kendilerine verilen görev ve sorumlulukları yerine getirebilmelerini, ayrı mal varlığını ve gelir kaynaklarına sahip olabilmelerini ve kanunların belirlediği sınırlar içerisinde kendi organlarının kararlarına dayanarak harcama yapabilmelerini öngörür. Siyasi, idari ve mali özerklik idare özerkliğinin tamamlayıcı unsurlarıdır. Bunlardan biri olmadan diğerinin varlığından bahsedilemez. Özerk bir idarenin serbestçe karar alabilen organlara sahip olması yeterli değildir. Bunun yanında gelir kaynaklarını bunların oranlarını ve miktarlarını saptama yetkilerinin de olması gerekir. İdarelerin özerkliği, bu idarelerin merkezi idareden tamamen bağımsızlığı anlamına gelmemektedir. Özerkliğin boyutları Anayasa ve yasaların çizeceği sınırlarla

belirlenmektedir. Özerklik, hizmetler daha iyi yürüsün diye tanınmıştır yoksa özerkliğin amacı kişiler özel çıkar sağlamakla, ayrıcalıklar tanımak değildir. Kara alma serbestisinin ve serbest organ oluşturma yetkisinin tanınmaması da temel amaç hizmete yöneliktir. Açıkça, hizmetler daha iyi yürüyeceği üretkenlik artacağı için özerklik söz konusudur [45].

2.4. Türk Spor Hukuku Dayanakları

2.4.1. Hukuk ve spor hukuku kavramları

Hukuk, vatandaşların haklarını belirlemek için toplum tarafından kabul edilen ve toplumun maruz kaldığı kurallar bütünüdür. Hukuk vatandaşlar arasından ki ilişkileri yönetir, aynı zaman da vatandaşların kendi mülkiyetleri arasındaki ilişkileri, vatandaşların ve diğer kişilerin malları arasındaki ilişkileri yönetir [46].

Yasalar iki yolla yapılır. Bunlardan ilk tip olan parlamento da tarafından çıkartılan kanunlardır. Bir diğeri ise “common law” olarak adlandırılan “içtihat hukukudur” [46] yani TDK (2016) yasada veya örf ve âdet hukukunda uygulanacak kuralın açıkça ve tereddütsüz olarak bulunmadığı konularda, yargıcın veya hukukçunun düşüncelerinden doğan sonuç” [40] olarak adlandırılır. İçtihat hukuku yargıçlar tarafından kararlar verildikten sonra yapılacak sonraki davalarda alınacak kararlar için emsal teşkil eder [46].

Bugünkü çağdaş anlamda spor ise; kişilerin eğlenmesi ve boş zamanlarını değerlendirmesi, vücut ve zihin sağlığının korunması, vücut ve zihin yeteneklerinin gelişmesi, saldırgan duyguların barışçıl yolla boşalmasının sağlanması, kişiler ve toplumlar arasında dostluk ilişkilerinin gelişmesi ve toplumun ekonomik yönden gelişmesinin sağlanması gibi pek çok amacın gerçekleşmesi için sporun kurallara bağlı olarak yapılması gerekir. Bu açıdan bakıldığında bir kurallar ilmi olan hukukun spor ile arasında büyük bir yakınlık vardır. Spor bir kurallar bilimi değildir; fakat kurallara uygun olarak yapılması zorunlu bir sosyal faaliyettir. Kurallara uygunluk noktasında ise hukuk ile spor ’un kesiştiği en önemli ortak noktadır [5].

Bu bağlamda spor hukuku, sporcular ile kulüpler, kulüpler ile kulüpler, kulüpler ile federasyonlar ya da sporun öteki özneleri arasında ortaya çıkan sorunların çözümüne spor ruhuna uygun hukukun genel ilkeleriyle bağdaşır çözümler bulan bir disiplindir [47]. Farklı

bir kaynaktan spor hukuku spor öznelerinin (kişiler ve spor kuruluşları) birbirleriyle münasebetlerini (ilişkilerini) düzenleyen, bunların hak ve yükümlülüklerini ortaya koyan kurallar bütünüdür sistematik biçimde inceleyen disiplindir [48].

Spor hukuku hem özel hem de kamu hukuku öğeleri taşımaktadır; bu hali ile de hukukun çoğulluğuna örnek oluşturmaktadır. Bu çoğulluk sadece özel hukuk – kamu hukuku olarak gözükmemekte, aynı zamanda ulusal ve uluslararası hukuku da bünyesinde, bir nevi sınırlar ötesi hukuk oluşturarak bir arada tutmaktadır [49].

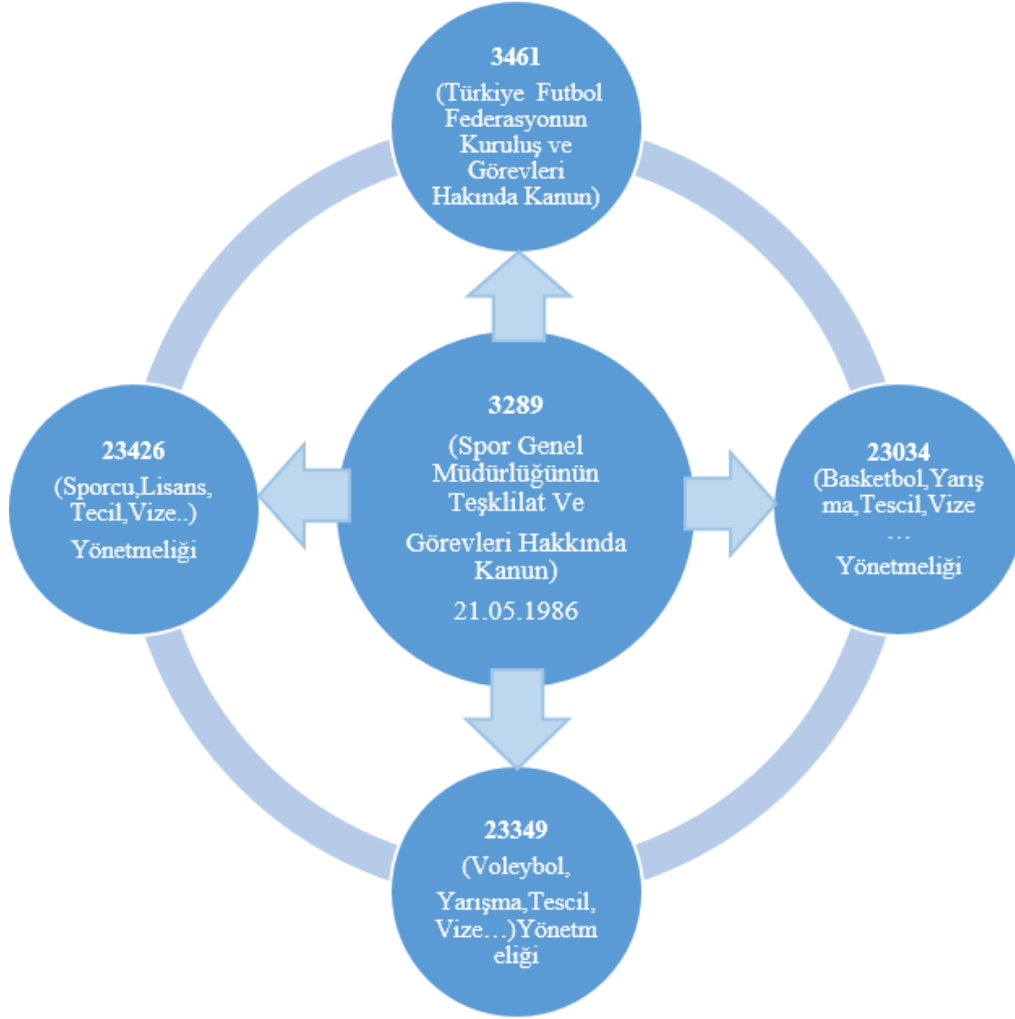
2.4.2. Özerklik ve bağımsızlık ile ilgili yasal düzenlemeler

Özerklik öncesi spor federasyonlarında yapılan yasal düzenlemeler

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından 21.05.1986 tarihinde kabul edilen 3289 sayılı kanun ile spor “Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü” tarafından yönetilmeye başlanmıştır[23].2004 yılına kadar yani 5105 sayılı kanun ile federasyonlara özerkliğin tanındığı zamana kadar ki süreçte pek çok değişiklik yaşanmıştır. Bu zaman aralığında 07.06.1988 tarihli Resmi Gazete ve 3461 sayılı kanun numarası ile Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında kanun ile kurulan ve Türk spor hukuku içinde özel bir konuma sahip olduğu belirtilen Türkiye Futbol Federasyonu’nu “özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliğe sahip “ bir kuruluş olarak nitelendirirken [50].Resmi Gazete’de 03.07.1992 yılında yayımlanan 3813 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle özerklik ibaresi eklenmiştir [51].

Sonrasında ise 20.06.1997 tarih ve 23034 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Basketbol Yarışma Sporcu Tescil ve Lisans, Disiplin, Hakem ve Antrenör Yönetmeliği” ile 22.05.1998 tarih ve 23349 sayılı Resmi Gazete ’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Voleybol Yarışma, Sporcu Tescil ve Lisans, Hakem ve Antrenör Yönetmeliği” ile Basketbol ve Voleybol Federasyonları, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından bazı özel yetkilere kılınmışlardı. Bu yönetmeliğe göre basketbol ve voleybola ilişkin bütün yarışma, sporcu, tescil ve lisans, disiplin, hakem ve antrenörlerle ilgili konularda Basketbol ve Voleybol Federasyonu Yönetim Kurulları talimat adı altında kararlar almakta ve bu talimatlar, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün onayıyla yürürlüğe girmektedir. Ayrıca 07.08.1998 tarih ve 23426

resmi gazetede yayımlanan “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sporcu Lisans, Tescil, Vize ve Transfer Yönetmeliği” gereğince federasyonlar faaliyet gösterdikleri spor dallarında yarışmalara katılacak sporcuların tescili ile lisans, vize ve transfer işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisine sahip kılınmıştır [5].

Şekil 2.2. Özerklik öncesi spor federasyonları üzerinde yapılan düzenlemeler

Özerk dönemde spor federasyonlarında yapılan yasal düzenlemeler

4.3.2004 kabul tarihli 5105 sayılı “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 3289 sayılı kanuna ek 9.madde eklenerek özerklik konusu ele alınmıştır. Özerklik başlığını taşıyan bu madde de yapılan düzenlemeler şu şekildedir: Federasyonlara, talepte bulunmaları durumunda Merkez Danışma Kurulunun uygun görüşü, Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakanın teklifi ve Başbakanın onayı ile idarî ve malî özerklik verilebilir.

Federasyonun kuruluşuna ilişkin kararın, Resmî Gazetede yayımlanması ile tüzel kişilik kazanılır [52].

Özerk olan federasyonlar; organları genel kurulu tarafından seçimle göreve gelen, her türlü kararlarını kendi organları içerisinde alan, bütçesi genel kurul tarafından onaylanan ve ibra edilen federasyonlardır. Federasyonlara özerkliğin sağlanması için belirlenen kriterler ise: Faal sporcu sayısı, faal kulüp sayısı, spor dalının ülkemiz veya dünyadaki yaygınlığı ve gelişme potansiyeli, gelirlerinin giderlerini karşılayabilme yeterliliği, spor dalının olimpiik olup olmadığı, federasyon veya bağlı kulüplerin tesis durumu, şeklinde ifade edilmiştir [52].

Özerkliği onanan federasyon, hazırlayacağı ana statü ve buna bağlı talimatlara göre genel kurulunu ve yetkilendireceği diğer organlarının oluşumunu, görev ve yetkilerini belirler. Özerk federasyonlar, uluslararası federasyonların öngördüğü kurulları oluşturmak zorundadır [52].

Özerk federasyonların; genel kurullarının toplanması ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar ile kimlerin oy kullanabileceği ve Tahkim Kurulu ile ilişkileri Genel Müdürlükçe düzenlenecek çerçeve statü ile belirlenir. Özerk federasyonlarca hazırlanacak ana statü, çerçeve statüye aykırı olamaz [52]. Sonrasında ise çıkartılan 14.07.2004 tarihli 25522 sayılı “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Özerk Spor Federasyonları Çerçeve Statüsü” özerkleşen federasyonların özerklik sınırları çizilmiştir [53].

Federasyonlara özerkliğin tanındığı 5105 sayılı kanun sonrasında ilk değişiklik 28.4.2005 kabul tarihli ve 5340 numaralı “Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”dur. 5105 sayılı kanun ile 3289 sayılı kanuna eklenen ek 9. Maddesindeki “Özerk federasyonların gelirleri; katılım, payı, tescil, vize, transfer, itiraz, ceza, yayın, sponsorluk, reklam, yardım, bağış ve benzeri gelirler ile federasyon bütçesinin öz gelirinin %15’ini geçmemek üzere Genel Müdürlük bütçesinden aktarılacak paydan oluşur” şeklinde belirtilen maddesi, 5340 sayılı kanun ile “Özerk federasyonların bütçesi; katılım payı, tescil, vize, transfer, itiraz, ceza, yayın, sponsorluk, reklam, yardım, bağış ve benzeri gelirlerden oluşur. Genel Müdürlük olimpiik branşlar da; federasyonun bir önceki yıl gerçekleşen gelirlerin %75 ‘i kadar, olimpiik olmayan federasyonlara ise ;%50 si kadar yardımda bulunabilir.” olarak değiştirilmiştir [53,54].

5105 sayılı kanun üzerinden yapılan bir diğer değişiklik ise 27.5.2007 kabul tarihli ve 5674 numaralı ‘‘Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun’’ dur. Bu kanun ‘‘ Tahkim kurulu yedi asıl ve yedi yedek üyeden teşekkül eder. Üyelerinin beşinin hukukçu, ikisinin ise spor alanın bilimsel çalışmalar yapmış veya sporda idareci, teknik adam ve benzeri görevlerde bulunmuş kariyer sahibi kişi olmaları şarttır. Üyeler Genel Müdürlüğün teklifi ve Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakanın onayı ile altı yıl için görevlendirilir. Üyeler kendi aralarında bir başkan seçerler. Tahkim kurulu tarafından verilen kararlar kesindir. Tahkim kurulunun görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir. ‘‘ şeklinde olan ek 9.maddesinin 7.fıkrası, 5674 sayılı kanunun 2.maddesi ile ‘‘Tahkim kurulu yedi asıl ve yedi yedek üyeden teşekkül eder. Üyelerinin beşinin hukukçu, ikisinin ise spor alanın bilimsel çalışmalar yapmış veya sporda idareci, teknik adam ve benzeri görevlerde bulunmuş kariyer sahibi kişi olmaları şarttır. Üyeler Genel Müdürlüğün teklifi ve spordan sorumlu Bakanın onayı ile dört yıllığına görevlendirilir. Hâkim ve savcılar bu meslekten sayılanlar hâkimlik teminatı esasları gözetilerek ve yetkili kurulların onayı alınmak suretiyle Tahkim Kurulunda görev alabilirler. Üyeler kendi aralarında bir başkan seçerler. Tahkim Kurulu tarafından verilen kararlar kesindir.’’ olarak değiştirilmiştir [55,54].

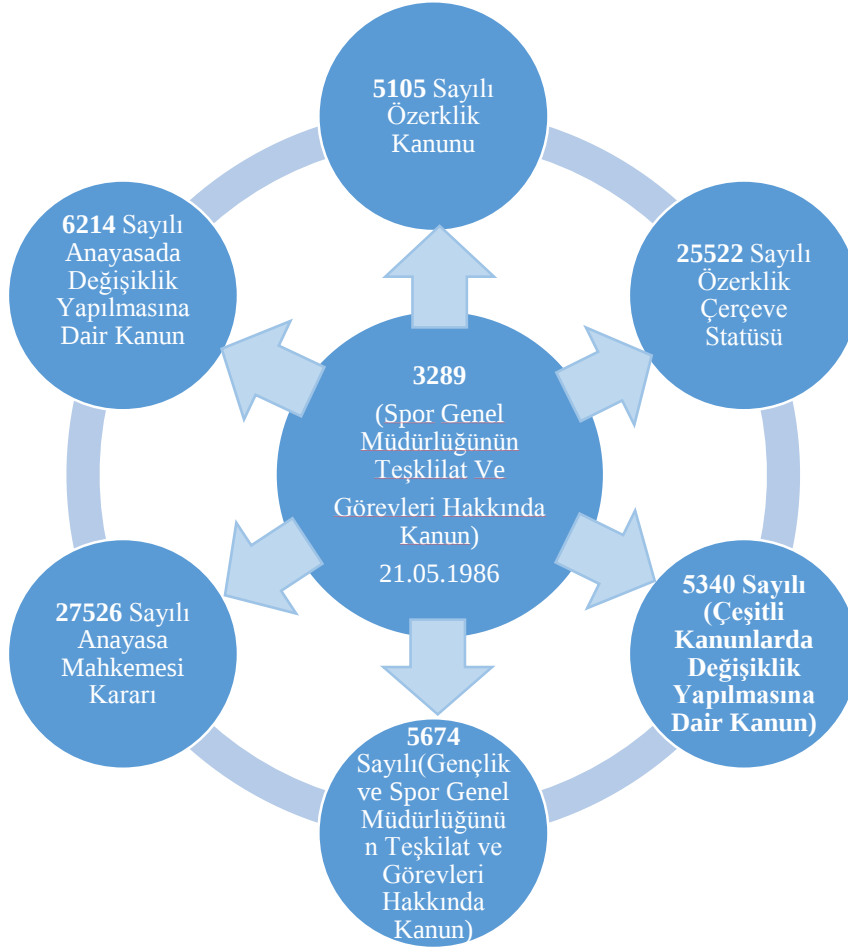
Aynı kanunun ‘‘Tahkim Kurulu, federasyonlar ile kulüpler; federasyon ile hakemler; federasyon ile teknik direktör ve antrenör; kulüpler ile teknik direktör ve antrenör; kulüpler ile oyuncular; kulüpler ile kulüpler arasında çıkacak ihtilaflar hakkında yönetim kurulunca verilecek kararlar hakkında disiplin veya ceza kurulu kararlarını, ilgilerin itirazı üzerine inceleyerek kesin karar bağlar.’’ şeklinde olan 8.fıkrası ‘‘Tahkim Kurulu, federasyon ile kulüpler, sporcular, hakemler, teknik direktörler ve antrenörler; kulüpler ile teknik direktörler, antrenörler ve sporcular, kulüpler ile kulüpler arasında çıkacak ihtilaflarla, federasyonlarca verilecek kararlar ile disiplin veya ceza kurulu kararlarını, ilgililerin itirazı üzerine inceleyerek sonuçlandırır. Tahkim Kurulu; itiraz üzerine Genel Müdürlük ile federasyonlar ve federasyonların arasında çıkacak ihtilafları sonuçlandırır.’’ şeklinde değiştirilerek bu fıkradan sonra gelmek üzere ‘‘Tahkim Kurulu özerk federasyon başkanı ve yönetim kurulu üyelerinin spor ahlakına ve disiplinine aykırı davranışları nedeniyle yapılan başvuruları inceleyerek karar verir. Tahkim Kurulu ihtiyaç duyduğu konularda ihtisas birimleri oluşturabilir.’’ ek fıkralar eklenmiştir [55, 54].

2009/107 esas sayılı 19.3.2010 tarihli ve 27526 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Anayasa Mahkemesi Kararı ile sırası ile 5105 sayılı kanunun “Özerk Federasyonların; genel kurullarının toplanması ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar ile kimlerin oy kullanabileceği ve Tahkim Kurulu ile ilişkileri Genel Müdürlükçe düzenlenecek çerçeve statü ile belirlenir.” şeklinde ifade edilen 5.fikrasının 1. Tümcesi Anayasanın 123. Maddesinde “İdarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevlerinin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır. Kamu tüzel kişiliğinin ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur.” ifadesine aykırı olduğu için iptal edilmiştir [56].

5105 sayılı kanunda sırasıyla 7.fikranın ”Tahkim Kurulu tarafından verilen kararlar kesindir.” şeklinde belirtilen 5.tümcesi Anayasanın 36.maddesinde belirtilen “Hak arama özgürlüğüne” ve 125.maddesinde belirtilen “İdarenin her türlü eylem ve işlemlerinin yargı denetimine tabi olduğu “ ilkesine aykırı görülerek iptal edilmiştir. Yine 7.fikranın”Tahkim Kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.” şeklinde belirtilen 6.tümcesi yasa ile belirlenmesi gerekirken yönetmeliğe bırakıldığı için Anayasanın 123. Maddesine aykırı görülmüş ve iptal edilmiştir [56].

5105 sayılı kanunun 8.fikrasının son tümcesinde geçen “...kesin...”sözcüğü yine Anayasanın 36.maddesinde belirtilen “Hak arama özgürlüğüne” ve 125.maddesinde belirtilen “İdarenin eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olması” ibareleri göz önünde bulundurularak iptal edilmiştir. Fakat kesin ifadesi 5674 sayılı kanun ile önceden değişiklik yapıldığı için Anayasa Mahkemesi kararı sonrası herhangi bir değişiklik yaratmamıştır [56].

27889 sayılı Resmi Gazete ile 29.03.2011 tarihinde “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Hakkında Kanun” ile 6214 sayılı kanun çıkartılmıştır. Bu kanun ile 7.11.1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 59 uncu maddesinin kenar başlığı “B. Sporun geliştirilmesi ve tahkim” olarak değiştirilmiş ve “Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz.” şeklinde fıkra eklenmiştir [57].

Şekil 2.3. Özerklik dönemi spor federasyonları üzerinde yapılan yasal düzenlemeler

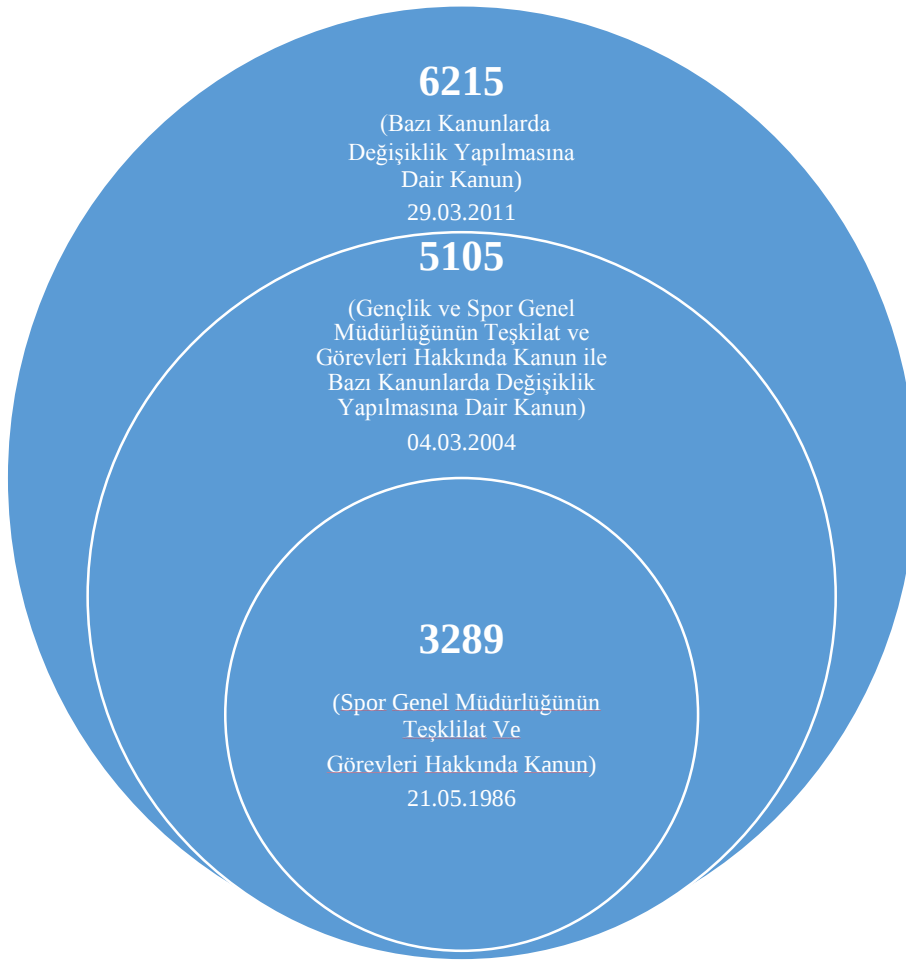
Bağımsızlık dönemi ve yapılan yasal düzenlemeler

29.03.2011 tarihli ve 27903 Resmi Gazete sayılı 6215 numaralı “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına dair Kanun” ile 3289 sayılı “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilatı ve Görevleri Hakkında Kanun” un ek 9.maddesinin bazı fıkraları değiştirilmiş ek fıkralar konulmuş ve spor federasyonlarındaki “Özerklik” ibaresi “Bağımsızlık” olarak değiştirilmiştir. Ayrıca ek 9 uncu maddenin on altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere yeni fıkralar eklenmiştir [58].

6215 sayılı kanunun 3 uncu fıkrası ve 4 uncu fıkralarında özerk spor federasyonlarının yapılanması hakkında ve yönetim hakkında bilgiler verilmiştir. Ayrıca 6215 sayılı kanun ile federasyonların sportif başarılarını, plan ve projelerini kontrol etmek, faaliyetlerini değerlendirmek, geliştirmek ve izlemek üzere de Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu kurulmuştur. Belirtilen kanunda yine bu kurulun görev amaçları ve kimlerden

oluştugu belirtilmiştir. Aynı kanunun 8.fikrasında ayrıca federasyonların her türlü faaliyetlerini denetimini yapacak bakanlar kurulu tarafından görevlendirilecek bir kurulun oluşturulacağını da belirtmişlerdir [58].

Yapılan bir diğer önemli değişiklik ise tahkim kurulu üzerinde yapılan düzenlemelerdir. Bu düzenleme ile tahkim kurulunun; toplanması, başvuru süreci ve kararların değerlendirilmesi hakkında esaslar belirtilmiştir [58].

Şekil 2.4. Spor federasyonları üzerinde yapılan yasal düzenlemelerin genel görünümü

2.5. Özerk Spor Federasyonları

“Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” isimli 4.3.2004 kabul tarihli ve 5105 sayılı kanunun Özerklik başlıklı ikinci maddesi ile 3289 sayılı kanuna ek dokuzuncu madde eklenerek federasyonların özerkleşmesi hakkında yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bu başlık altında ‘’ Federasyonlara, talepte bulunmaları durumunda Merkez Danışma Kurulunun

uygun görüşü, Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakanın teklifi ve Başbakanın onayı ile idarî ve malî özerklik verilebilir.” şeklinde Federasyonlara özerklik verilebilme esasları belirlenmiştir.

Özerk olan federasyonlar; organları genel kurulu tarafından seçimle göreve gelen, her türlü kararlarını kendi organları içerisinde alan, bütçesi genel kurul tarafından onaylanan ve ibra edilen federasyonlardır.

Özerklikte aşağıdaki kriterler göz önünde bulundurulur; faal sporcu sayısı, faal kulüp sayısı, spor dalının ülkemiz veya dünyadaki yaygınlığı ve gelişme potansiyeli, gelirlerinin giderlerini karşılayabilme yeterliliği, spor dalının olimpiik olup olmadığı, federasyon veya bağlı kulüplerin tesis durumu gibi kriterler göz önünde bulundurulmaktadır [54].

2.5.1. Türkiye Futbol Federasyonu

“Türkiye Futbol Federasyonun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun” isimli 3461 numaralı ve 27.5.1988 tarihli kanun ile ilk defa Türkiye Futbol Federasyonu’na ayrı bir kanun çıkarılarak “Profesyonel futbol faaliyetlerini milli ve milletlerarası kaidelere göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türk futbolunu yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek üzere; özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliğe sahip Türkiye Futbol Federasyonunun teşkilat görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemek.” amaçlı kanun ile Türkiye Futbol Federasyonunun özerkliği tanınmıştır, fakat özerkliğin tanındığı bu kanunda bazı sınırlamalar getirmiş ve özerkliği engelleyen bir takım unsurlar içermekteydi bunlardan bir tanesi 3461 numaralı kanunun beşinci, yedinci, dokuzuncu, on birinci ve on üçüncü maddeleriydi. Kısaca bu maddelerde yönetim kurulunun belirlenmesinde ve Türkiye Futbol Federasyonu başkanının belirlenmesinde Türkiye Cumhuriyeti Başbakanının etkin rol oynaması özerklik içerisinde büyük bir engel teşkil ediyordu [50,59].

Aradan geçen dört yıllık zaman zarfı içerisinde bu defa “Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun” isimli 3813 numaralı ve 17.6.1992 tarihli kanun ile “Futbol faaliyetlerini millî ve milletlerarası kurallara göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türkiye’yi futbol konusunda yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek üzere özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliğe sahip, özerk Türkiye Futbol Federasyonunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemek.” amaçlı ikinci kez

bir kanun çıkartılmıştır. 3813 sayılı Kanun ile getirilen yeni (TFF)'nu döneminde, en önemli değişiklik, Türk futbolunda ikili bir yapılanmaya son verilmiş ve daha da önemlisi bu Kanun ile (TFF)'na açıkça özerlik tanınmıştır [59, 51].

Türkiye Futbol Federasyonunun son yasal düzenlemesi ise 5894 sayılı ve 5.5.2009 tarihli “Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluşu Ve Görevleri Hakkında Kanun” isimli kanun ile tekrar düzenlemeye gidilmiştir. Kanunun amacı ise ” Her türlü futbol faaliyetlerini milli ve milletlerarası kurallara göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türkiye’yi futbol konusunda yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek üzere, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip, özerk Türkiye Futbol Federasyonunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemek.” olarak belirtilmiştir [60].

Türkiye Futbol Federasyonunun görevleri ise belirtilen kanunun üçüncü maddesinde ;

- Türkiye’deki her türlü futbol faaliyetini yürütmek, düzenlemek ve denetlemek.
- Futbolun gelişmesini ve yurt sathına yayılmasını sağlamak.
- FIFA ve UEFA’nın yetkili organları tarafından konulan kuralların gereği gibi uygulanmasını sağlamak, ulusal talimatlar hazırlamak ve Türkiye’yi futbol ile ilgili konularda yurt dışında temsil etmek.
- Yurt içi ve yurt dışı futbol faaliyetleri için plan, program, benzeri her türlü düzenlemeyi ve anlaşmayı yapmak ve başarılı sonuçlar sağlanması için gerekli tedbirleri almak.
- Her düzeyde müsabakalar düzenlemek ve milli takımlar ile kulüp takımlarının uluslararası müsabakalara katılması ve mücadele edebilmesi için gerekli tedbirleri almak.
- Fair Play kurallarına uygun olarak bağlılık, dürüstlük ve sportmenlik prensiplerini gözetmek.
- Üyelerinin, kulüplerin, futbolcuların, hakemlerin, yöneticilerin, teknik direktör ve antrenörlerin, sağlık personelleri, futbolcu temsilcileri ve müsabaka organizatörleri ile diğer tüm ilgililerin FIFA, UEFA ve TFF tarafından konulan Statü, talimat ve düzenlemeleri ile bunların yetkili kurulları tarafından verilen kararlara uymalarını sağlamak.
- Şiddet, şike, teşvik primi, ırkçılık, doping ve her türlü ayrımcılıkla mücadele etmek.
- Futbolu geliştirmek amacıyla; amatör futbol spor kulüp ve federasyonları ile bünyesinde futbol branşı bulunan engelliler spor federasyonlarına her türlü ayni ve nakdi yardımda bulunmak, olarak sıralanmıştır.

Türkiye Futbol Federasyonunun Teşkilat yapılanması ise belirtilen kanunun “teşkilat” başlıklı dördüncü maddesinde açıklanmıştır. Buna göre;

TFF, merkez, yurt içi ve yurt dışı teşkilatından meydana gelir. TFF’nin merkezi Ankara’dadır.

Türkiye’deki her türlü futbol teşkilatı TFF’ ye bağlıdır ve bunların hak ve görevleri TFF Statüsü ve diğer talimatlarda tanımlanır. TFF, FIFA ve UEFA üyesidir.

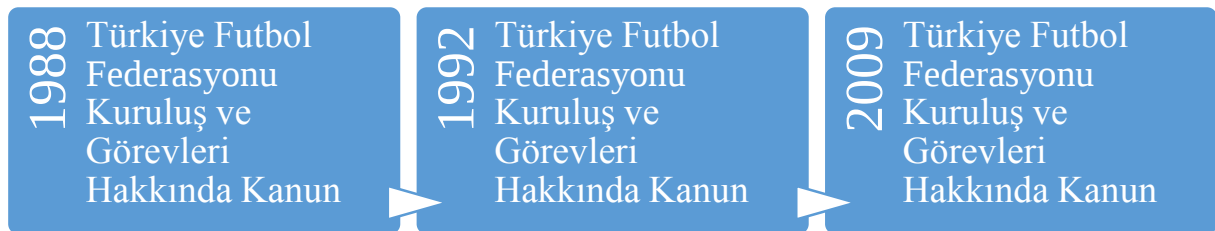
TFF merkez teşkilatı en az aşağıdakilerden oluşur:

- a) Genel Kurul.
- b) Başkan.
- c) Yönetim Kurulu.
- a) ç) İcra Kurulu.
- d) Hukuk kurulları.
- e) Denetleme Kurulu.
- f) Genel Sekreter.

TFF’ nin, danışma ve idari birimleri aşağıdakilerden oluşur;

- a) Genel Sekreterlik.
- b) Yan ve geçici kurullar.

TFF kurul veya organları TFF Statüsü uyarınca atanarak veya seçilerek göreve gelir. Seçimler, özgür ve bağımsız demokratik yollarla gerçekleştirilir. Şeklinde teşkilatlanmıştır [60].

Şekil 2.5. Türkiye futbol federasyonu hakkında yapılan yasal düzenlemelerin genel görünümü

2.6. Bazı Avrupa Ülkelerinde Spor Teşkilatlanması

2.6.1. Fransa

Fransa'da Spor faaliyetlerinin kamu hizmeti niteliği taşıması ve kamu fonlarının tahsisi devlete, her federasyonun politikasının belirlenmesinde söz hakkı vermektedir. Bu nedenle, 1992 yılında “amaç sözleşmeleri” yasayla yürürlüğe girmiş ve bakan ile federasyon başkanı arasında imzalanan bu sözleşmeler, aynı zamanda ilgili spor dalının uygulamasının geliştirilmesine yönelik amaçları ve kullanılacak kaynakları, sporcuların çalışma hayatına entegrasyonunu belirlemektedir. Devlet, bu nedenle, spor federasyonlarına "amaç sözleşmeleri" aracılığıyla ve teknik çerçeveler sağlayarak destek vermektedir.

Amaç sözleşmeleri, devlet ile spor federasyonları arasındaki mali partnerliğin ana aracıdır. Fransa'da devlet ile spor federasyonları arasındaki ilişki kapsamına bakıldığında, devlet onaylı spor federasyonları, amaç sözleşmesiyle belirlenen koşullar altında devletten mali destek alabilirler. Devlet Personeli ya da devlet tarafından ücreti ödenen kamu görevlileri, federasyonlar içerisinde teknik danışman olarak görevlendirilebilirler.

Sporu düzenleme görevi, sporun bir kamu hizmeti halinde gelişmesi sonucunda federasyonlara verilmiştir. İctihat hukuku ile tanımlanan bu kamu yararına yürütülen görev, daha sonra 1975 ve 1984 tarihli yasalarla tanınmış ve genişletilmiştir. 1984 tarihli yasa, federasyonları devlet tarafından kabul edilme kapsamlarına göre ikiye ayırmaktadır. Buna göre, bir yanda sadece devlet tarafından onaylanan ve kamu hizmeti icrasında yer alabilen federasyonlar, diğer yanda da kendilerine yetkiler verilen ve kendi disiplinlerinde geniş kapsamlı ayrıcalıkları olan federasyonlar vardır. Gerek devlet tarafından onaylanan federasyonlar olsun gerekse yetkilendirilen federasyonlar, devlet kontrolü altındadır. Yetkilendirilen federasyonlar, uluslararası, ulusal ya da bölgesel düzeyde spor müsabakalarını düzenler. Kendi disiplinlerine ilişkin teknik ve idari kuralları belirler, müsabaka düzenlemelerine ilişkin kuralları oluşturur. Spor Federasyonlarına yetki verilmesi ya da spor federasyonlarından yetki alınması koşullarını belirleyen 02 Mayıs 2002 tarihli hükme uygun olarak federasyonlar bir takım koşullara uygun olmalı ve bu koşulları yerine getirmelidir [61].

2.6.2. Almanya

Almanya’da spor yönetimi ağırlıklı olarak özerk teşebbüslerin yönetim ve inisiyatifi altında olsa da sporun kendi idaresi ve kamu idaresi tamamıyla etkileşim halindedir. Ülkede milletvekilleri ve işleri bakanlığı özellikle profesyonel sporu destekleme, engelli sporculara performans desteği, spor hekimliği, spor bilimleri, uluslararası ilişkiler, yabancıların entegrasyonu vb. konular ile ilgilenmektedir.

Bunun yanısıra federal hükümetin diğer bakanlıklarındaki birimleri de spora destek vermektedirler. Almanya’da devlet, spor örgütleriyle birlikte çalışarak Parlamento’da tartışılmak üzere politikalar belirler ve her dört yılda bir İşleri Bakanlığı Parlamento’ya spor ve spor politikaları hakkında bir raporu (der sportbericht) komitede tartışılmak üzere sunar.

Federal devlet, spor bilimlerinin desteklenmesine de özel hassasiyet göstermektedir. 1970’de Köln’de açtığı Spor Bilimleri Federal Enstitüsü (Bundeninstitut für Sportwissenschaft- BISp) aracılığıyla İşleri Bakanlığı, spor evrakları kaydına ve bilgilendirmeye odaklanmış projeler ile spor bilimleri çerçevesinde yüksek performans sporları araştırmalarına sponsorluk yapmakta ve bağlantı kurmaktadır. Almanya’da federal devlet sporun desteklenmesinde çeşitli yöntemler izleyebilmektedir. Devlet resmi olarak Alman Olimpik Spor Birliği’ne (Deutscher Olympischer SportBund - DOSB) sporun ideal olarak gelişmesini ve bütün spor yönetim birimlerini desteklemek üzere para yardımı yapmakta, vergi sistemine bu birimler için kolaylıklar getirmekte, DOSB’a doping ve benzeri elit düzey spordaki sorunların çözümündeki gelişmeler ve buna yönelik ilişkilerin düzenlenmesinde yardımcı olmaktadır.

Özet olarak Federal Almanya’da devletin spor politikalarının belirlenmesi, elit sporun teşviki, spor eğitimi ve spor bilimlerinin desteklenmesi sorumluluklarını taşıdığı, sportif faaliyetlerin düzenlenmesinde Alman Olimpik Spor Birliği ve Eyalet Spor Birlikleri ile işbirliği yaptığı söylenebilir.

Almanya’da sporun kendi kendini yöneten karakteri, savaş sonrası yıllarda toplumda görülen dayanışma, işbirliği ve gönüllük gibi ilkeler ile şekillenmiş, her türlü etkinliğin küçük örgütlerinde olduğu gibi spor etkinliklerinde de dernek biçiminde şekillenen örgütler

ülkedeki spor yönetimini demokratik biçimde yapılandırmışlardır. Bugün, Almanya’da spor kendi iradesi ile kurulan ve yönetilen özerk örgütler tarafından yönetilmektedir. Devletin tamamlayıcı desteğini de alan bu özerk örgütlerin başında hiç şüphesiz Alman Olimpiyat ve Spor Birliği –Deutscher Olympischer Sport Bund (DOSB) gelmektedir. Bunu takiben eyaletler düzeyinde sporun sevk ve idaresinden sorumlu bağımsız yapılar; “Landen Sport Bund-LSB” oluşmuş ve 16 eyaletin her birinde hizmet veren LSB’ler kendilerine eyalet düzeyinde spor federasyonlarını ve onlara bağlı spor kulüplerini bağlamışlardır. Bunun yanı sıra “Bölge Spor Birlikleri” ile “Bölgesel Federasyonlar” da sporun yürütülmesinde merkeziyetçiliğin kimi zaman sebep olduğu hantallaşmanın önüne geçen ara birimler olarak görev yapmaktadırlar [62].

2.6.3. İngiltere

İngiltere’de spor yüzyıllardır demokratik bir biçimde gönüllü ulusal yönetici kurumlar tarafından yönetilmektedir ve Birleşik Krallıkta spor ve aktif rekreasyonda devlet politikası oluşturma sorumluluğu Milli Miras Devlet Sekreterliği’ne aittir.

Devletin spora direkt olarak mali yardım aktardığı mekanizma olan Spor Konseyleri bunu, belirledikleri stratejiler doğrultusunda ödenek ya da borç olarak sivil örgütlere, yerel otoritelere ve ticari organizasyonlara dağıtır.

Sporda gönüllü teşkilatlanmaya bakıldığında federasyonları da kendine bağlayan Fiziksel Rekreasyon Merkez Konseyi (CCPR) göze çarpmaktadır. İngiltere’deki spor ve rekreasyon aktivitelerinin tümü CCPR’a üye bir organ tarafından geliştirilip yönetilir ve CCPR 265 yönetsel organ, 150,000 gönüllü spor kulübü ve milyonlarca katılımcı adına çalışmaktadır. 1935’te kurulan CCPR, gelirlerini kendisi oluşturur ve para veya ödenek dağıtmaz. Bugün İngiltere’de bireysel sporlar, fonksiyonları kuralları çizmek, aktiviteleri gerçekleştirmek, üyeleri düzenlemek ve milli takımları seçip çalıştırmak olan 400’ün üstünde bağımsız federasyon ve yönetim organı tarafından yürütülür. Spor Konseylerinden destek alan yönetim organlarından, gençler için önerileri de içeren 4 yıllık kalkınma planları istenir. Yürüyüş, bisiklet gibi daha informal fiziksel rekreasyona katılanları temsil eden organizasyonlar da mevcuttur. Federasyonlarda Yönetim Kurulları ve görevliler, birleşmiş üye kulüplerin yerel, bölgesel ve ülke temsilcileri tarafından seçilmektedir. İngiliz sporunda yönetim organlarının (federasyonların) ücretsiz çalışan gönüllülerden oluşması çok

yaygındır. İngiltere’de ulusal federasyonların çoğunun vergi ve sınıf formlarına tabi olmaması kayda değer bir farklılıktır.

Bugün, Britanya’da, yaklaşık 6,5 milyon insanın üye olduğu 150,000 spor kulübü, yarışma sporları ile ‘herkes için spor ’un gelişimini temel alır. Kulüpler bağlı bulundukları federasyonlar tarafından temsil edilirler [63].

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizi, geçerlilik ve güvenirlik ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma, elde edilen verilerin çözümlenmesinde kullanılan teknikler açısından nitel bir çalışmadır. Ayrıca federasyonlar üzerinde gerçekleşen yasal değişimlerin saptanması açısından değişen yasalar hakkında literatür taraması yapılmıştır.

Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği bir araştırma olarak tanımlanabilir [64]. Nitel araştırma, disiplinler arası bütüncül bir bakış açısını esas alarak, araştırma problemini yorumlayıcı bir yaklaşımla incelemeyi benimseyen bir yöntemdir. Üzerinde araştırma yapılan olgu ve olaylar kendi bağlamında ele alınarak, insanların onlara yükledikleri anlamlar açısından yorumlanır [65].

Nitel araştırma hem araştırmacıya hem de görüşmeciye daha esnek bir araştırma ortamı sunacağından ve alınan bilgilerin yazmaya veya doldurmaya yönelik anketlere nazaran daha doğal olacağı düşüncesiyle araştırmamızda tercih edilmiştir [64].

Araştırma olgubilim desenli bir çalışmadır. Olgubilim (fenomenoloji) deseni, farkında olduğumuz ancak; derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Bu olgularla günlük yaşantımızda çeşitli biçimlerde karşılaşabiliriz. Ancak bu tanışıklık, olguları tam olarak anladığımız anlamına gelmez. Bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim(fenomenoloji) uygun bir araştırma zemini oluşturur [64].

TDK (2016), kanun devletin yasama organları tarafından koyulan ve uyulması gereken kurallar bütünüdür [40].Bu bağlamda spor federasyonları üzerinde geçmişten günümüze

uygulanan farklı yasa ve yönetmeliklerin federasyonlar üzerinde mali ve idari anlamda yaptığı değişiklikleri federasyonların devlete bağlı olduğu, özerk olduğu ve bağımsız dönemler içerisinde inceleyerek konu aydınlatılmaya çalışılmıştır. Ayrıca mevcut denetim sistemi ile ilgili görüşler ve yasal beklentiler hakkında öneriler alınmıştır. Bu nedenledir ki çalışmada fenomenoloji(olgu bilim) kullanılmıştır.

Çalışmada nitel araştırma aracı olarak görüşme(Mülakat) tekniği kullanılmıştır. Görüşme, araştırmaya katılan bireylerin belli bir konuda duygu ve düşüncelerini anlatma etkinliği olarak tanımlanmaktadır. Görüşmenin temel amacı bireyin iç dünyasına girerek onun bakış açısını anlamaya çalışmaktır. Görüşme yoluyla araştırılan konu hakkında bireyin deneyimleri, tutumları, düşünceleri, niyetleri, yorumları, zihinsel algıları ve tepkileri gibi gözlenemeyen bilgilere ulaşılması umut edilir [64]. Görüşme aynı zamanda nitel araştırmalarda en çok kullanılan veri toplama araçlarından bir tanesidir [66].

3.2. Çalışma Grubu

Bilindiği gibi geleneksel bilim anlayışının vazgeçilmez öğelerinden birisi "genelleme" dir. Üzerine çalışılan bir dizi sınırlı sayıdaki değişken arasında bulunan ilişkiler belirli güvenlik aralıklarıyla değişkenlerin dahil olduğu evrene genellenir. Bu nedenle, değişkenlerin dahil olduğu evrenin kesin hatlarıyla belirlenmesi önemlidir. Evrenin kesin hatlarıyla belirlenmesi araştırmacının bütün sorunlarını çözmez, çünkü evren genellikle bir araştırmacının ulaşamayacağı kadar büyüktür. Bu sorunu çözmek için bilim adamları örnekleme keşfetmişlerdir. Bütün evreni çalışmak yerine, evreni temsil etme gücüne sahip sınırlı sayıda birey, olay veya olguyu araştırma kapsamına dâhil etmek pratik bir çözümdür. Bu özellikleriyle örneklem, olasılık kavramından türetilmiş pratik bir araştırma aracıdır [66].

Araştırmanın örneklemini amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Bu örnekleme yöntemindeki temel anlayış önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Burada sözü edilen ölçüt veya ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da daha önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi kullanılabilir [66].

Federasyonların bağımsızlığa geçiş süreci içerisinde geçirdiği evreler hakkında zengin bilgi birikimine sahip olduğu düşünülen federasyon başkanları ile görüşülmesi yönünden amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında önceden belirlenmiş belirli ölçütleri karşılayan görüşmecilerle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu; Çeşitli Spor Federasyonlarında federasyon başkanlığı yapan 9 federasyon başkanı oluşturmuştur.

3.3. Veri Toplama Aracı

Görüşme, araştırmanın amaçlarına uygun bilgi toplamaya çalışan, araştırmacıyla görüşülen kişi arasında soru sorma ve yanıtlamaya dayalı etkileşimli bir iletişim sürecidir. Nitel araştırmalarda en çok kullanılan veri toplama araçlarından birisidir. Nitel görüşme veri toplama aracı olarak anket ya da ölçekle karşılaştırıldığında pek çok üstünlüklere sahiptir.

İncelenmek istenen konu hakkında katılımcılardan aynı türde bilgilerin ve verilerin toplanması amacıyla görüşmeler esnasında yarı yapılandırılmış bir görüşme tekniği kullanılmıştır.

Hazırlanan görüşme formu yanıtlanması istenen bütün soruları kapsayan geniş bir liste biçimindedir. Görüşmeci görüşme formunda yer alan soruları sorabilir, bununla birlikte ayrıntılı bilgi toplamak amacı ile ek sorularda geliştirebilir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler zaten bilineni teyit ederken aynı zamanda öğrenme fırsatları da yaratmaktadır. Genellikle yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen bilgiler yalnızca cevapları değil; aynı zamanda cevapların nedenlerini de ortaya çıkartmaktadır, zira bireyler, kendileri ile görüşme yapıldığında hassas konuları daha rahat tartışabilmektedirler [66].

Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken aşağıdaki aşamalardan geçmiştir.

- Çalışma alanı ile ilgili literatür taranması ve incelenmesi,
- Çalışma kapsamına yönelik 8 maddeden oluşan görüşme formunun oluşturulması,
- Hazırlanan görüşme formunun 10 uzman tarafından incelenmesi ve forma görüş bildirilmesi,

- Alınan görüşler ışığında görüşme formu üzerinde düzenlemeler yapılması,
- Alınan Etik Kurulu raporu doğrultusunda 5 soru üzerinde değişiklik yapılarak son şekli verilen form ile görüşmelere başlanmıştır.

Ayrıca soruların kolay anlaşılabilir ve açık uçlu olmasına, görüşmeciyi yönlendirmekten kaçınmaya, soruları kendi içine tutarlı bir biçimde düzenleme, soruları sohbet tarzında sorma, görüşmecilerin yanıtlarına geri bildirimde bulunma gibi hususlara da özen gösterilmiştir.

Hazırlanan görüşme formu ile çeşitli spor federasyonlarında başkanlık yapan 7 federasyon başkanı ile bağımsızlık sürecinde spor federasyonlarına yapılan yasal düzenlemeler hakkındaki görüşleri yüz yüze görüşme yaparak alınmıştır. 2 federasyon başkanı ise yoğunlukları nedeniyle mail yoluyla sorularımızı cevaplamıştır. Görüşmelerden önce her bir görüşmeciden, görüşmenin niçin ve hangi amaçla yapıldığı açıklanmış, görüşmeler için izin istenmiştir. Görüşmelerin sessiz bir ortamda yapılmasına özen gösterilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında, hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak, toplamda 9 federasyon başkanı ile görüşmeler yapılmıştır. Araştırma kapsamında yapılan görüşmeler federasyonların idari ve mali boyutta ilişkin görüşleri ayrıca mevcut denetim sistemi ve yasal beklentiler hakkındaki görüşlerin ve önerilerin tespit edilmesi için gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca Spor federasyonunun dönemler içerisinde durumları da değerlendirilmeye alınarak karşılaştırılmalı olarak görüşler alınmıştır.

Araştırmacı, belirtilen dönemleri değerlendirmek üzere çeşitli federasyonların, federasyon başkanları ile görüşmek için federasyonlara telefon aracılığıyla ulaşmış, araştırma hakkında kısa bir bilgi verdikten sonra federasyon başkanı ile görüşmek üzere randevu talebini iletmiştir. Çalışmaya katılan federasyon başkanları ile karşılıklı anlaşılan tarihlerde, kendi belirledikleri yerlerde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bazı federasyon başkanları iş yükünün yoğun olması nedeniyle cevaplar mail yoluyla alınmıştır.

Yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı kullanılarak kayıt altına alınmıştır. Araştırmacı, görüşme öncesinde her bir katılımcıdan ses kaydı için izin istenmiş; kaydın sadece araştırmacı tarafından kullanılacağını taahhüt ederek katılımcıların onayını almıştır. Ses kayıt cihazı, katılımcıların görebilecekleri bir noktaya yerleştirilmiş ve yalnızca görüşme süresince açık tutulmuştur.

Görüşmelerden elde edilen kayıtlar görüşmenin yapıldığı aynı gün içerisinde ses dosyaları bilgisayara aktarıldıktan sonra araştırmacı tarafından yazıya çevrilmiştir. Görüşmelerin hem ses kayıt dosyaları hem de elektronik ortamda (Microsoft Word) metin belgeleri oluşturulmuştur. Oluşturulan metin belgelerinde ortaya çıkabilecek olan eksiklik ya da hataların önüne geçmek için ses dosyaları yazılı görüşme metni okunur haldeyken bir kez daha dinlenmiş, böylece metin dosyalarının eksiksiz olmaları sağlanmıştır.

Araştırmaya katılan federasyon başkanlarının deşifre edilmiş kayıtları, edinmeye yönelik bir talepleri olmadığından metin belgelerinin bu kişilere gönderilmesi gerekli görülmemiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Elde edilen görüşme metinleri araştırmacı tarafından araştırma kapsamında korunmuş ve kullanılmıştır. Veriler yazılı ortama aktarılırken görüşmecilere G1-G9 arasında kodlar verilerek kimlikleri gizlenmiştir. Çalışmada “betimsel analiz” yöntemi uygulanmış ve bu yöntemle ile toplanan veriler özetlenip yorumlanarak analiz edilmiştir.

Nitel araştırma yöntemlerinde betimsel analiz içerik analizine göre daha yüzeysel bir veri analizi olarak değerlendirilmektedir. Nitekim betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulmaktadır [64].

Ayrıca bu çalışmada içerik analizine gerek duyulmamıştır. Zira içerik analizi yapılan nitel çalışmalarda verilerin kodlanması ve temalaştırılması yoluyla bu bireylerin görüşlerinde “saklı olabilecek gerçeklerin ortaya çıkarılmasına çalışılmaktadır [64]. Bu çalışmada görüşme yapılan federasyon başkanlarının ifadelerine içerik analizi uygulamak, hakkında genel bir perspektif oluşturulmak istenen konular için gereğinden fazla detaylı sonuçlara ulaştırılabileceğinden betimsel analiz tercih edilmiştir.

Betimsel analiz de veriler önceden belli olan kategori ya da boyutlara göre özetlenir ve yorumlanır. Dört aşamadan oluşur. Birincisi analiz için bir çerçeve oluşturmaktır. Yani verilerin hangi kavram ya da temalar altında düzenleneceği başlangıçta belirlenir. İkinci aşamada hazırlanmış olan bu tematik çerçeveye göre veriler okunur, düzenlenir ve işlenir. Hatta önceden belirlenmiş olan tematik çerçevenin dışında kalan verilerin dikkate alınmaması da söz konusu olabilir. Üçüncü aşamada tematik çerçeveye göre düzenlenmiş olan bulgular kolay anlaşılır bir dille tanımlanır ve gerekirse ilginç ve vurucu alıntılarla desteklenir. Dördüncü aşamada ise bulgular yorumlanır. Yeni tanımlanmış olan bulgular açıklanır, ilişkilendirilir ve anlamlandırılır [66].

Bu çalışmada verilerin analizinde de yukarıdaki dört boyut göz önünde bulundurulmaya çalışılmıştır. Buna göre ilk olarak araştırmanın kavramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Bu çerçeveye göre görüşme metinleri araştırmacı tarafından dikkatle okunarak incelenmiştir. Gerekli görülen yerlerde görüşmeci ifadelerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Araştırma çerçevesi dışında kalan bazı veriler çıkartılmıştır. Kullanılan ifadeler ise düzenli bir halde betimlenmiştir. Ardından betimlemeler açıklanmıştır. Açıklanan bu betimlemeler araştırmanın tartışma ve sonuç bölümünde literatür bilgileri doğrultusunda karşılaştırmalı olarak değerlendirilip yorumlanmıştır.

3.6. Geçerlilik ve Güvenirlik

Sonuçların inandırıcılığı, bilimsel araştırmaların en önemli ölçütlerinden biri olarak kabul edilir. "Geçerlilik" ve "güvenirlik" bu açıdan araştırmalarda en yaygın olarak kullanılan iki ölçüttür.

Genel anlamda "geçerlilik" araştırma sonuçlarının doğruluğunu konu edilir. Dış geçerlilik elde edilen sonuçların benzer gruplara ya da ortamlara aktarılabilirliğine, iç geçerlilik ise araştırma sonuçlarına ulaşırken izlenen sürecin çalışılan gerçekliği ortaya çıkarmadaki yeterliliğine ilişkindir. Güvenirlik ise kısaca araştırma sonuçlarının tekrar edilebilirliği ile ilgilidir. Dış güvenirlik, araştırma sonuçlarının benzer ortamlarda aynı şekilde elde edilip edilemeyeceğine, iç güvenirlik ise başka araştırmacıların aynı veriyi kullanarak aynı sonuçlara ulaşip ulaşamayacağına ilişkindir.

Nitel araştırmada evrene genelleme amacıyla seçkisiz örnekleme yönelimi ağır basarken nitel araştırmada aktarılabirliği artırmak için hem tipik olarak karşımıza çıkan olay ve olguları hem de bunların değişkenlik gösteren özelliklerini ortaya koyma amacını güden amaçlı örnekleme yöntemleri kullanılabilir. Diğer bir deyişle nitel araştırmada genele ait bilgileri ortaya koymak yerine hem genele hem de özele ait bilgilere ulaşma yönelimi vardır. Bu amaçla araştırmaya dahil edilen veri kaynaklarının bu farklılığı yansıtacak biçimde seçilmesi önem kazanmaktadır. Amaçlı örneklemin, aktarılabirlik açısından bir diğer artısı da süreç içinde ek örnekleme yapmaya olanak verecek bir esnekliğe sahip olmasıdır. Bu tür bir esneklik araştırmacıya olay ve olguları doğasına uygun bir biçimde ortaya koyma fırsatı verir. Araştırılan olay, olgu veya duruma ait değişkenlik ve çeşitlilik okuyucunun kendi uygulamalarında var olabilecek değişkenliği ve çeşitliliği anlaması ve araştırma sonuçları ile karşılaştırması açısından önemli bir katkı sağlar. Bütün bu nedenler dikkate alınarak bu çalışmada [64];

1. Görüşme formlarının yapılandırılmasında ve katılımcıların belirlenmesinde alan uzmanlarının farklı görüşlerine başvurulmuş, literatürdeki benzer çalışmalar ve bunların araştırma metotları incelenmiştir.
2. Araştırmanın yöntemi açık ve aşamalı olarak açıklanmıştır.
3. Yapılan çalışmanın amaçlarına uygun ölçütlerde grup seçilmiştir.
4. Bulgular doğrudan alıntılar la tanımlanmış, sonuçlar bu alıntılardan yola çıkarak açıklanmıştır.
5. Farklı görüş ve açıklamalara da yer verilerek bulguların yorumlanmasında olayların bir bütün olarak ele alınması sağlanmaya çalışılmıştır.
6. Görüşmeciler ile sesiz bir ortamda ve birebir olmaya zen gösterilmiştir.
7. Başka araştırmacıların inceleme yapabilmesi için veriler düzenlenmiş bir şekilde saklanmıştır.
8. Katılımcılardan elde edilen veriler kayıt cihazına kaydedilerek verilerin kaybı nlenmiştir. Araştırma ile ilişiği olmayan ifadeler görüşmelerin çözümlenmesinde ayıklanmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde konuyla ilgili görüşmeler neticesinde elde edilen veriler yazılı hale getirilerek ilgili bölümler ele alınmış ve araştırma boyutlarına uygun biçimde bazı bulgular elde edilmiştir.

Buna göre araştırmada özerklik öncesinde, özerklik döneminde ve bağımsız dönemde spor federasyonlarına yapılan yasal değişikliklerin federasyonlar üzerindeki mali ve idari yönden etkileri ayrıca mevcut denetim sistemi ve yasal beklentiler incelenmiştir.

Görüşmeci No	Unvan	Eğitim	Yaş	Görev Süresi
G1	Federasyon Başkanı	Doktora	62	5.Dönem
G2	Federasyon Başkanı	Lisans	67	5.Dönem
G3	Federasyon Başkanı	Doktora	56	5.Dönem
G4	Federasyon Başkanı	Lisans	50	3.Dönem
G5	Federasyon Başkanı	Lisans	55	3.Dönem
G6	Federasyon Başkanı	Doktora	59	2.Dönem
G7	Federasyon Başkanı	Doktora	51	2.Dönem
G8	Federasyon Başkanı	Doktora	46	1.Dönem
G9	Federasyon Başkanı	Doktora	50	1.Dönem

Şekil 4.1. Görüşmecilerin demografik bilgileri

Şekil 4.1’de görüşmecilerin, unvanları, eğitim durumları, yaşları ve görev süreleri bilgisi yer almaktadır. Araştırmamızda özerklik öncesi, sonrası ve bağımsız dönemde görev yapmış federasyon başkanları, özerk ve bağımsız dönemde görev yapmış federasyon başkanları ayrıca bağımsız dönemde görev almış federasyon başkanlarına yer verilmiştir.

4.1. Mali Anlamda Federasyonlar Üzerinde Yaşanan Değişiklikler Hakkında

Federasyon Başkanlarının Görüşleri Nelerdir?

Federasyon başkanlarına yöneltilen ilk soru federasyonların dönemler içerisinde yaşadıkları mali değişiklikleri belirlemek ve yaşanan değişikliklerin sebeplerini öğrenmek amacı ile yöneltilmiştir.

4.1.1. Federasyon başkanlarının federasyonların bağımsızlaşma süreci içerisinde mali anlamda meydana gelen değişiklikleri nasıl değerlendirdiklerini ve süreç içerisinde GSGM/SGM ‘nin ayırdığı bütçede veya varsa diğer kaynaklarda herhangi bir değişim yaşanıp yaşanmadığı hakkındaki görüşleri nelerdir?

Federasyon başkanlarına mali anlamda yöneltilen bu soruda 1 federasyon başkanı gelirlerde herhangi bir değişiklik olmadığını belirtirken, diğer federasyon başkanları gelirlerin arttığında hemfikirdir. Artış olduğunu ifade eden federasyon başkanları artışın sponsor ve diğer gelirler kaynaklı olduğunu, kendi gelirlerini elde eden federasyonların harcamalarında hareket alanının daha geniş olduğunu, mali anlamda devletin federasyonlar üzerindeki etkisinin ise azımsanamayacak derecede olduğunu ifade etmişlerdir.

Görüşmeci 1 ve Görüşmeci 4 federasyonlara sağlanan bütçenin arttığını, devletten alınan bütçenin yanı sıra federasyonlarının kendi kaynaklarını da sağlayabildiklerini ayrıca, devlet desteğinin arttığından bahsetmiştir.

“G1: Devlete bağlı döneme göre çok iyi bir duruma geldik sponsorlarımız çoğaldı eskiye göre.”

“G4: En başta bütçelerinizin arttığını söyleyebilirim. Bununla birlikte devletin verdiği bütçenin yanı sıra kendi gelirlerinizi de kazanabiliyorsunuz. Devlet yani işin aksine elinden geldiği kadar yardım ediyor. Bütçe takviyesi yapıldı. Bu dönemlerde herhangi bir değişiklik oldu mu oldu destek arttı.”

Görüşmeci 3 ve Görüşmeci 6 ise, devletin federasyonlara yaptığı yardımın devam ettiğini, mali anlamda devlet denetiminin, federasyonların kendi gelirleri üzerinde ve devletten aldığı yardımlar üzerinde devam ettiğini fakat kendi gelirlerini sağlayan federasyonların sağlayamayanlara oran ile hareket alanının daha geniş olduğunu ifade etmişlerdir.

“G3: Özerk olduktan sonra tabiki amatör spor dallarında devlet yardımı hala devam ediyor. Devlet, size vermiş olduğunuz faaliyet programı gereğince bütçe veriyor. Bu bütçeyi verirken de siz istediğiniz kadar bağımsız veya özerk olun eğer bütçenizin %50 sinden fazlasını devletten alıyorsanız devlet size vermiş olduğu paranın denetimini yapıyor. Fakat Ama siz özerk federasyon ya da bağımsız federasyon olarak sizin öz gelirlerini devlet

bütçesinden fazla ise yani devletin size vermiş olduğu katkıdan daha fazla ise o zaman hareket alanınız daha rahatlıyor. Öz gelirlerinizden elde ettiğiniz paralarla personel alabiliyorsunuz, istediğiniz alımları yapabiliyorsunuz. Bina alımı, bina kiralama gibi işler gerçekleştirebiliyorsunuz. Böyle bir rahatlığı var tabiki fakat denetimi gene devlet tarafından yapılıyor tabiki.”

“G6: Şuan ki özerklikte veya bağımsızlıkta mali anlamda hiçbir bağımsızlık söz konusu değil, mali kaynaklarda devlete bağlısınız. İşler yine aynı şekilde devam ediyor. Burada bağımsızlık diye bir kavram yok eğer bütçenizin %51’de fazlasını kendiniz sağlıyorsanız. Bu size kısmen daha fazla bir bağımsızlık tanıyor. Devlete bağlı dönemde dışardan sözleşmeli eleman alırken size bağlı değildi. Fakat kazanıyorsanız gerek özerk gerek bağımsızlık döneminde kendi kazançlarınızdan olmak kaydı ile çalıştırabiliyorsunuz.” şeklinde ifade etmiştir. Ayrıca harcamalarınız kendi gelirlerinizden dahi olsa denetleniyor.”

Görüşmeci 9, özerk ve bağımsız dönemde federasyonunun kendi gelirlerini kendisinin sağlayabildiğini, bu sebeple devletin yardımında herhangi bir değişiklik yaşanmadığını ifade etmiştir. Ayrıca federasyonlara sağlanan kaynakların değerlendirmesinde kullanılan kriterlerin belirsizliğini ifade etmiştir.

“G9: Biz özerk federasyonlar yasası çıkmadan önce de kendi gelirlerimizle ayakta durmaktaydık bağımsız ve özerk dönemde bu öz gelirler ile ayakta kalmaya çalışıyoruz gelirlerimizde herhangi bir değişiklik olmadı. Kendi gelirlerimiz olması sebebiyle çok ciddi paralar verilmedi. Devletin federasyonlara belli bir ödenek ayırmasın da hangi kıstaslar aranıyor neye göre bir kıstas var ama çokta açık olduğuna ben inanmıyorum. Başarı mı? Sporcu sayısı mı? Antrenör sayısı mı? Kulüp sayısı mı?”

Görüşmeci 2, devletin federasyonlara yaptığı yardımın önemine dikkat çekerek, devlet yardımı olmaksızın federasyonların zor durumda kalacaklarını ifade etmiştir.

“G9: Mali açıdan özerk değil adını ne koyarsanız koyun devletimiz maddi açıdan desteğini kestiği sürece bana göre Türkiye’de hiçbir federasyon adım atamaz. Yani devlet size bir pay veriyor genel bütçeden bir pay veriyor. O paraya göre siz bütçe oluşturunuz. Sponsorluk gelirleriniz oluyorsa sponsorluk gelirleriniz ile veya federasyonun diğer gelirleriyle federasyonu yürütmeye çalışıyorsunuz.”

4.2. İdari Anlamda Federasyonlar Üzerinde Yaşanan Değişiklikler Bakımından Federasyon Başkanlarının Görüşleri Nelerdir?

Federasyon başkanlarının görev aldıkları dönemler içerisinde idari anlamda yaşanan değişiklikler, devletin dönemler içerisinde federasyonlar üzerindeki etkisi ve idari anlamda yaşanan problemleri belirlemek amaçlı federasyon başkanlarına sorular yöneltilmiştir.

4.2.1. Devletin bağımsız spor federasyonları üzerinde sahip olduğu etkiye yönelik federasyon başkanlarının görüşleri nelerdir?

Federasyon başkanlarının tamamı özerkliğin sağlanması ile birlikte federasyonların hızlı karar aldığını ve bürokrasinin kalktığını belirtmiştir. Federasyonların bağımsız olarak adlandırılmasının ise bir isim değişikliği olduğunu, bağımsızlıkla birlikte devletin seçim ve denetim sistemi üzerinde etkisinin daha da arttığını ifade etmişlerdir.

Görüşmeci 1, federasyonların özerkleşmesi ile birlikte rahat karar alabilir hale geldiklerini bürokrasinin ortadan kalkması ile işlerin hızlandığını ifade etmişlerdir.

“G1: Federasyonların özerkleşmesi ile idari anlamda daha rahat karar alabilir hale geldik. Bürokrasinin kalkması kararların hızlı alınmasını sağladı ve kırtasiyecilik masraflarını ortadan kaldırdı. Bu hizmeti etkiledi tabi”

Görüşmeci 2, 2004 yılında federasyonların özerkleşmesi ile idari anlamda devletin federasyonlar üzerinde etkisinin azaldığının, bağımsız dönemde ise devletin idari anlamda etkisinin arttığını ifade etmiştir.

“G2: Şimdi şöyle söyleyeyim bir defa tam anlamıyla devlete bağlı dediğimiz yani 2004 öncesini sorarsanız o zaman bürokratik olarak da bazı işlerimizi genel müdürümüzün, genel müdür yardımcısının veya diğer makamların imzasından geçmeden bazı şeyleri yapamıyorduk. Bürokrasi kalktı. Mevcut federasyon başkanlığı seçiminde devletin alması gereken tavrı almadığı görülüyor. SGM’ nin görevi ildeki kulüplere hizmet vermek tekrar gençlik ve spor kulübünü kurmasının bir anlamı yok. Fazladan 40 tane delegenin gelip sizi tanımadan bilmeden oy vermesi gereksiz.”

Görüşmeci 9, devletin federasyonlar üzerinde etkisinin değişmediğini aksine federasyon başkanlığı seçimlerinde devletin etkisinin arttığını ifade etmiştir.

“G9: İsim değişikliği ama pek bir şey değişmiyor ama devletin denetleyici mekanizması da olsun tabi, seçimler de de tabiki belli bir oranda oy kullanmayan federasyonların oy oranı 250 ile seçime gitmek zorunda tabi bununda bir kısmı devlet delegasyonu aynı zamanda Spor yazarları derneği(benimle ilgisi olmayan haber yapmayan dernek niçin oy kullanıyor.) milli olimpiyat komitesi veya amatör spor kulüpleri konfederasyonu niye futbolun dışında hangi amatör branşa ne desteği var?”.

Görüşmeci 6, 6215 sayılı yasanın 10.maddesi ile federasyonların genel kurullarında Genel Müdürlük tarafından sağlanan delege sayısının %10 olduğunu fakat Spor Genel Müdürlüğü temsil eden delegasyon sayısının yasalara aykırı olduğunu seçim sistemi üzerinde hala devletin etkin bir rol oynadığını ifade etmiştir.

“G6: Ayrıca bizim seçim sistemimizde 15 tane vali,15 tane belediye başkanı, 40 tane il müdürü, 20 tane beden eğitimi ve spor yüksekokul müdürü, 18 tane bakanlık elemanı, 5 adet amatör spor konfederasyonu, nerdeyse 120 oyun 98’i devlet tarafından sağlanıyor.”

Görüşmeci 3, özerk dönemde devletin idari anlamda etkisinin azalmasına karşın, günümüzde hala seçim sisteminde ve mali anlamda federasyonlar üzerinde devlet otoritesinin arttığını ettiğini ifade etmiştir.

“G3: Devletin şu anda bütün federasyonların genel kurulunda bildiğim kadarıyla %20 oy hakkı var yani işte 240 delege olan bir federasyonu 50 oyu devletin. Bu konu hala tartışılıyor hala gündem de aslında bağımsız spor federasyonların seçimini kulüpler oluşturmali. Ayrıca devletin denetim ve kontrolü biraz daha artırıldı. Bunu kötüye kullananlarda oldu tabiki ama denetimler artırıldı.”

Görüşmeci 7, bağımsız olarak adlandırılan dönemde devletin federasyonlar üzerindeki etkisinin daha fazla olduğunu denetim sisteminin bu bağlamda devlet otoritesini yansıttığını ifade etmiştir.

“G7: Federasyon mevzuatının bağımsız kelimesinin sadece kâğıt üzerinde olduğu yapılan idari işlemlerde federasyonun asla bağımsız olmadığı gibi SGM’ nin devamlı müdahil

olması kabul edilebilir bir şey değildir. Örnek verilmek gerekirse seçimle gelen federasyon kurullarından denetleme kurulunda 2 kişi seçimle gelirken diğer üç kişi SGM tarafından atanmaktadır. Bu demokratik seçim anlayışıyla bağdaşmadığı gibi SGM ve Federasyonlar arasında güvensizliğin en önemli örneğini oluşturmaktadır.”

4.2.2. İdari anlamda yaşanan sıkıntılar hakkında federasyon başkanlarının görüşleri nelerdir?

İdari anlamda yaşanan sıkıntılar hakkında ise 3 federasyon başkanı herhangi bir sıkıntı ile karşılaşmadığını belirtirken 6 federasyon başkanı ise problem yaşandığını ifade etmiştir. Problemler arasında, Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulması nedeniyle oluşan iletişim problemleri ve bürokratik engeller yaşandığını belirten federasyon başkanları, ek olarak yasaların eksikliğinden kaynaklanan problemler olduğunu ifade etmişlerdir.

Görüşmeci 6, kurulan spor bakanlığının aslında bir avantaj olmadığını, aksine bağımsız olarak adlandırılan dönemde bakanlığın kurulmasının iletişim kopukluğuna yol açtığını, bununla hazırlanacak uluslararası organizasyonlarda problemleri beraberinde getirdiği vurgulanmıştır.

“G6: Bugün biz bunu genel müdür yardımcısı veya müdüre iletsen bile o müsteşar veya müsteşar yardımcısına konuyu iletmediği takdirde sıkıntı devam edecek en son konuyu karar verecek olan bakandır bakanda 5. 6. elden sonra ona ulaşıyor kulaktan kulağa söz, kelime çok değişiyor. Genel müdürün müsteşara, müsteşarında bakana ulaşması ciddi bir sorun oluyor. Kongrelere veya uluslararası organizasyonlara zamanı gelmesine rağmen o aktivite geçtiği için aday olamıyorsunuz. Bir dezavantaj da eskiden konunuzu direk anlatabiliyordunuz. Spor bakanlığı aslında kurulması avantaj değil büyüdüğünü sanıyorsunuz ama mesela bir bakanın 15 tane danışmanı var her biri diyor ki bakan böyle emretti. Önceden genel müdürle görüşebiliyorduk şimdi genel müdür değil müsteşara ulaşması aylar sürüyor... Spor bakanlığı aslında kurulması avantaj değil büyüdüğünü sanıyorsunuz ama mesela bir bakanın 15 tane danışmanı var her biri diyor ki bakan böyle emretti. Önceden genel müdürle görüşebiliyorduk şimdi genel müdür değil müsteşara ulaşması aylar sürüyor.”

Görüşmeci 9, federasyonun yaptığı organizasyonlarda idari anlamda pek çok sıkıntıyla karşılaştıklarını, karşılaşılan problemlerin temelinde yasal eksiklikler olduğunu vurgulamıştır.

“G9: Görev yaptığım dönemlerde pek çok idari sıkıntılarla karşılaştım. Maalesef biz ulusal federasyon olarak Türkiye’de bu sporla ilgili bütün organizasyonları yapma yetkisine sahip değiliz. Ulusal ve uluslararası anlamda yapılacak yarışlara belediyelerin federasyon olmaksızın faaliyet yapmaya çalışmaları ulusal anlamda yaşanan büyük bir sıkıntı. Organizasyon gerçekleştirmek için pek çok birimle koordineli bir şekilde çalışmamız gerekiyor Sahil Güvenlik, İçişleri, Jandarma gibi fakat yönetmeliklerimizin çakışması nedeni ile pek çok problem yaşıyoruz. Pek çok bakanlık ve farklı birimler le kanunu olarak çelişiyoruz.”

Görüşmeci 7, görevli olduğu dönemler içerisinde yapılan uluslararası organizasyonlarda SGM ile federasyon arasında idari krizler yaşandığını ifade etmiştir.

“G7: Federasyon mevzuatına uygun uluslararası organizasyonu ülkemize alıyor ve gerçekleştiriyor. Ancak SGM o federasyon başkanını niye bizden izin almadın diye Merkez Ceza Kuruluna sevk ediyor. Tahkim kurulu federasyon başkanına 2 ay ceza veriyor. Bu idari uyuşmazlık örneklerini artırmak mümkün. Kaldı ki uluslararası federasyonda organizasyonu başarılı buluyor ve teşekkür yazısı gönderiyor.”

Görüşmeci 3, görev yaptığı zaman çerçevesinde önemli bir problemle karşılaşmadığını belirtmiştir.

“G3: Kesinlikle etkilemedi aslında tam tersini konuşmak lazım olumsuz hiçbir şey yok tamamen her şey olumlu.”

Görüşmeci 8, yaşanan problemlerin temelinde aslında mali sıkıntılar olduğunu yaşanan mali sıkıntıların idari anlamdaki problemleri tetiklediğini ifade etmiştir.

“G8: Tatbikî mali anlamda yaşadığımız sıkıntılar idarenin verdiği veya vereceği kararlara doğrudan etki ediyor. Eğer mali kaynaklarınız kısıtlı ise alacağınız idari kararlarda da bir değişim söz konusudur. Yapacağınız planlamaları üzerinde mutlaka etkisi olmuştur. Bazen kısıtlamalara gidilebilir. Yurt dışı yarışmalarında takım sayısı kişi sayısı bunlarda

değişkenlik gösterebilir. Mali yönden yaşana problemlerin idari yöne etkisi vardır diyebiliriz.”

4.3. Federasyon Başkanlarının Yasal Düzenlemeler Hakkındaki Görüşleri ve Yasalardan Beklentileri Nelerdir?

Federasyonlar üzerinde yapılan yasal değişiklikler ile birlikte federasyonlar içerisinde gerek mali gerek idari gerekse denetim anlamında pek çok değişiklik meydana gelmektedir. Bu sorularda federasyon başkanlarının yapılan yasal düzenlemeler hakkında görüşlerini ve gelecekte çıkartılacak yasalardan beklentilerini öğrenmek amaçlı hazırlanmıştır.

4.3.1. Çıkartılan yasaların ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığı hakkında federasyon başkanlarının görüşleri nelerdir?

Federasyon başkanlarına sorulan bu soruda 7 federasyon başkanı idari ve mali anlamda yasaların ihtiyaçları karşılamadığını belirtirken 2 federasyon başkanı ise idari ve mali anlamda yasalarda herhangi ihtiyaç olmadığını ifade etmiştir.

Görüşmeci 9, mevcut yasaların hem idari anlamda, hem mali anlamda eksiklikler olduğunu belirtmiştir.

“G9: Karşılamıyor sponsorluk yasası nedir? Kim nasıl kullanır? Spor kulüplerine yapılan destekler hangi kritere göre yapılır? Antrenörlük yasası bugün değişecek veya yarın değişecek neye göre değişecek?”

Görüşmeci 2, mali yönden yasalarda eksiklikler olduğunu bununda etkinliği ve verimliliği yakalamada engel oluşturduğunu belirtmiştir, ayrıca idari yönden mevcut yasaların eksikliklerini ifade etmiştir.

“G2: Bana göre bu yasal düzenlemeler yapılırken de branşlar dikkate alınmalı olimpik branşlar ile olimpik olmayan branşlar gibi... Çoğu federasyon çok az bir bütçeyle faaliyetlerini yürütmek zorunda kalıyor buda arzu edilen hedefi yakalamada engel oluşturuyor. Yani geçmişte x faaliyetlerine katılan herkese biz örnek veriyorum yolluk, yevmiye, harcırah ödüyorduk ama şimdi görevleri dışında harcırah ödeyemiyoruz.” şeklinde mali anlamdaki eksiklikleri ifade ederken idari anlamda ise “Yasaların günün şartlarına göre

çıkması önemli fakat asıl olan uygulanabilirlikte,60 adet spor federasyonu 60'ı da eşit güreş, boks, dağcılık... fakat bakış açımız aynı değil. Spor 'da yapılması gerekenler eşit ve adaletli bir şekilde uygulanmalı kanunlarda bazen eksik ve aksaklıkların olduğunu görüyoruz.” şeklinde ifade etmiştir.

Görüşmeci 8, federasyonların idari anlamda çıkartılabilecek yasalar ile daha fazla özerkleştirilebileceğini bunu seçim sisteminin değişmesi ile başlayabileceğini ifade etmiştir, mali anlamda ise mevcut sponsorluk yasasının işletilip düzenlenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

“G8: Federasyonların yapılanması biraz daha özerk yani bağımsız hale getirilebilir mi? Hem mali hem idari yönden getirilir. Tabiki denetimin devlet otoritesinin mali disiplin adına devam etmesi kaydıyla federasyonlara daha fazla yasal yapılanma çerçevesinde yetki verilebilir düşüncesindeyim en azından seçim sürecinde genel müdürlüğün kullandığı oylar veya diğer kurumların Olimpiyat Komitesi, Amatör Sporlar, Türkiye Spor Yazarları Derneği gibi kurumların genel kurullarda temsil edilmesi çokta sağlıklı değil çünkü %40 oranında diğer Genel Müdürlük ve Olimpiyat Komitesi artı Amatör Sporlar artı Türkiye Spor Yazarları Derneği %40 oranındaki bir oy oranına sahip, kulüpler sadece %60 oranında değerlendiriliyor bu oranın mutlaka kulüplerin %100 oranında olması gerektiği düşüncesindeyim. Ayrıca mevcut sponsorluk yasamız var ama sponsorluk yasası tam olarak işlemiyor, işletilmiyor diyebiliriz.”

Görüşmeci 4, çıkan yasaların açıklarının olsa dahi bu açıklıkları sonradan eklenecek yönetmeliklerle kapatılabileceğini ifade etmiştir.

“G4: Yasalar yeterli mi dersiniz zaten bazı şeyleri yasalarda ve yönetmeliklerde gösteremezsiniz. Bunların tamamlayıcı unsurları da talimatlardır. Talimatlar yönetmeliklere göre eşdeğerdir. Her federasyonların talimatları vardır. Gerek idari gerek mali anlamda yönetmeliklerde veya yasalarda açık olan noktaları talimatla kapatırsınız.”

4.3.2. Federasyon başkanlarının spor federasyonları hakkında çıkartılabilecek yasalardan beklentileri nelerdir?

Federasyonların idari ve mali anlamda çıkartılabilecek yasalara 7 federasyon başkanı ihtiyaç olduğunu belirtirken 2 federasyon başkanı ise idari ve mali anlamda yasaların ihtiyacı karşıladığını ifade etmiştir. Yeni yasalara ihtiyaç olduğunu belirten federasyon başkanları mali anlamda sponsorluk yasasının düzenlenmesi gerektiğini, idari anlamda ise kulüpler yasasının çıkartılması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca sistemsal bir yapılanma için yeni yasalara ihtiyaç olduğu ifade edilmiştir.

Görüşmeci 3, federasyonlar hakkında çıkartılabilecek hem mali hem de idari problemlerin olduğu bununda mali ve idari anlamda çıkartılabilecek yasalarla (sponsorluk ve kulüpler yasası) çözülebileceğini ifade etmiştir.

“G3: Resmi anlamda sponsor bulmada özellikle amatör spor dalları zor durumda kalıyor. Şimdi ne yapıla bilinirdi. A sınıfı, B sınıfı C sınıfı diye spor dalları ayrılabilirdi vergide muafiyet de buna göre ayarlanabilirdi. Yani siz profesyonel futbol takımlarına eğer sponsor oluyorsanız sizin verginiz biraz daha fazla olabilirdi. Ya da amatör spor dallarını vergiden muaf edebilirdiniz. O zaman işte amatör spor dallarına sponsor gelme şansı olacaktı. Devletin üzerinden de yük azalabilirdi. Bu yarım kaldı. Kulüpler yasası var kulüpler daha çok futbol endeksli olduğu için dolayısı ile futbol ağırlıklı ama yavaş yavaş değişmeye başlıyor işte yöneticisinden idarecisinden yönetim tarzından aynı federasyonların çerçeve statüsü gibi bir çerçeve statü hazırlanıyor şimdi kulüpler yasası diye şimdi bütün kulüpler bunun ışığı altında tekrar bir yapılanmaya gidecek diye biliyorum sporun politikalarının ve ihtiyacı duyduğu şeylerin tekrar düzenleniyor.”

Görüşmeci 8, sponsorluk yasasının düzenlemeye gitmesi gerektiğini ifade etmiştir.

“G8: Sponsorluk yasasına ek bazı maddeler yapılabilir... Yasamız var fakat genişletilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca sponsorluğu kuruluş veya şirketlere tanıtmak lazım.”

Görüşmeci 6, yapısı gereği pek çok birimle beraber çalışılması gerekli sistemin büyümesinin problemler yarattığına, bakanlığın kurulmasının aksine problemleri beraberinde getirdiği

vurgulanmıştır. Yapısal anlamda tekrar bir düzenlemenin gerektiği ek olarak ayrıca seçim sisteminin ve sponsorluk yasasının tekrardan ele alınması gerektiğini vurgulamıştır.

“G6: ... milli eğitim, belediyeler, spor bakanlığı ve sağlık bakanlığı, iş birliği koordine ekibi kurarak yapılması gereken işler için kanun çıkartılması, sporun tabana yayılması için ben değil biz olarak topyekün çalışmamız gerekiyor. Birbirimizden haberimiz yok aynı işi yapıyoruz. Ben neye hakimim federasyona ve üniversitelere hakimim siz neye hakimsiniz milli eğitimsiniz çocuklara hakimsiniz. Siz spor bakanısınız antrenörlere ve il müdürlerine hakimsiniz. Ama birbirinizden kopuk olunca güçleri birleştiremiyorsunuz. Sistem, Sistem, Sistem sorun özerklik yada bağımsızlık değil sistem bunu kurmadığınız ve bunu uygulayacak insanları eğitmediğiniz ve buna yukarıdan inanmadığınız sürece tabanında kabullenmediği sürece sistem yürümez. Tam bağımsızda olsa para olmadan olmaz.

Mesela sistem doğru çalışsa sponsorluk yasası doğru kurulsa, ayrıca sponsorlukta teşvik devletin bireyselliklere ayırması gerekir. Federasyonlara yöneltilecek teşvikleri ayrı dönüştürmesi lazım. Ayrıca bizim seçim sistemimizin tekrardan yatırılıp seçim sistemimizin doğru kurulması lazım.”

Görüşmeci 4, idari ve mali anlamda çıkacak yasalara ihtiyaç olduğu, sponsorluk ve kulüpler yasasının tekrar revize edilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

“G4: Sponsorluk yasasının değiştirilmesi lazım sponsorluğun herkese öğretilmesi ve anlatılması lazım anlatılmazsa sponsor bulunamaz bu vergilendirme açısından da sponsorlara kolaylık tanınması lazım birazcık daha devletteki bürokrasiyi yok etmek lazım sponsor olmak istiyor bazıları farklı farklı evraklar isteniyor. Dolayısı ile bu evrakları en aza indirgenmesi lazım. Kulüpler yasasına gelince futbola göre mi kulüp yasası takım sporları salon sporlar mı yoksa ferdi sporlara göre mi bu çok önemli bir şey bana göre ayrı ayrı futbola çıkan kulüp yasası ile bizim gibi ferdi sporlara uyacağını düşünmüyorum. Kulüpler yasası çıkartılırken hepsini karşılayacak geniş anlamda bir yasa çıkartılırsa ihtiyaçları karşılayacak bir sıkıntı olmaz diye düşünüyorum. Daha geniş ve kapsamlı olması daha iyi olur.”

Görüşmeci 5, yasalar da herhangi bir eksiklik olmadığını yeni çıkartılacak yasalara ihtiyaç olmadığını ifade etmiştir.

“G5: Mutlaka gerekli yasalar çıkacaktır ihtiyaç halinde zaten çıkartıyor devlet. İhtiyaç olsa zaten bakanlık çıkaracak. Şuan yasalar ihtiyacı karşılıyor.”

4.4. Bağımsız Spor Federasyonlarının Denetlenmesi Hakkında Federasyon Başkanlarının Görüşleri Nelerdir?

Federasyonların gerek mali gerekse idari anlamda değerlendirmek amaçlı kurulan Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu SGM açısından önemli bir denetim mekanizmasıdır. Kurulan bu kurulun yapılanması ve işleyişindeki mevcut duruma ilişkin federasyon başkanlarının görüşlerini almak amaçlı hazırlanmış bir sorudur.

4.4.1. Federasyon başkanlarının Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu ile ilgili düşünceleri nelerdir?

Federasyon başkanlarının tamamı Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulunun oluşturulmasının gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. 6 federasyon başkanı kurulun işleyişinde ve yapılanmasında eksiklik olduğunu ifade ederken, 3 federasyon başkanı ise kurulun yapılanmasında ve işleyişinde herhangi bir eksiklik olmadığını ifade etmiştir. Kurulun yapılanmasında ve işleyişinde eksiklik olduğunu belirten federasyon başkanları kurulu oluşturan kişilerin objektif karar alabilmeleri adına siyasi kişiler olmasının doğru olmadığını, ayrıca kurulun oluşturan kişilerin liyakatli kişilerden oluşması gerektiğini ifade etmişlerdir. Değerlendirme konusunda ise her federasyon için farklı kriterler oluşturulmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

Görüşmeci 6, değerlendirme kriterlerindeki eksikliklerden, kurulun oluşumuna kadar bir takım idari anlamda eksikliklerin olduğunu ifade etmiştir.

“G6: Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu içerisinde, genel müdür, genel müdür yardımcısı, iki akademisyen, iş adamı peki iş adamı neyi değerlendirecek genel müdürlük karar veren merci bırak bir bağımsız olsun. Değerlendirecek kurul bağımsız çalışsın genel müdüre rapor versin. Genel müdür ve genel müdür yardımcısının olduğu bir yerde değerlendirme sisteminin olması mümkün değil. Ayrıca öncelikli kriterleri oluşturacaksın kriterleri koymadığın zaman olmaz. Ayrıca her federasyona 'da aynı kriter olmaz. Her federasyona kendi amaç ve hedefleri doğrultusunda kriterlerde değerlendirmek lazım...”

Federasyonu için mesela şampiyon yok madalya yok sporcu yok o zaman başka türlere göre değerlendirme yapacaksın”

Görüşmeci 9, idari anlamda değerlendirme kriterlerinin yanlış olduğunu ifade etmiştir.

“G9: Bu nedir? Beni denetleyen delegedir. Beni denetleyen bakanlık var genel müdürlük var spor toto var. Sporda diyebilir misiniz, ben burada %100 şampiyonum. Ben yarışmaları düzgün yapıyor muyum bir önceki yıldan iyi organizasyonlar yapmış mıyım? Spora gelen başarı artmış mı rekorlar kırılmış mı? Bunlara bakılsın. Değerlendirme neye göre yapılıyor anlamış değilim..”

Görüşmeci 2, federasyonların denetlenmesinin normal olduğunu fakat kurulun işleyişinde idari anlamdaki denetlemelerde eksikliklerin olduğu vurgulanmıştır.

“ G2: 4 yıllık hizmeti, 2 yıllık hizmeti, 10 yıllık hizmeti böyle bir tane oda da karşınıza alıpta insanları şunu yaptın mı yok bunu yaptın mı yok böyle bir değerlendirme kurulun olayı yerinde de izlemesi lazım artık benim neden yapamadığımı da bilmesi lazım şartlar müsaade etmediği için yapamadık, engellendik mi yapamadık, Siz gerekli bütçeyi verdiğiniz sürece ben bu sporu hem geliştirir hem de yaygınlaştırırım. Bir defa sportif değerlendirme kuruluna çıktık, sporcu sayınız kaç, eğitim faaliyetiniz ne malzemeniz ne gibi sorular. Branşın içine girmeden anlayamazsınız katılmanız gerekir. Öncelikle hangi şartlarda mücadele ettiğimizi görmeleri lazım. Federasyonlar her konuda denetlensin olabilir hata yapılabilir eksik çalışma olabilir.”

Görüşmeci 3, kurulun kuruluşunun ve işleyişinin doğal olduğunu federasyonların idari ve mali yönden denetlenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

“G3: Bu doğrudur spor bakanlığı böyle bir kurul kurmuş bütün federasyonların gerek yurt içi gerek uluslararası organizasyonlarını kontrol altında tutmaya çalışıyor daha doğrusu federasyonlar yapmış olduğu bütün organizasyonlar la ilgili bütün bilgiyi bu daireye gönderiyor. Bu dairede bunu herhâlde rapor halinde bakanlığa veriyor. Aslında bu devletin kendi mekanizmasıdır doğrudur yapılan faaliyetlerin amacına uygun yapılıp yapılmadığını işte verilen paranın amacına uygun kullanılıp kullanılmadığını çünkü biz bu bütçeyi alırken bir program çerçevesinde alıyoruz. Kurulda şimdiye kadar bunları normal olarak denetliyor.”

Görüşmeci 8, devletin federasyonları denetlemesinin normal olduğunu fakat yapılan denetlemenin daha çok idari alanda yapıldığı mali alanda yapılan denetimlerin eksik kaldığını vurgulamıştır.

“G8: Mutlak suretle federasyonların devlet otoritesi tarafından hem desteklenmesi hem denetlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü kamu kaynaklarını kullanıyorsunuz. Yani hazine yardımı diye tabir edilen devletin parasını kullanıyorsunuz devlette doğal olarak bunu bir şekilde denetleyecek gerek teftiş gerek denetim kurulları gibi Sportif Değerlendirme ve Gelişim Kurulları yasa ile kurulan bu kurulun vasıtası ile federasyonların yaptığı çalışma ve faaliyetleri hem idari hem mali yönden denetlemesi gerekiyor. Özellikle burada sportif değerlendirme kurulunun idari yönden yaptığı bir denetleme söz konusu fakat kamu kaynaklarını kullanan bir yapıdan bahsediyoruz bu bağlamda denetimin daha çok mali yönden olması gerektiği düşüncesindeyim.”

5. TARTIŞMA

Federasyonların bağımsızlaşma süreci hakkında bilgi birikimi ve tecrübeye sahip federasyon başkanları ile mülakat gerçekleştirilmiştir. Yapılan yasal düzenlemelerin spor federasyonları üzerinde mali, idari, denetim ve yasal beklentiler konusundaki federasyon başkanlarının görüşleri alınmıştır.

5.1. Mali Boyuta İlişkin Federasyon Başkanlarının Görüşleri

5.1.1. Federasyonların bağımsızlaşma süreci içerisinde mali anlamda meydana gelen değişiklikler ve süreç içerisinde GSGM/SGM ‘nin ayırdığı bütçede veya varsa diğer kaynaklarda herhangi bir değişim yaşanıp yaşanmadığına ilişkin görüşleri

Özerklikte en önemli unsur mali yönden kendi özerkliğinin sağlanabilinmesidir. Bu yüzden, mali bakımdan bağımsızlığını sağlayamayan bir kuruluş diğer durumlarda ne kadar bağımsız olursa olsun verilen yetkiler içi boş kalmaya mahkûmdur [67]. Bu bakımdan federasyon başkanlarının mali konulardaki görüşleri daha da önemli hale gelmektedir.

Katılımcıların mali boyuta ilişkin görüşlerinin genel değerlendirilmesi yapıldığında bağımsız spor federasyonlarının özerkleşmeye başladığı 2004 yılından itibaren gelirlerinde artış yaşandığı ve yaşanan bu artışın sponsorluk ve diğer gelirler kaynaklı olduğu, sponsorlar gibi ayrıca kendi gelirleri olan federasyonların harcamalarda daha rahat hareket edebildikleri ayrıca devletin sporu bir kamu hizmeti olarak görmesi nedeniyle federasyonların üzerinde mali anlamda büyük etkisinin olduğu, sonucuna ulaşılmıştır.

- Federasyonların özerklik öncesine göre gelirlerinde sponsorluklar ve diğer gelirler kaynaklı artış yaşandığı söylenebilir. Bu konu hakkında özerklik öncesi yapılan araştırmada göre Erturan ve Yenel (2004) başkanların %43,6sı GSGM’ nin kendilerine ayırdığı yıllık bütçeyi ve federasyonun mali kaynak oluşturmak için yararlanabildiği sponsorluk, ayni-nakdi yardımlar vb. “az” olarak değerlendirmişlerdir[68]. Özerklik sonrası yapılan araştırmalar incelendiğinde ise yaşanan artışın sponsorluk ve diğer diğer gelirler kaynaklı olduğu hakkında Erturan ve İmamoğlu (2006) özerk federasyon yönetiminin devreye girmesi ile mali kaynak oluşturmaının kolaylaştığını ifade etmiştir. Ayrıca sponsorluk, reklam gibi bir takım girişimlerle federasyonun kendi gelirlerini temin

etmede önünün açıldığını ifade etmişlerdir[69]. Kocamaz (2011) çalışmasında ise özerklik öncesinde gelirlerinin büyük bir kısmını GSGM’ den sağladıklarını, özerklik sonrası ise, GSGM’ nin federasyonlara verdiği bütçeye ek olarak ticari faaliyette bulunabilmeleri ve sponsor gelirleri edinebilmeleriyle gelir kalemlerinde bir artış yaşandığı ifade edilmiştir [70].

- Kendi gelirlerini kazanan federasyonların harcama konusunda daha rahat olduklarına ilişkin Parasız (2015) Türkiye’de spor federasyonlarının özellikle 2004 yılında çıkarılan özerklik statüsü ile beraber harcamalarında önemli bir serbestlik kazandığı ifade etmiştir[12]. Bu bağlamda yapılan çalışmalar bulgularımızı destekler niteliktedir.
- Araştırmaya göre; devletin federasyonlar üzerinde mali anlamda büyük bir etkisinin olduğu söylenebilir. Nitekim Şekil 2.1. incelendiğinde 2004 yılından itibaren artan devlet yardımları daha net görülmektedir. Konu hakkında Bayansaldüz, Can, Toros ve Soyer (2010) yaptıkları araştırmada 2009 yılında spor federasyonlarına SGM ve Spor Toto Teşkilat Başkanlığınca sağlanan kaynaklar, spor federasyonlarının genel toplamda elde ettikleri gelirlerin yaklaşık 2,5 katı olduğunu belirtmişlerdir. Buna göre, spor federasyonlarının öz gelirleri devlet yardımları yanında düşük seviyede kalmıştır [71]. 5105 sayılı ve 4.3.2004 kabul tarihli ”Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” daki “Özerk federasyonların gelirleri; katılım, payı, tescil, vize, transfer, itiraz, ceza, yayın, sponsorluk, reklam, yardım, bağış ve benzeri gelirler ile federasyon bütçesinin öz gelirinin %15’ini geçmemek üzere Genel Müdürlük bütçesinden aktarılacak paydan oluşur” şeklinde olan 9.fıkrası 28.4.2005 kabul tarihli ve 5340 numaralı ”Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile “.... Genel Müdürlük olimpik branşlar da; federasyonun bir önceki yıl gerçekleşen gelirlerin %75 ‘i kadar, olimpik olmayan federasyonlara ise ;%50 si kadar yardımda bulunabilir.” şeklinde değiştirilmiştir[53, 54]. Devletin federasyonlar üzerindeki mali etkisine yönelik Avcı (2012), ” *bağımsız spor federasyonlarının gelir getirici faaliyetlerinin yokluğu veya azlığı nedeniyle bir spor faaliyetinin gerçekleştirilmemesi düşünülemeyeceğinden, spor faaliyetlerini yerine getiren spor federasyonları Spor Genel Müdürlüğü tarafından mali olarak desteklenmektedir. Çünkü spor bir kamu hizmetidir. Anayasa ve kanunlar, spor hizmetlerinin gerçekleştirilmesi konusunda Devlete bu bağlamda yükümlülükler getirmiştir*” [72] şeklinde ifade etmiştir. Nitekim çıkartılan yasalardan da devletin federasyonlara yaptığı yardımların arttığı görülmektedir. Erkiner (2013) ” *devlet kendi*

toprakları üzerinde gelişen her türlü olayda şüphesiz tek yetkili yönetim organıdır. Bu durumda gelişen spor olayları yapılan faaliyetler Devletin yetki alanının dışında düşünülemez. Devletlerin özel hukuk düzenlemeleri ile oluşan ve bazı durumlarda kamu hukukundan yararlanan, spor, ister istemez belli ölçülerde devletin sınırları altına girmektedir. Bu durum devlete doğal bir bağımlılık yaratmaktadır”[49] şeklinde ifade etmiştir.

- Yapılan çalışmalarda devletin federasyonlar üzerindeki etki alanının hukuki bir sorumluluk olduğunu açıklanmıştır. Ayrıca mali anlamdaki artışın sponsorluk ve diğer gelirlerden kaynaklı olmasının yanı sıra devlet tarafından sağlanan gelirlerden de kaynaklı olduğu söylenebilir.

5.2. İdari Boyuta İlişkin Federasyon Başkanlarının Görüşleri

5.2.1. Devletin bağımsız spor federasyonları üzerinde sahip olduğu etkiye yönelik federasyon başkanlarının görüşleri

Federasyon başkanlarının devletin federasyonlar üzerindeki etkisine yönelik görüşleri değerlendirildiğinde, federasyonlar üzerindeki devlet etkisinin federasyonların özerkleşmesi ile azaldığı, bürokrasinin kalktığı ve işlerin hızlandığı, fakat bağımsızlık ile birlikte seçim sistemi ve denetim sistemi üzerinde devletin ciddi bir biçimde etkisinin arttığı, bağımsızlığın ise sadece bir isim değişikliği olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Araştırmanın bu bölümünde öne çıkan en önemli durum federasyonların özerkleşmeleriyle bürokrasinin azalması ve işlerin hızlanması olduğu söylenebilir. Gerek toplumsal ve gerekse iktisadi alanlarda görülen hayli karmaşık ve teknik sorunların çözümünün, genel idari yapıda bakanlık olarak örgütlenen hizmet birimlerince yerine getirilememeye başlanması, sınırlı bürokratik çerçevenin dışında hızlı karar alma ve işleyiş sürecine duyulan gereksinim, hiyerarşik yapının dışında bir organizasyonun kurulmasını (özerkleştirme) gerektirmiştir[73]. Özerklik öncesi dönemde Yılmaz (2002) yaptığı çalışmada kırtasiyecilik, bürokrasi, eşgüdümde, aksaklıklar, denetimin etkin sağlanamayışı, haberleşme ağlarındaki tıkanmalar, tabanın katılımı ve desteğinden uzaklık merkezden yönetimin dezavantajları belirtilmiştir. Ayrıca kamu hizmeti olarak sürdürülen sporun bu olumsuzluklardan özerklik öncesi payını aldığını belirtmiştir. Yapılan değerlendirmede spor yöneticilerinin özerk yapıdaki spor teşkilatlanmasıyla

merkezden yönetimin sakıncalarının giderilip azaltılabileceğine %48,3 ‘ü tamamen katılırken, %23,5 ‘i büyük ölçüde, %12,8 kısmen katılmıştır. Merkezden yönetimin sakıncalarının giderilebileceği konusunda büyük bir çoğunluk hemfikir olmuştur[74]. Özerklik sonrası Erturan ve İmamoğlu (2006) yaptıkları çalışmada özerkliğin federasyonlara sağlanmasından sonra, yönetsel anlamda federasyonların öncelikle uygulamada “hız kazandığının” altı çizilmiştir [69]. Bu bakımdan yapılan çalışmaların sonuçları ve çalışmamızın verileri birbirleri ile örtüşmektedir.

- Bir diğer önemli unsur devletin federasyonlar üzerindeki denetim sistemi olduğu söylenebilir. Avcı (2012) yaptığı çalışmasında 3289 sayılı Kanun’un ek 9.maddesinin 2.fıkrasına göre: “...Denetim kurulu; iki üyesi seçimle belirlenen, üç üyesi ise Genel Müdürlükçe görevlendirilen beş üyeden oluşur...”. Spor federasyonlarının beş üyeden oluşan denetim kurullarının üç üyesinin (yani denetim kurulunun çoğunluğunun) Spor Genel Müdürlüğünce görevlendirilmesi, spor federasyonlarının işlem ve faaliyetlerini denetleyen bu kurulun Spor Genel Müdürlüğüne bağlı olduğu kanaatine sebep olabilir. Bu durum da Spor Genel Müdürlüğünün spor federasyonlarının denetim kurulları vasıtasıyla spor federasyonları üzerinde bir denetim yaptığını göstereceğini ifade etmiştir [72].
- Devletin federasyonlar üzerindeki en önemli etkilerinden bir tanesi de seçim sisteminin demokratik olmayışıdır. Şaylan (1998) bir rejimin demokrasi olarak nitelenebilmesi için dört temel özelliğe sahip olması gerektiğini belirtmiştir ve bunlardan birincisinin ise seçim ve temsil ilkesi olduğunu ifade etmiştir [75]. Bu bağlamda seçim ve temsil ilkesinin sağlanamaması demokrasinin de önüne geçmektedir. Federasyonların seçimi hakkında Şahin (2011) yaptığı bir çalışmada özerkliğin en önemli unsuru olan karar alma organlarının bağımsızlığı olduğunu fakat spor kulüplerinin seçimlerinde siyasetin etkisinin olduğunu ve iktidarın onaylamadığı bir federasyon başkanı adayının seçimleri kazanmasının zor olduğunu belirtmiştir [76]. Avcı (2012) federasyon başkanlarının seçimle göreve gelmesi bağımsızlık anlayışına uygundur. Ancak federasyon başkanlarını seçen genel kurulların kimlerden oluşacağının yeniden yapılandırılması gerektiğini ifade etmiştir [72]. Parasız (2015) federasyonların 2011 yılında bağımsız olarak değerlendirilmeye başlamasıyla aksine devlete daha fazla bağımlı hale geldiğinin sonucuna ulaşmıştır [12]. Yapılan araştırmaların sonuçları araştırmamızla paraleldir.
- Federasyonların bağımsız olarak nitelendirilmesi hakkında ise, federasyonlardaki “özerklik” ibaresinin alınan Anayasa mahkemesi kararına uyumlu hale getirmek için

6215 sayılı kanun ile “*bağımsızlık*” ibaresiyle değiştirildiği [72], ayrıca belirtilen kanun ile birlikte federasyonların daha fazla devlete bağımlılığının arttığı söylenebilir. Yapılan farklı çalışmalarda; Kocamaz (2011) özerklik yerine bağımsızlığın sadece bir isim değişikliği olduğu sonucuna ulaşmıştır [70]. Bal (2013) çalışmasında yasada federasyonların yanında bağımsız kelime yapısının uygun bulunmadığına, ayrıca federasyonun kelime anlamının özerk bir yapıyı tanımladığı için bağımsızlıkla bağdaşmadığı sonucuna ulaşmıştır [77]. Avcı (2012) yaptığı çalışmada her ne kadar 3289 sayılı Kanun spor federasyonlarının bağımsız olduklarını ifade etse de, çalışmada belirtilen düzenlemeler, tam ve gerçek anlamda bir bağımsızlığın mevcut olmadığını göstermektedir. Spor federasyonlarının bağımsızlığının kanun ’da içi boş bir ifadeden öteye gitmediği tespit edilebilir. Bağımsız olduğu belirtilen spor federasyonlarının gerçekte “bağımlı” olduklarını söylemek yanlış olmayacaktır. Anayasa’nın 123.maddesinde ifadesini bulan idarenin bütünlüğü ilkesi de bunu gerekli kılmaktadır [72] şeklinde ifade etmişlerdir.

5.2.2. İdari anlamda yaşanan sıkıntılar hakkında Federasyon başkanlarının görüşleri

Federasyonların idari anlamda yaşadığı problemlere ilişkin federasyon başkanlarının görüşleri değerlendirildiğinde; özerk federasyonların bağımsız olarak değiştirilmesi akabinde kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın aslında beraberinde iletişim kaynaklı problemleri getirdiği, federasyonların düzenlediği organizasyonlarda mali sıkıntılar, bürokratik engeller ve yasal eksiklikler kaynaklı problemlerin yaşandığı sonucuna varılmıştır.

- Araştırmada öne çıkan en önemli idari problem Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulması ile birlikte getirdiği iletişim problemleridir. Nedeni ve büyüklüğü ne olursa olsun örgütlerde krizler büyük sorunların çıkmasına neden olmaktadır [78].Bu bağlamda yaşanan idari anlamda iletişimsel sıkıntılar federasyonlar için önem arz etmektedir. İletişim sayesinde bir organizasyon içerisinde, yönetim tarafından alınan kararlar, yapılan planlar çalışanlara aktarılır. Organizasyon içerisindeki farklı birimlerle olan iş birliği iletişim sayesinde gerçekleşir. Kısacası iletişim olmadan organizasyon içerisinde bazı şeylerin başlatılması, uyumlaştırılması ve durdurulması mümkün olamaz [79]. İletişim sürecinin etkin bir biçimde işlemesine engel olan faktörler incelendiğinde ise bunların arasında; statüden kaynaklanan engeller ve zaman kaynaklı engeller gelmektedir [80].

- Statüden kaynaklanan engeller genelde aşırı hiyerarşik ve merkeziyetçi örgütlerde görülmektedir. Yukarıdan aşağıya olan iletişim akışı mevcut olduğu için genelde iletişim zordur. Konu hakkında Kurt (2004) dikey farklılaşmanın fazla olduğu MEB üzerinde yaptığı bir çalışmada dikey farklılaşmanın iletişim için bir engel oluşturduğunu ifade etmiştir. Ayrıca bazı kademelerde bilginin yığılması kaynaklı iletişim kopukluğu olduğunu belirtmiştir [81].
- Federasyonlar açısından bir diğeri ise zaman engelidir. Zaman ile ilgili sorunlardan ilki, kaynağı dinlemek için yeterli zamanı ayıramamak, ikincisi ise kaynağın doğrudan alıcı tarafından değil de aracı tarafından dinlenmesidir. Bu durumda algı durumuna göre iletilen mesaj farklı anlamlara bürünecektir [80]. Türk kamu yönetiminde ast-üst ilişkilerinde yönetsel iletişimin uygulanma biçimlerini ve boyutlarını tespit etmek amaçlı Şahin (2007) yaptığı bir çalışmada kamu yöneticileri ve çalışanları, örgüt yapısı ve çevresel etmenler başta olmak üzere çeşitli nedenlerle aşağıdan yukarıya ve yukarıdan aşağıya iletilen mesajlarda önemli düzeylerde anlam kaybının olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca kamu kurumlarında dikey bir örgütlenme yapısı ve hiyerarşi hakim olduğundan çalışanların ilgili değişim ve gelişmelerden yeterince ve zamanında haberdar olmadığı sonucuna varılmıştır [82].

Federasyonların iletişim problemleri incelendiğinde statü kaynaklı ve zaman kaynaklı iletişim engellerinin var olduğu söylenebilir.

- Yaşanan bir diğer sıkıntı ise federasyonların yaşadığı organizasyon problemleri ile ilgili olarak, idari anlamda yasal eksikliklerden kaynaklanan bürokratik engeller ve mali yetersizliklerdir.
- Federasyonların yasal eksikliklerden kaynaklı yaşadığı bürokratik engeller, organizasyonların düzenlenmesinde sıkıntılar yaratmaktadır. Konuyla ilgili olarak İnal (2008) spor organizasyonları hakkındaki yazısında, uluslararası organizasyon düzenleyecek federasyonların karşılaştıkları bürokratik engelleri ortadan kaldıracabilecek yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğunu ifade etmiştir [83]. Aynı şekilde Tek (2006) Türkiye’de uluslararası organizasyon düzenleyen spor federasyonları üzerine yaptığı çalışmada, uluslararası organizasyon düzenleyen federasyonların bürokrasiden yeterince destek göremediği ve bu engelleri ortadan kaldırılması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gerektiğini ifade etmiştir [84]. Yapılan farklı çalışmalarda

sonuç olarak çalışmamızla paraleldir. Bu bağlamda düzenlenecek organizasyonlarda bürokratik problemlerin olduğu, problemlerin kaynağının ise yasal düzenlemelerin eksikliği olduğu söylenebilir.

- Yaşanan diğer problem türü ise organizasyonların düzenlenmesinde mali anlamda yaşanan sıkıntıların idari yapıyı etkilemesi şeklindedir. Federasyonların mali anlamda yaşadığı sıkıntıları konusunda Yılmaz (2002) kamu hizmeti gerçekleştiren federasyonların tüm kaynaklarını kendisinin karşılaması zor olacağından devlet tarafından yeterli yardım alması gerektiğini belirtmiştir [74]. Tek (2006) yaptığı çalışmada federasyonların düzenlediği organizasyonlar için ayrılan bütçenin yetersiz kaldığını ifade etmiştir [84]. Farklı bir çalışmada Erol (2010) özerk spor federasyonlarının yaptığı harcamaların problem yaşanmasına neden olduğunu ifade etmiştir [85]. Bu bağlamda yapılan çalışmalarda da belirtildiği üzere federasyonların düzenledikleri organizasyonlarda maddi yönden yetersiz kalması ve sonucunda da idari problemlerin ortaya çıkmasına zemin hazırladığı söylenebilir.

5.3. Yasal Beklentiler Hakkında Federasyon Başkanlarının Görüşleri

5.3.1. Çıkartılan yasaların ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığı hakkında federasyon başkanlarının görüşleri

Çıkartılan yasaların ihtiyacı ne oranda karşılayıp karşılamadığı anlamında incelendiğinde, federasyon başkanlarının 7'si çıkartılan yasaların hem idari hem de mali anlamda ihtiyaçları karşılamadığını belirtmişlerdir. 2'si ise çıkartılan yasaların idari ve mali anlamlarda federasyonların ihtiyaçlarını karşıladığını belirtmiştir. Çıkartılan yasaların hem mali hem de idari anlamda eksikliklerinin olduğunu söylenebilir.

- Güngörmüş ve Yılmaz (2007) milletvekilleri üzerinde yaptıkları bir araştırmada: "Yasa koyucuların, sadece yasa yapmakla yetinmeyip çıkarılan yasaların pratikte de uygulanması yolunda çaba göstermelerinin sporun daha sağlıklı bir yapıya kavuşmasında önemli bir katkı sağlayacağı söylenebilir." sonucuna ulaşılmıştır [86]. Bu bağlamda yapılan yasaların uygulamada gerçekleştirilmemesi de önemli eksikliklerdendir denilebilir. Federasyonlara özerklik sağlanmadan önce yapılan bir çalışmada Ekici (2002) Türk sporunun sorunlarına ilişkin yaptığı bir çalışmada federasyonların fahri üyelerinin görüşlerinde üyesi oldukları federasyonun %52.8' lik

oranla yasalar ihtiyaca cevap vermemekte, seçeneği ilk sırada yer almıştır [87]. Erturan ve Yenel (2004) ise yaptıkları çalışmada ise Başkanların % 79,5'i spor ile ilgili mevzuatın ihtiyaca orta düzeyde cevap verdiğini belirtmişlerdir [68]. Aydın, Demir ve Yetim (2007) bir çalışmada Türk Spor Politikalarının temelini oluşturan Anayasa, kanun ve kalkınma planlarında sporla ilgili öngörülen hedeflerin uygulamada istenilen düzeyde gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır [88]. Yasaların gerek idari gerekse mali anlamda eksikliklerinin olduğunu ayrıca var olan yasaların ise uygulamada eksik kaldıkları söylenebilir. Bu bağlamda farklı çalışmalar araştırmamızı desteklemektedir.

5.3.2. Federasyon başkanlarının spor federasyonları hakkında çıkartılabilecek yasalardan beklentileri

Bağımsız spor federasyonları hakkında çıkartılabilecek yasalar ile ilgili düşünceleri alınan 2 federasyon başkanı mali ve idari anlamda federasyonların çıkartılabilecek yasalara ihtiyacı olmadığını belirtirken, 7 federasyon başkanı ise federasyonların mali ve idari anlamda çıkartılacak yasalara ihtiyacı olduğunu belirtmiştir. Federasyon başkanlarının görüşleri değerlendirildiğinde, mali anlamda sponsorluk yasasının eksikleri olduğunu, idari anlamda ise kulüpler yasasının artık çıkartılması gerektiği ayrıca sistemsal bir yapılanma için çıkartılacak yasalara ihtiyaç olduğu sonucuna varılmıştır.

- Sponsorluk yasasının tekrardan düzenlenmesi gerekliliği hakkında İmamoğlu (2009) sportif faaliyetleri kapsayan vergi kolaylığının yaratılması gerekliliğini, belli durumdaki kişilerin spor sponsorluğu faaliyetlerinde vergi kolaylıklarından yararlanamaması durumlarının yasalarda ele alınarak tekrar düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir [89]. Farklı bir çalışmada Bal (2013) “Spor federasyonlarının istenilen düzeyde hizmet edebilmeleri için devlet imkânları dışında, başta sponsorluk gelirleri olmak üzere finansal kaynak temini oldukça önemlidir. Bu yönüyle spor federasyon yapılarının sorgulanarak baştan aşağıya yeni düzenlemelere gidilmesi gerekliliği düşünülmektedir.” sözleriyle başta sponsorluk yasası olmak üzere düzenlemeye gidilmesi gerekliliği üzerinde durmuştur [77].
- Araştırmada ortaya çıkan kulüpler yasasının artık oluşturulması gerekliliğidir. Gündemi de fazlasıyla meşgul eden kulüpler yasası gazete ve köşe yazılarında da Türk sporunun en çok ihtiyacı olduğu yasa olarak lanse edilmektedir.(Haber Türk 2016), [90]. 2011

yılında yayımlanan Meclis Araştırma Raporuna göre “*Spor kulüplerinin faaliyetlerini 23.11.2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu hükümlerine tabi olarak sürdürmeleri, sporun paydaşları tarafından genellikle eleştirilmekte ve bu eleştiriler bir yandan özellikle profesyonel spor kulüplerinin şirketleşmesi yönündeki görüşlerle desteklenmekte, diğer yandan da Spor Kulüpleri Yasası şeklinde bir yasa hazırlanarak kulüplerin özel bir yapıda düzenlenmesi gerektiği* “ şeklinde ifade edilerek artık dernekler yasasına göre kulüplerin idare edilmesinin zorluğu ifade edilmiştir. Dönemin Basketbol federasyonu başkanı Turgay Demirel ise belirtilen raporda kulüpler yasası ile ilgili olarak “*Dernekler Kanunu’na göre yönetilen spor kulüplerinin kulüpler kanunu şeklinde bir yapıya dönüştürülmesi gerektiğini*” yine aynı raporda dönemin spordan sorumlu devlet bakanı Faruk Nafiz Özak ile yapılan toplantı sonucunda “*Dernekler Kanunu ile kulüplerin yönetilmesinin zor olduğu ve gelecek yasama döneminde Kulüpler Kanunu çıkarılmasının önemli olduğu*” sözleriyle kulüpler yasası çıkartılmasının gerekliliği vurgulanmıştır [91].

- Diğer ortaya çıkan gereksinim yapılanmayı sistemli bir hale getirecek yasal eksikliklerdir. 2009 yılında yayımlanan Devlet Denetleme Raporu’na göre ise hukuki statülerindeki belirsizlik yanında; özerkliğin tanımından, teşkilat yapılarına kadar; seçim ve temsil sistemlerinden, mali yapı ve denetim sistemlerine kadar önemli bir dizi yapısal sorunlar yaşanan ve sonuç itibarıyla merkeziyetçi bir yapı ortaya çıkaran Özerk Spor Federasyonları uygulaması yeniden gözden geçirilmelidir. Şeklinde yasaların eksiklikleri üzerine vurgu yapmıştır ve federasyonlar üzerinde yapılabilecek yasal düzenlemelere değinilmiştir [13].

5.4. Bağımsız Spor Federasyonlarının Denetlenmesi Hakkında Federasyon Başkanlarının Görüşleri

5.4.1. Federasyon başkanlarının Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu ile ilgili düşünceleri

Federasyon başkanlarının Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu Hakkında görüşleri değerlendirildiğinde, kurulun kurulmasının gerekli olduğu, kurulu oluşturan kişilerin objektif ve doğru karar verebilmeleri adına liyakatli olmayan ve siyasi kişiler olmasının doğru olmadığını, kurulun her federasyon için değerlendirme kriterlerinin aynı olmasının yanlış olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Araştırmada ortaya çıkan en önemli nokta Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu'nun olması gerektiği ve yapılan idari ve mali anlamdaki denetimin gerekliliğidir. Erturan ve İmamoğlu (2006) federasyon başkanları üzerinde gerçekleştirilen çalışmalarında federasyon başkanları devletin denetiminin mutlaka gerekli olduğu ifade edilmiştir [69] .
- Oluşturulan kurulun en önemli eksiklerinden bir tanesi ise kurulu oluşturan kişilerin liyakatli olmayışı ve siyasi gücü temsil etmeleridir. Kurul hakkında Parasız (2015) yaptığı araştırmasında federasyonların değerlendirilmesinin doğru kişiler tarafından yapılmasının uygun olduğunu Bağımsız Spor Federasyonlarının objektif ve federasyonların özgün yapısına uygun kriterlerle değil, ikili ilişkilere ve siyasi yakınlığa göre değerlendirildiğini belirtmiştir [12]. Konu hakkında yapılan farklı bir çalışmada, Şahin (2011) spor kurumlarının denetimi objektif esaslara bağlanması gerektiği sonucuna ulaşmıştır [76]. Farklı bir çalışmada ise Bal (2013) spor federasyonlarının devlet adına bağımsız kuruluşlar tarafından denetlenmelidir, önerisine katılımcıların %65,3 'ünün katıldığı tespiti yapılmıştır. Ayrıca verilen bütçe ödeneğinin objektif bir değerlendirme sonucu verildiğini düşünmüyorum önerisine katılımcıların %19,5'inin kısmen katıldığı, %62,8'inin katıldığı belirtilmiştir [77].
- Araştırmada ortaya çıkan diğer bir husus ise federasyonları denetleyen kurulun her federasyon için aynı değerlendirme kriterlerinin kullanılmasını yanlış olduğu söylenebilir. Parasız (2015) yaptığı araştırmasında her federasyon için yapılan değerlendirmenin aynı olmasının yanlış olduğunu ifade etmiştir [12]. Erturan ve İmamoğlu (2006) yaptıkları çalışmada devlet denetiminin makul ve mantıklı sebepler doğrultusunda ve sporun milli ve evrensel değerlerini korumak adına yapılması gerektiği ifade edilmiştir [69]. Bu bağlamda yapılan çalışmalar ve bulgular kurulun denetleme kriterlerinin eksikliği olduğunu ayrıca kurulu oluşturan kişilerin liyakatli ve siyasi gücü temsil etmeleri sebebiyle objektif değerlendirmeler yapamayacağı söylenebilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmamıza katılan federasyon başkanlarının yorumları incelendiğinde:

Araştırmanın ilk boyutu mali kısımda:

- Mali açıdan federasyonların hala devlete bağlı olduğu, bununla birlikte devlet gelirlerine ek olarak federasyonların kendi gelirlerini de elde edebildikleri (Sponsorluk, projeler vb.) saptanmıştır. Özerklik öncesi dönem'e göre genelde federasyonların gelirlerinde artış olduğu, özellikle özerklik öncesi döneme göre hem Spor-Toto 'dan hem SGM' den alınan mali yardımların arttığı saptanmıştır. Özerk dönem ile birlikte kendi gelirlerini karşılayabilecek durumda olan federasyonların karşılayamayanlara oranla mali anlamda hareket alanlarının daha geniş ve bu bağlamda özerkliğin de sınırlarının geniş olduğu söylenebilir.

Araştırmanın ikinci boyutu olan idari kısımda:

- Federasyon başkanlarının görüşleri incelendiğinde özerkliğin sağlanması ile bu dönemde federasyonların yönetiminde bürokratik olarak işlemlerin daha hızlı yapıldığı, sağlanan bu kolaylık ise hizmetlerin hızlanmasında önemli bir etki sağladığı, ek olarak kırtasiyeciliğin azalmasında önemli etki yarattığı tespit edilmiştir. Fakat bağımsızlık döneminde meydana gelen idari değişiklikler ise devletin federasyonlar üzerinde tam anlamıyla etkin bir güç haline geldiği sonucuna varılmıştır. Devletin gerek federasyonlar üzerinde sağladığı denetim mekanizmasının etkin bir biçimde SGM aracılığıyla sürdürmesi gerekse seçim sistemi üzerinde etkin bir otoriteye sahip olması “Bağımsızlık” ve “Demokrasi” kavramlarını içi boş bir atıftan öteye götürememiştir. Ayrıca yasalarda %10 olarak belirtilen SGM etki oranı farklı yollarla daha yüksek oranlarda olduğu sonucuna varılmıştır.
- Bağımsızlık dönemi ve ardından Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulması idari anlamda problemleri de beraberinde getirmiştir. Artan hiyerarşi federasyon ve merkez arasındaki iletişim kopukluğuna neden olmuştur. Statü ve zaman kaynaklı iletişim engelleri idari anlamda problemleri de beraberinde getirmiştir. Ayrıca organizasyonların düzenlenmesinde karşılaşılan yasal eksikliklerden kaynaklı problemler bürokratik

engellere neden olmuştur. Organizasyonlarda yaşanan maddi yetersizlikler ise federasyonlar için idari anlamda bir diğer önemli problem kaynağıdır.

Araştırmanın üçüncü boyutu olan federasyonlar hakkında yasal beklentiler kısmında:

- Yapılan yasal düzenlemelerin idari ve mali anlamda eksiklikler olduğu ek olarak mevcut yasaların uygulanmasında problemler olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca federasyonlar için önemli bir kaynak temini olan sponsorlar için günümüz sponsorluk yasasının eksikleri mevcuttur. İdari anlamda ise uzun zamandır tartışılan kulüpler yasası önemli bir eksikliktir. Bazı kanunların uygulamasındaki problemler ve yaşanan iletişim sorunları federasyonlar üzerinde olumsuz etkiye sebebiyet vermektedir bu bağlamda sistemsel sıkıntılar yaşanmaktadır.

Araştırmanın son denetim boyutu kısmında:

- 29.03.2011 kabul tarihli 6215 sayılı kanun ile federasyonların sportif başarılarını, plan ve projelerini kontrol etmek, faaliyetlerini değerlendirmek, geliştirmek ve izlemek üzere Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu'nun kurulmasının ve devletin federasyonlar üzerindeki otoritesini hem mali hem de idari anlamda sağlamak istemesinin normal olduğu, fakat kurulun oluşturulması evresinde tamamen bağımsız olmadığı, kurula seçilen kişilerin alanında uzman ve liyakatli kişiler olması gerektiği, verilen kararların objektif olması açısından önemli olduğu, diğer taraftan federasyonların değerlendirmesi yapılırken önceden belirlenmiş kriterlerin olması gerektiği, kriterlerin oluşturulması durumunda dahi her federasyonun aynı kriterler üzerinden değerlendirmeye alınmasının farklı branşlar açısından yanlış yönlendirmelere neden olduğu tespit edilmiştir.

Bu bilgiler ışığında araştırma sonucuna şu önerileri getirmek mümkündür:

- Devlet Anayasanın 59. Maddesi gereği kamu hizmeti sayılan sporu, yetki devri sağlayarak özerk federasyonlar aracılığı ile bu hizmeti sürdürmektedir. Devlete karşı olan idari ve mali özerklik haricinde federasyonlar kendi içinde özerkliği tam anlamıyla etkin hale getirmesi gerekmektedir.
- Federasyonları denetleyen denetim mekanizmalarının tam anlamıyla bağımsız olmaları gerekmektedir ayrıca denetim kurulu kriterlerinin branşlara göre çeşitlendirilerek bu

kurullarda görev alacakların alanında uzman ve liyakatli kişiler olması için yeni bir yasal düzenleme gerekmektedir.

- İdari anlamda tam özerkliğin önündeki en büyük engel olan federasyon başkanları seçiminde daha şeffaf ve demokratik olması amacı ile SGM' nin etkisini sembolik değerlere çekecek bir yasal düzenleme yapılmalıdır.
- Bağımsız spor federasyonlarının gelirini artırmak amaçlı eksikliği hissedilen sponsorluk yasasının tekrar düzenlenerek revize edilmesi gerekmektedir.
- Amatör kulüplerde eksikliği hissedilen kulüpler yasasının düzenlenmesi gerekmektedir.
- Hukuksal alanda yaşanan kanun ihtilaflarına son vermek adına çıkartılacak yasa ve yönetmeliklerin farklı alanlarda uzman olan hukukçuların ve spor hukuku alanında uzman akademisyenlerin görüşleri alınarak yasaların yeniden yapılandırılması gerekmektedir.
- GSB' nin kurulması ile iletişimde yaşanan anlam kaybını en aza indirmek için federasyon başkanları ile yüz yüze görüşme yöntemi benimsenmelidir.

KAYNAKLAR

1. Ertan, H. (Editör), (2012). *Spor bilimlerine giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
2. Yetim, A. (2011). *Sosyoloji ve spor*. Ankara: Berikan Yayınevi.
3. Argan, M. (Editör), (2013). *Spor yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayını.
4. Gözler, K. (2009). *İdare hukuku*. (İkinci Baskı). Bursa: Ekin Yayın Evi.
5. Ertaş, Ş. ve Petek, H. (2011). *Spor hukuku*. (İkinci Baskı). Ankara: Yetkin Yayın Evi.
6. Gözübüyük, Ş. ve Tan, T. (2013). *İdare hukuku*. (Dokuzuncu Baskı). Ankara: Turhan Yayın Evi.
7. Bayatlı, T. (2010, 30 Ocak). *Spor ve spor hukuku. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Spor Hukuku Komisyonu “Spor Hukukunda Güncel Sorunlar 2” Sempozyumu*, İstanbul.
8. Çolakoğlu, T. ve Erturan, E. (2009). Federasyonların özerkleşmeleri ve hukuksal boyutunda spor hukuku gereksinimleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 323-335.
9. Sunay, H. (2009). *Spor yönetimi*. Ankara: Gazi Kitapevi.
10. Özmaden, H. (1999). *Cumhuriyet dönemi ilk spor teşkilatı Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı(1922-1936) ’nın yapılanma sürecinden beden eğitimi ve sporun fonksiyonları, fonksiyonlardaki değişimler ve toplumsal hayata etkileri*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
11. Doğu, G.A. (2013). *Yakın dönem gençlik ve spor politikalarının değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
12. Parasız, Ö. (2015). *Bağımsız spor federasyonlarının spor genel müdürlüğü ile ilişkilerinin analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
13. Devlet Denetleme Kurulu Raporu, (2009). Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Faaliyetlerinin Denetimi ile Özerk Federasyon Uygulamalarının Değerlendirilmesi. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı.
14. Fişek, K. (1998). *Devlet politikası ve toplumsal yapıyla ilişkileri açısından dünyada ve Türkiye ’de spor yönetimi*. (İkinci Baskı). Ankara: Bağrgan Yayın Evi.
15. Sümer, R. (1988). *Sporda demokrasi*. Ankara: Güven Matbaası.
16. Demir, H. (2006). *Türk spor teşkilatı* (Tarihsel gelişimi, kapsam ve bir araştırma). Konya: Çizgi Kitabevi.

17. Atabeyoğlu, C. (2001). *Sporda Devlet Mi? Devlette Spor Mu?*. İstanbul: Milli Olimpiyat Komitesi Yayınları.
18. Doğar, Y. (1997). *Türkiye’de spor yönetimi*. Adana: Akdeniz Ofset.
19. Atabeyoğlu, C. (2003). *Hocamız ve başkanımız Burhan Felek*. İstanbul: Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Yayınları.
20. T.C. Resmi Gazete, (1938). *Beden Terbiyesi Kanunu* (16.07.1938), 3961.
21. Fişek, K. (1985). *100 soruda Türk spor tarihi*. (Birinci Baskı). İstanbul: Gerçek Yayın Evi.
22. Erkiner, K. ve Soysüren, A. (Editörler). (2007). *Spor hukuku dersleri*. İstanbul, Kadir Has Üniversitesi Yayınları.
23. T.C. Resmi Gazete, (1986). *Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun* (28.05.1986), 19120.
24. T.C. Başbakanlık G.S.G.M. (2010). *2010-2014 stratejik planı*. Ankara: T.C. Başbakanlık.
25. T.C. Resmi Gazete, (2011). *Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname* (08.06.2011), 27958.
26. T.C. Resmi Gazete, (2011). *Avrupa Birliği Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname* (17.08.2011), 28028.
27. T.C. Resmi Gazete, (2012). *Bağımsız Spor Federasyonlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik* (19.07.2012), 28358.
28. T.C. Anayasası, (2014). (Otuz dördüncü Baskı). İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
29. T.C. Resmi Gazete, (2004). *Dernekler Kanunu* (23.11.2004), 25649.
30. T.C. Resmi Gazete, (2005). *Dernekler Yönetmeliği* (31.03.2005), 25772.
31. T.C. Resmi Gazete, (2005). *Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği* (08.007.2005), 25869.
32. Üçışık, F. (2011). *Spor hukuku*. Ankara: Ötüken Neşriyat.
33. Başbakanlık İletişim Merkezi, (2016). *2000 yılından günümüze spor federasyonlarına aktarılan bütçeye ilişkin bilgiler*. Ankara: Başbakanlık İletişim Merkezi.
34. İnternet: Spor Genel Müdürlüğü, *Sponsorluğun yıllara göre dağılımı*. <https://www.sponsorluk.gov.tr/Home/Content/13#5>, adresinden 10 Haziran 2016 ‘da alınmıştır.
35. T.C. Resmi Gazete, (2013). *Anayasa Mahkemesi Kararı* (31.12.2013), 28868.

36. Yılmaz, Y. (2005). Fransa’da bağımsız idari otoriteler. *Askeri Yüksek Mahkemesi Kararları Dergisi*, 20(1).
37. Sobacı, M.Z. (2006). Türk idari teşkilatındaki ‘adalar’ bağımsız idari otoriteler. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 55(2).
38. Günday, M. (2004). *İdare Hukuku*. (Dokuzuncu Baskı). Ankara: İmaj Yayıncılık.
39. Ulusoy, A. (2003). *Bağımsız idari otoriteler*. (Birinci Baskı). Ankara: Turhan Kitapevi.
40. İnternet: Türk Dil Kurumu, *TDK Online Sözlük*. Web: <http://www.tdk.gov.tr/> adresinden 12 Nisan 2015’de alınmıştır.
41. Develioğlu, F. (1978). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*. Ankara:Doğuş Matbaası.
42. Eren, V., Bulut, Y. ve Tanıyıcı, Ş. (2012). Türkiye’de siyasi partilerin yerel özerkliğe bakışı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(19), 1-14.
43. Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H. ve Özer, M.A. (2006). *Mahalli idareler*. Ankara. Nobel Yayın.
44. Çevikbaş, R. (2008). Türkiye’de yerel yönetimlerde yerel özerklik ve idari vesayet. *Yerel Siyaset Dergisi*, 3(2), 74-86.
45. Ulusoy, A. ve Akdemir, T. (2012). *Mahalli idareler*. Ankara: Seçkin Yayın Evi.
46. Healey, D. (2009). *Sport and the law*. Australia: University of New South Wales Press.
47. Durmuş, A.G. (1998). *Spor Hukuku*. (Birinci Baskı). İstanbul: Alfa Yayınları.
48. Çağlayan, R. (2007). *Spor Hukuku*. Ankara: Asil Yayınları.
49. İnternet: Erkiner, K.(2011).*Bir Hukuk Disiplini Olarak Spor Hukuku Kavramları ve Özellikleri*. <http://www.sporhukuku.org/makaleler/105-br-hukuk-dspln-olarak-spor-hukuku-kavramlari-ve-ozellikler.html> adresinden 05 Aralık 2015’de alınmıştır.
50. T.C. Resmi Gazete, (1988). *Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun (07.06.1988)*, 19835.
51. T.C. Resmi Gazete, (1992). *Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun (03.07.1992)*, 21273.
52. T.C. Resmi Gazete, (2004). *Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Özerk Spor Federasyonları Çerçeve Statüsü (14.07.2004)*, 25522.
53. T.C. Resmi Gazete, (2005). *Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (05.05.2005)*, 25806.
54. T.C. Resmi Gazete, (2004). *Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (13.03.2004)*, 25401.

55. T.C. Resmi Gazete, (2007). *Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun (07.06.2007)*, 26545.
56. T.C. Resmi Gazete, (2010). *Anayasa Mahkemesi Kararı (19.03.2010)*, 27526.
57. T.C. Resmi Gazete, (2001). *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (29.03.2011)*, 27889.
58. T.C. Resmi Gazete, (2011). *Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (12.04.2011)*, 27903.
59. Özelçi M. A. (2007). *Türk spor yönetiminde kendine özgü bir yapılanma: Türkiye Futbol Federasyonu*. Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
60. T.C. Resmi Gazete, (2009). *Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, (16.05.2009)*, 27230.
61. Sunay, H. ve Kök, Y. (2010). Türkiye’de ve Fransa’da uygulanan spor yönetiminin kamu yönetimi açısından karşılaştırılması. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 7-16.
62. Erturan, E. (2010). *Almanya ve Türkiye’deki spor kulüplerinin karşılaştırmalı analizi*, Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
63. Çolakoğlu, T. (2006). *Spor Federasyonlarının özerkleşmeleri ve hukuksal boyutunda spor hukuku gereksinimleri*, Spor Hukuku Sertifika Programı Bitirme Tezi, Kadir Has Üniversitesi, Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi, Ankara.
64. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (Dokuzuncu Baskı). Ankara: Selçuk Yayınları.
65. Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri, SPSS uygulamalı*. (Altıncı Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
66. Şimşek, A. (Editör), (2012). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*, Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayını.
67. Tiryaki, R. (2002). Bağımsız idari kurum olarak RTÜK. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 51(4), 169-205.
68. Erturan, E. ve Yenel, F. (2004). Federasyon Başkanlarının Spor Federasyonlarının Özerkliğine İlişkin Görüşlerin Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 71-87.
69. Erturan, E.E. ve İmamoğlu, A.F. (2006, 3-5 Kasım). Özerkleşen spor federasyonlarının idari ve mali açıdan değerlendirilmesi. 9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde Sunuldu*, Muğla.

70. Kocamaz, S. (2011). *Özerkleşmenin spor federasyonları açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
71. Bayansaldüz, M., Can, Y., Toros, T. ve Soyer F. (2010). Spor federasyonlarının sponsorluk ilişkileri ve kurumsal yeterlilik düzeylerinin verimlilik üzerindeki etkisi. *Dünya verimlilik ve Avrupa Verimlilik Konferansı Bildiri Kitabı*, Antalya.
72. Avcı, M. (2012). Spor federasyonlarının hukuku niteliği idari teşkilat içerisindeki konumu ve bağımsızlık sorunu. *T.C. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 70(2), 3-20.
73. Bahran, G. (2002). Özerk kurumlar hakkında rapor. *Sayıştay Dergisi*, 46(47),113-140.
74. Yılmaz, İ. (2002). *Türk spor teşkilatının örgütsel değişim açısından özerkliğin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
75. Şaylan, G. (1998). *Demokrasi ve demokrasi düşüncesinin gelişmesi*. Ankara: TODAİE.
76. Şahin, M.Y. (2011). *Türkiye’de spor ve siyaset etkileşimi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
77. Bal, A. (2013). *Avrupa Birliği sürecinde spor federasyonlarının yapısal bakımdan değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
78. Baraz, B. ve Şakar N. (Editörler), (2013). *İşletme Yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
79. Yetim, A.A. ve Cengiz, R. (Editörler), (2016). *Sporda etkili iletişim*. Ankara: Spor yayın evi ve kitap evi.
80. Karaçor, S. ve Şahin, A. (2004). Örgütsel iletişim kurma yöntemleri ve karşılaşılan iletişim engellerine yönelik bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 7(8), 96-117.
81. Kurt, T. (2004). *Örgüt yapısının örgütsel iletişime etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
82. Şahin, A. (2007). Türk kamu yönetiminde yönetsel iletişim ve bu konuda düzenlenen bir anket çalışmasının sonuçları. *Maliye Dergisi*, (152), 81-102.
83. İnternet: İnal, A.N. (2008). *Spor Organizasyonu Düzenleyen Federasyonların Karşılaştıkları Problemler*. <http://www.yenimakale.com/spor-organizasyonlari.html> adresinden 31 Mayıs 2016 ‘da alınmıştır.
84. Tek, T. (2006). *Türkiye’de uluslararası spor organizasyonu düzenleyen federasyonların karşılaştıkları problemler*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

85. Erol, M. (2010). *Türkiye’de spor yönetiminin yeniden yapılanması*. Yüksek Lisans Tezi, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, İstanbul.
86. Güngörmüş, H.A. ve Yılmaz B. (2007). Milletvekillerinin Türk Sporuna İlişkin Görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 15-27.
87. Ekici, S. (2002). *Türkiye’de spor federasyonlarını oluşturan fahri çalışanların spor politikalarının oluşumu ve uygulamalarına yaklaşımları*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
88. Aydın, A.D., Demir, H. ve Yetim, A. A. (2007). Türk spor politikalarında öngörülen hedeflerin gerçekleşme düzeylerinin belirlenmesi üzerine bir araştırma (G.S.G.M. Örneği). *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 87-96.
89. İmamoğlu, S.H. (2009). Spor sponsorluğuna ilişkin hukuki düzenleme üzerine bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 58(1),63-93.
90. İnternet: Atalay, M. (2016). *Adam gibi bir kulüp yasası lütfen*. <http://www.haberturk.com/yazarlar/mehmet-atalay/1175944-adam-gibi-bir-kulupler-yasasi-lutfen>, adresinden 03 Haziran 2016’da alınmıştır.
91. Meclis Araştırması Komisyonu Raporu, (2011). *Spor Kulüplerinin Sorunları ile Sporda Şiddet Sorununun Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi*. Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi.

EKLER

Ek-1 Etik Kurul Onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 18/01/2016-6505

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Etik Komisyonu

Sayı : 77082166-604.01.02-
Konu : Değerlendirme ve Onay

Sayın Doç. Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU
Spor Yöneticiliği Bölümü Başkanlığı - Öğretim Üyesi

Tez danışmanı olduğunuz, Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Spor Yönetim Bilimleri Yüksek Lisans Öğrencisi Serdar SOLMAZ'ın, tez çalışması olan *"Bağımsızlık Sürecinde Spor Federasyonlarına Yapılan Yasal Düzenlemelerin Değerlendirilmesi"* başlıklı araştırma öneriniz incelenmiş ve ekteki raporla birlikte Üniversitemiz Etik Komisyon ilkelerine uygun olduğuna oybirliği ile karar verilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Aysu DUYAN ÇAMURDAN
Komisyon Başkanı

EKLER :
1- 1 Liste
2- 1 Rapor

Ankara
Tel:0 (312) 202 69 58 Faks:0 (312) 202 46 73
İnternet Adresi <http://etikkurul.gazi.edu.tr/>

Bilgi için :Nursel Güner
Genel Evrak Sorumlusu
Telefon No:202 20 57

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek -2. Görüşme Soruları

Demografik Bilgiler

1. Eğitim durumunuz ve yaşıınız?
2. Kaç dönemdir federasyon başkanlığı yapıyorsunuz?

Mali

3. Federasyonların bağımsızlaşma süreci içerisinde mali anlamda meydana gelen değişiklikleri nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu süreç içerisinde GSGM/SGM ‘nin ayırdığı bütçede veya varsa diğer kaynaklarda herhangi bir değişim yaşanıp yaşanmadığı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

İdari

4. Görev aldığınız dönem veya dönemlerde devletin federasyonlar üzerindeki sahip olduğu etkiye yönelik düşünceleriniz nelerdir?
5. Görev yaptığınız dönemde idari anlamda sıkıntılar yaşadınız mı? Yaşadıysanız bu sıkıntılar hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Yasal Beklentiler

6. Federasyonlar hakkında çıkartılan yasaların ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığı noktasında görüşleriniz nelerdir?
7. Spor federasyonları hakkında çıkartılabilecek yasalardan beklentileriniz nelerdir?

Denetim

8. 6215 sayılı kanun ile federasyonların sportif başarılarını, plan ve projelerini kontrol etmek, faaliyetlerini değerlendirmek, geliştirmek ve izlemek üzere kurulan Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Ek-3. Spor Federasyonlarının Özerkleşmesi Hakkında Kanun

Kanunlar

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

<u>Kanun No. 5105</u>	<u>Kabul Tarihi: 4.3.2004</u>
------------------------------	--------------------------------------

MADDE 1. — 21.5.1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun ek 3 üncü maddesinin madde başlığı ile üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Ödül ve sponsorluk

Ulusal veya uluslararası gençlik ve spor hizmet ve faaliyetlerini desteklemek amacıyla gerçek ve tüzel kişiler;

a) Genel Müdürlüğün yıllık faaliyet programında yer alan ulusal ve uluslararası gençlik ve spor organizasyonları,

b) Sporcuların transfer bedelleri hariç olmak üzere spor kulüpleri ile federasyonların yıllık programlarında bulunan sporun yaygınlaştırılması ve sporcuların desteklenmesine yönelik resmî sportif faaliyetleri,

c) Kamu kurum ve kuruluşları ve yerel yönetimler ile spor kulüplerine ait spor tesislerinden Genel Müdürlükçe uygun görülenlerin yapımı, bakımı ve onarımı,

d) Federasyonların ve spor kulüplerinin sportif hizmet ve faaliyetlerinin yürütülebilmesi için gerekli olan spor organizasyonları ile sportif araç, gereç ve malzemelerin temini,

e) Ferdî lisanslı sporcuların, Genel Müdürlük veya federasyonlarca ferdî olarak katılmalarına izin verilen ulusal veya uluslararası organizasyonları,

f) Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi ile Paralimpik Komitesinin sportif faaliyetlerine ilişkin hizmetleri,

Kapsamında sponsorluk yapabilirler.

Ferdî veya takım sporcuları ile gençlik ve spor kulüpleri, ulusal veya uluslararası sportif faaliyetlerde; Genel Müdürlüğün belirleyeceği esaslar dahilinde reklam alabilirler.

Sportif faaliyetlere, sporculara, spor kulüplerine, federasyonlara veya tesislere yapılacak harcamalara ilişkin belgeler Genel Müdürlüğün kontrol ve tasdikine tâbidir. Spor tesisleri için yapılacak yapım harcamaları ile Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle

Ek-3 (devamı). Spor Federasyonlarının Özerkleşmesi Hakkında Kanun

belirlenen tutarı aşan bakım ve onarım işlerine ilişkin harcamalar yeminli malî müşavirlerce tasdik edilir.

Sponsorluk ve reklamlarla ilgili esas ve usuller Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

MADDE 2. — 3289 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

Özerklik

EK MADDE 9. — Federasyonlara, talepte bulunmaları durumunda Merkez Danışma Kurulunun uygun görüşü, Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakanın teklifi ve Başbakanın onayı ile idarî ve malî özerklik verilebilir. Federasyonun kuruluşuna ilişkin kararın, Resmî Gazetede yayımlanması ile tüzel kişilik kazanılır.

Özerk olan federasyonlar; organları genel kurulu tarafından seçimle göreve gelen, her türlü kararlarını kendi organları içerisinde alan, bütçesi genel kurul tarafından onaylanan ve ibra edilen federasyonlardır.

Özerklikte aşağıdaki kriterler göz önünde bulundurulur:

- a) Faal sporcu sayısı.
- b) Faal kulüp sayısı.
- c) Spor dalının ülkemiz veya dünyadaki yaygınlığı ve gelişme potansiyeli.
- d) Gelirlerinin giderlerini karşılayabilme yeterliliği.
- e) Spor dalının olimpiik olup olmadığı.
- f) Federasyon veya bağlı kulüplerin tesis durumu.

Özerkliği onanan federasyon, hazırlayacağı ana statü ve buna bağlı talimatlara göre genel kurulunu ve yetkilendireceği diğer organlarının oluşumunu, görev ve yetkilerini belirler. Özerk federasyonlar, uluslararası federasyonların öngördüğü kurulları oluşturmak zorundadır.

Özerk federasyonların; genel kurullarının toplanması ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar ile kimlerin oy kullanabileceği ve Tahkim Kurulu ile ilişkileri Genel Müdürlükçe düzenlenecek çerçeve statü ile belirlenir. Özerk federasyonlarca hazırlanacak ana statü, çerçeve statüye aykırı olamaz.

Özerk federasyonların ceza veya disiplin kurullarınca verilen kararlara karşı Genel Müdürlük bünyesinde oluşturulacak Tahkim Kuruluna itiraz edilebilir.

Tahkim Kurulu yedi asıl ve yedi yedek üyeden teşekkül eder. Üyelerin beşinin hukukçu, ikisinin ise spor alanında bilimsel çalışmalar yapmış veya sporda idareci, teknik

Ek-3 (devamı). Spor Federasyonlarının Özerkleşmesi Hakkında Kanun

adam ve benzeri görevlerde bulunmuş kariyer sahibi kişi olmaları şarttır. Üyeler Genel Müdürün teklifi ve Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakanın onayı ile altı yıl için görevlendirilirler. Üyeler kendi aralarından bir başkan seçerler. Tahkim Kurulu tarafından verilen kararlar kesindir. Tahkim Kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Tahkim Kurulu, federasyon ile kulüpler; federasyon ile hakemler; federasyon ile teknik direktör ve antrenörler; kulüpler ile teknik direktör ve antrenörler; kulüpler ile oyuncular; kulüpler ile kulüpler arasında çıkacak ihtilaflar hakkında yönetim kurulunca verilecek kararlar ile disiplin veya ceza kurulu kararlarını, ilgililerin itirazı üzerine inceleyerek kesin karara bağlar.

Özerk federasyonların gelirleri; katılım payı, tescil, vize, transfer, itiraz, ceza, yayın, sponsorluk, reklam, yardım, bağış ve benzeri gelirler ile federasyon bütçesinin öz gelirlerinin %15'ini geçmemek üzere Genel Müdürlük bütçesinden ayrılacak paydan oluşur.

Özerk federasyonların gelirleri ana statüsünde belirlenen usul ve esaslar dahilinde harcanır. Genel Müdürlük bütçesinden özerk federasyonlara, ilgili branşın alt yapısına ve eğitime ilişkin projelerinin desteklenmesi amacıyla gerektiğinde kaynak tahsis edilebilir. Özerk federasyonların tüm gelirleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Genel Müdürlük, özerk federasyonların talebi durumunda, kendisine ait spor tesislerinin işletilmesini, menkul ve gayrimenkullerini bedelsiz olarak kırkdokuz yıla kadar federasyonun faaliyetleri için tahsis edebilir. Söz konusu spor tesisleri ile menkul ve gayrimenkullerin tahsis amacı dışında kullanılması halinde, tahsis işlemi Genel Müdürlükçe iptal edilir.

Özerk federasyonların her türlü faaliyet ve işlemleri Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakanlığın denetimine tâbidir. Bu denetim sonucunda görevi başında kalmasında sakınca görülen federasyon başkanı veya yönetim kurulu üyeleri hakkında karar almak üzere, Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakan, genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırır.

MADDE 3. — 3289 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 9. — Ek 9 uncu maddenin dokuzuncu fıkrasında öngörülen Genel Müdürlük bütçesinden ayrılacak pay ile ilgili oran, federasyonların özerk olduğu tarihten itibaren üç yıl sonra uygulanır. Bu tarihe kadar Genel Müdürlük her türlü desteği sağlar.

MADDE 4. — 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (5) numaralı bent eklenmiştir.

5. 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 17.6.1992 tarihli ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve

Ek-3 (devamı). Spor Federasyonlarının Özerkleşmesi Hakkında Kanun

Görevleri Hakkında Kanun kapsamında yapılan sponsorluk harcamalarının; amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için % 50'si.

MADDE 5. — 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin sonuna aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 17.6.1992 tarihli ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında yapılan sponsorluk harcamalarının; amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için % 50'si,

MADDE 6. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ek- 4. Federasyonların Bağımsızlığı İle İlgili Kanunu

12 Nisan 2011 SALI

Resmî Gazete

Sayı : 27903

KANUN**BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN****Kanun No. 6215****Kabul Tarihi: 29/3/2011**

MADDE 10 – 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun ek 9 uncu maddesinin başlığı “Bağımsız spor federasyonları” olarak, maddenin bir ila altıncı, dokuz ila onbirinci ve onaltıncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, onaltıncı fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve madde metninde geçen “özerk” ibareleri “bağımsız” olarak değiştirilmiştir.

“Spor dalı ile ilgili faaliyetleri ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, gelişmesini sağlamak, sporcu sağlığı ile ilgili konularda gerekli önlemleri almak, teşkilatlandırmak, federasyonu uluslararası faaliyetlerde temsil etmek ve Tahkim Kurulu kararlarını uygulamakla görevli ve yetkili, özel hukuk hükümlerine tabi bağımsız spor federasyonları kurulur. Federasyonlar, Merkez Danışma Kurulunun uygun görüşü, Bakanın teklifi ve Başbakanın kararı ile kurulur ve kararın Resmi Gazetede yayımlanması ile tüzel kişilik kazanır. Bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen federasyonların tüzel kişilikleri bu maddede belirtilen usulle iptal edilir ve mal varlıkları Genel Müdürlüğe devredilir. Genel Müdürlük tarafından bağımsız spor federasyonlarına yapılan yardımlar ile Genel Müdürlük bütçesinden bu federasyonlara tahsis edilen kaynaklar kullanılarak edinilen her türlü taşınır ve taşınmazlar edinim amacı dışında kullanılamaz ve Genel Müdürün izni alınmadan üçüncü kişilere satılamaz ve devredilemez. Genel Müdürlük tarafından yapılan yardımlar ve tahsis edilen kaynaklar kullanılarak alınan taşınmazların mülkiyeti Genel Müdürlüğe ait olur. Bu taşınmazlar Genel Müdürlüğün mevzuatı çerçevesinde kullanılır. Federasyon malları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez. Federasyon faaliyetlerinde görevli bulunanlar, görevleriyle ilgili olarak işlemiş oldukları suçlar bakımından kamu görevlisi sayılır.

Spor federasyonlarının merkezleri Ankara'dadır. Federasyonların merkez teşkilatı; genel kurul, yönetim, denetim, disiplin kurulları ile genel sekreterlikten teşekkül eder. Federasyon yönetim kurulu, yedi üyeden az, on beş üyeden fazla, disiplin kurulu ise üç üyeden az, beş üyeden fazla olamaz. Denetim kurulu; iki üyesi seçimle belirlenen, üç üyesi ise Genel Müdürlükçe görevlendirilen beş üyeden oluşur. Genel sekreter, en az dört yıllık yükseköğretim mezunu kişiler arasından görevlendirilir. Bu fıkra da belirtilen kurulların oluşumu, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları ana statüyle, diğer kurulların oluşumu, çalışma usul ve esasları ise talimatlarla belirlenir. Profesyonel şube kurulması, federasyona spor dalı bağlanması, bağlı spor dallarının ayrılması işlemleri federasyon yönetim kurulunun Genel Müdürlüğe müracaatı üzerine bu Kanunun hükümlerine göre yürütülür. Federasyonların yurt içi bağlantısını sağlamak üzere, illerde federasyon temsilcilikleri kurulabilir. Bağımsız spor federasyonlarının il temsilcileri, federasyon başkanının teklifi ve Genel Müdürün onayı ile görevlendirilir.

Ek- 4.(devamı). Federasyonların Bağımsızlığı İle İlgili Kanunu

Genel kurul federasyonun en üst organıdır. Genel kurulun toplanması ile ilgili her türlü işlemler yönetim kurulunca yürütülür. Genel Müdürlük, genel kurul toplantılarında gözlemci bulundurur. Gözlemci, genel kurul çalışmalarının bu Kanun ile ana statüye uygun olarak yapılıp yapılmadığını denetleyerek, raporunu Bakana sunulmak üzere onbeş gün içerisinde Genel Müdürlüğe verir. Genel Müdürlük, raporun verildiği, ilgililer ise genel kurulun yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içerisinde asliye hukuk mahkemesinde genel kurulun iptalini isteyebilir. Genel kurulun toplanması, üyelerin belirlenmesi, divanın oluşturulması, delege listesine yapılacak itirazlar ve oyların sayımı ile ilgili diğer esas ve usuller ana statüde belirlenir. Genel kurul üye sayısı olimpiik ve paralimpiik spor dallarında 150'den az 300 üyeden fazla, diğer branşlarda ise 100'den az 200 üyeden fazla olamaz. Genel kurul;

a) Olağan genel kurul; olimpiik ve paralimpiik spor dallarında ilgili olimpiyat oyunlarının, diğer spor dallarında yaz olimpiyat oyunlarının bitiminden, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra kurulacak federasyonlarda ise; kararın Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren üç ay içerisinde yapılır.

b) Olağanüstü genel kurul;

1) Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu raporlarında yeterli düzeyde görülmeyen veya yapılan denetim sonucu görev başında kalmasında sakınca görülen federasyon başkanı ve yönetim kurulu üyeleri hakkında karar almak üzere Bakanın istemi üzerine,

2) Federasyon yönetim kurulunun kararıyla,

3) Son yapılan genel kurul toplantısında delege olanların en az yüzde 40'ının noter kanalı ile yazılı müracaatıyla,

4) Federasyon başkanının istifası, başkan olma şartlarından herhangi birisini kaybetmesi veya ölümü halinde,

olağanüstü toplanır.

c) Mali genel kurul iki yılda bir ana statülerinde belirtilen tarihte yapılır. Mali genel kurulda ibra edilmeyen veya üçüncü fıkranın (b) bendinde belirtilen hallerde başkan ve yönetim kurulu üyelerinin yerine kalan süreyi tamamlamak üzere en geç altmış gün içerisinde seçimli olağanüstü genel kurul toplanır. Ancak, üçüncü fıkranın (b) bendinin (2) ve (3) numaralı alt bentlerinde belirtilen hallerde, son toplantı tarihinden itibaren altı ay geçmeden veya olimpiik ve paralimpiik branşlarda olimpiyat oyunlarının yapılmasına altı aydan az süre kalmış ise olağanüstü genel kurul toplantısı yapılamaz.

Genel kurul; üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alınır. Seçimde en fazla oyu alan aday ve listesi seçilmiş sayılır. İlk toplantıda çoğunluk sağlanamaması halinde, takip eden günde çoğunluk aranmaksızın toplanır. Ancak, toplantıya katılanların sayısı seçimle belirlenen kurulların asıl üye sayısının iki katından aşağı olamaz. Olağan ve olağanüstü genel kurullarını bu maddede öngörülen süre ve esaslar dahilinde yapmayan federasyonların genel kurulları Tahkim Kurulunca oluşturulacak üç kişilik komisyon marifetiyle altmış gün içerisinde yapılır ve federasyon başkanı ve yönetim kurulu üyeleri hakkında mevzuata uymamaktan dolayı idari ve adli işlem başlatılır. Genel kurul çağrısı ve gündemi, toplantı tarihinden en az otuz gün önce; faaliyet

Ek- 4.(devamı). Federasyonların Bağımsızlığı İle İlgili Kanunu

raporu, denetleme raporu ile bütçe tasarısı ise en az onbeş gün önce federasyonun ve Genel Müdürlüğün resmi internet sitesinde üyelere duyurulur. Seçimler tek liste halinde gizli oy, açık tasnif şeklinde yapılır. Genel kurulun yapılacağı tarihten geriye doğru en az bir yıl önce faal sporculuğu, hakemliği, antrenörlüğü bırakmamış kişiler ile federasyonda maaşlı veya ücretli çalışanlar genel kurul üyesi olamazlar. Genel kurulda kulüplerin delege sayısı, toplam delege sayısının yüzde 60'ından az olamaz. Genel kurulun delege sayısının yüzde 10'u Genel Müdürlük temsilcilerinden oluşur. Genel kurulun görevleri şunlardır:

- a) Ana statüyü yapmak, değiştirmek.
- b) Başkan, yönetim, denetim ve disiplin kurulu üyelerini seçmek.
- c) Yönetim kurulu tarafından hazırlanan faaliyet programını, bütçeyi onaylamak ve gerektiğinde bütçe harcama kalemleri arasında değişiklik yapmak konusunda yönetim kuruluna yetki vermek.
- ç) Yönetim kuruluna, taşınmaz mal alımı-satımı ile uluslararası federasyonlara karşı mali taahhütlerde bulunmak için yetki vermek.
- d) Yönetim kurulu faaliyet ve mali raporlarının ibra edilip edilmemesini oylamak.
- e) Kanun ile verilen diğer görevleri yapmak.

Federasyon başkanı adaylarında aşağıdaki şartlar aranır:

- a) T.C. vatandaşı olmak.
- b) En az lise mezunu olmak.
- c) Kesinleşmiş sigorta veya vergi borcu olmamak.
- ç) Tahkim Kurulu, Genel Müdürlük ceza kurulları veya spor federasyonlarının ceza veya disiplin kurullarınca son beş yıl içerisinde bir defada üç ay veya toplam altı ay hak mahrumiyeti cezası almamış olmak.
- d) Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar ile casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, yağma, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı ve haksız mal edinme suçlarından hükümlü bulunmamak.

Federasyonların sportif başarılarını, plan ve projelerini kontrol etmek, faaliyetlerini değerlendirmek, geliştirmek ve izlemek üzere Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu kurulur. Kurul; Bakan tarafından spor alanında bilimsel çalışmalar yapmış veya sporda idareci, teknik adam ve benzeri görevlerde veya kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörde üst düzey görevlerde bulunmuş kişiler arasından iki yıl için görevlendirilecek, bir başkan, bir başkan yardımcısı, bir raportör ile dört üyeden oluşur. Toplantıda karar alınabilmesi için en az beş üyenin katılması şarttır. Kararlar salt çoğunlukla alınır. Mazeretsiz olarak üst üste dört toplantıya katılmayan üyelerin üyeliği sona erer. Kurulun sekretarya hizmetleri Genel Müdürlük tarafından yürütülür. Kurulun görevleri şunlardır:

Ek- 4.(devamı). Federasyonların Bağımsızlığı İle İlgili Kanunu

a) Spor federasyonlarının Bakana verecekleri taahhütnamenin esaslarını belirlemek ve yıl sonu itibarıyla taahhütlerine uyup uymadıklarını değerlendirerek Bakana sunmak.

b) Federasyonlar tarafından hazırlanan master planını, performans ölçütlerini, amaç ve hedeflerini incelemek, uluslararası federasyonların statü ve talimatlarını gözeterek hizmet kalite standartlarını belirlemek.

c) Bakana sunulan taahhütname ile master planı ve performans ölçütlerine uyulup uyulmadığı konusunda altı ayda bir Bakana rapor vermek.”

“Tahkim Kurulu, bu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendi ile dördüncü fıkrasında belirtilen hallerde federasyonu genel kurula götürecek komisyonu belirler. Federasyon başkanı ile yönetim, disiplin ve denetim kurulu üyelerinin, spor ahlakına ve disiplinine aykırı davranışlarının tespiti halinde Bakan tarafından Genel Müdürlük Merkez Ceza Kuruluna sevk edilmeleri sonucunda, Merkez Ceza Kurulunca verilecek kararlara karşı, ilgililerin itirazı üzerine karar verir.

Tahkim Kurulu, görevinde bağımsız ve tarafsızdır. Üyeler, istifa etmedikçe veya çekilmiş sayılmadıkça, yerlerine yenisi görevlendirilemez. Federasyonların veya spor kulüplerinin kurullarında görevli olanlar ile ihtar cezası dışında sportif ceza alanlar ve maddenin beşinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen suçlardan ceza alanlar Tahkim Kurulu üyeliği yapamazlar.

Tahkim Kurulu ile Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu üyelerine bir ayda dört toplantıyı geçmemek üzere, görev yapılan her gün için uhdesinde kamu görevi bulunanlar bakımından (5.000), bulunmayanlar bakımından (6.000) gösterge rakamının Devlet memuruna uygulanan aylık katsayıyla çarpımı sonucunda bulunulacak miktarı geçmemek üzere huzur ücreti ödenir. Tahkim Kurulu ile Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu tarafından görevlendirilen bilirkişi ve uzmanların ücretleri Genel Müdürlükçe karşılanır.”

“Federasyonların her türlü faaliyetlerinin denetimi; genel kurul, denetim kurulu ve Bakan tarafından görevlendirilecek denetim elemanlarınca yapılır. Federasyon harcamalarının yerindelik denetimi yetkili kurullarınca, Genel Müdürlükçe yapılan her türlü yardımların amaca uygunluğu ve denetimi ise Genel Müdürlükçe yapılır. Genel Müdürlük tarafından yapılan ayni ve nakdi yardımların mevzuata ve amacına uygun olarak harcanmaması halinde oluşacak zarar, kusurları bulunan federasyon başkanı ve yönetim kurulu üyelerinden tahsil edilir ve bunlar hakkında suç duyurusunda bulunulur. Teknik elemanlar ve sporculara ödenecek ücretler hariç, federasyonda çalışan personel ve diğer görevlilere verilecek ücret ve yolluklar kamu kaynakları ve Spor Toto Teşkilat Başkanlığından sağlanan reklam gelirlerinden karşılanamaz.”

“Federasyonlar; sporcu, antrenör, hakem ve benzeri spor elemanları ile spor kulüplerine ve sponsorluklara ait istatistiki bilgileri üç ayda bir Genel Müdürlüğe göndermek zorundadırlar. Federasyonlar, Genel Müdürlük ile uluslararası federasyonların belirlediği eğitim kriterlerine uygun olarak işbirliği içerisinde antrenör, hakem ve benzeri diğer spor elemanlarını yetiştirirler.

Ek- 4.(devamı). Federasyonların Bağımsızlığı İle İlgili Kanunu

Federasyonlar, faaliyette bulundukları spor dalları ile ilgili olarak bağlı oldukları uluslararası federasyonun kurallarını göz önünde bulundurarak hangi eylem ve davranışlara ne tür sportif ceza verileceğini, ceza talimatında düzenler. Federasyonların programında yer alan veya izni ile yapılan faaliyetlerden dolayı sportif ceza verme yetkisi federasyon disiplin/ceza kuruluna aittir. Federasyonların ana statüsü Resmi Gazetede, ana statüye dayanılarak hazırlanan yönetmelik dışındaki talimat ile diğer alt düzenleyici işlemler ise Genel Müdürlüğün internet sitesinde yayımlanır.

Spor federasyonları ile ilgili olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan konularda 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu ile 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri uygulanır.

Kamu kurum ve kuruluşlarına ait alacaklar hariç olmak üzere, spor kulüplerinin Spor Toto Teşkilat Başkanlığı nezdindeki isim haklarından doğan alacakları haczedilemez ve bu alacaklar devir ve temlik edilemez.”

MADDE 11 – 3289 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Tahkim Kurulunun çalışma usul ve esasları

EK MADDE 9/A – Tahkim Kurulu, en az beş üyenin katılımıyla toplanır ve oy çokluğuyla karar alır. Oyların eşitliği halinde Başkanın kullandığı oyun tarafı çoğunluk sayılır.

Kurulun görev alanına giren konularda başvurular, ilgili kişiler ile kulüp başkanları veya yetkili kılınan idarecileri tarafından, Tahkim Kurulu Başkanlığına hitaben yazılmış dilekçeyle yapılır. Dilekçeler, doğrudan Kurula verilebileceği gibi posta ile de iadeli taahhütlü gönderilebilir. Başvuruların teslim veya postaya verilmesi, başvuru tarihi olarak kabul edilir. Kurula başvuru ücreti; sporcular için (2.000) gösterge, diğer başvurularda ise (4.000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan tutardaki meblağ, Genel Müdürlük bütçesine gelir kaydedilir. İtirazın kabulü halinde başvuru ücretleri iade edilir. Kurulun sekreteryaya hizmetleri Genel Müdürlük tarafından yürütülür. Kurul ihtiyaçları için her yıl Genel Müdürlük bütçesine gerekli ödenek konulur.

Kurula başvuru süresi, federasyon yönetim kurulu kararı ile disiplin veya ceza kurulu kararının yazılı bildiriminden itibaren on gündür. Başvuru sahibi dilekçesinde; tarafları, konuyu, hukuki sebepler ile dayanılan delilleri ve taleplerini belirtmek zorundadır.

Başvuru tarihinden itibaren en geç beş gün içerisinde başvuru ücreti ile diğer giderlerin yatırıldığına ilişkin makbuzun ibraz edilmemesi halinde itiraz yapılmamış sayılır.

Başvuru dilekçeleri, Kurul evrakına kayıt sırasına göre ve varsa ivedilik durumları da dikkate alınarak incelenir. Başkanın uygun görmesi halinde bir üye dosyayı; görev, merci atlanması, ehliyet, menfaat, süre aşımı konularında ve esastan inceleyerek görüşünü en geç beş gün içinde bildirir. Başkan, Kurul üyesi olmayan ancak konusunda uzman kişi veya kişileri ücretini de belirlemek suretiyle bilirkişi olarak görevlendirebilir.

Ek- 4.(devamı). Federasyonların Bağımsızlığı İle İlgili Kanunu

Kurul, merci atlanması halinde dilekçeyi gerekli işlem için ilgili yere gönderir ve başvuru sahibine de bildirimde bulunur. İlk incelemede herhangi bir aykırılık görülmemesi halinde veya biçimsel eksikliklerin giderilmesi üzerine dilekçe, karşı tarafa ve ihbarı gerekli görülen diğer kişilere tebliğ olunur. Karşı taraf, tebliğ tarihinden itibaren en geç on gün içinde cevap dilekçesini vermek zorundadır. Dilekçede, maddî ve hukukî açıklamalar ile deliller ve talepler yer alır ve bunlara ilişkin belgeler eklenir.

Tamamlanan dosya, dosyayı inceleyen üyenin düşüncesi veya bilirkişi raporu ile birlikte Kurula sevk edilir. Kurul, incelemesini evrak üzerinde yapabileceği gibi tarafların sözlü açıklamalarına da başvurabilir.

Kurula başvuru icra ve infazı durdurmaz. Ancak; Kurul, ivedi durumlarda, ilgilinin talepte bulunması koşuluyla, başvuru veya itiraz konusu kararda hukuka açıkça aykırılık bulunması halinde ve yargılamanın seyrini dikkate alarak, icra veya infazın durdurulmasına karar verebilir. Kurul, haklı ve gerektirici nedenlerin bulunması halinde ihtilafla doğrudan ilgili konularda ihtiyati tedbir kararı verebilir.

Kurul kararını; kanun, ulusal ve uluslararası federasyonların kuralları, kanunların usule ilişkin hükümleri ile dosya münderecatı, tanık beyanları, bilirkişi incelemesi ve her türlü delile göre adalet ve nasafet esasları dairesinde tesis eder. Zorunlu haller dışında sportif faaliyetlere ilişkin iş ve işlemlerde en geç on iş günü, diğer hususlarda ise en geç üç ay içerisinde kararını verir. Kurul; itirazın reddine, kabulüne veya itiraz konusu kararın değiştirilerek karara bağlanmasına hükmedebilir. Kararlar gerekçeli olur. Varsa muhalefet şerhleri eklenir.

Kısa karar, ilgiliye ve federasyon başkanlığına faks ve internet üzerinden derhal bildirilir ve federasyon ile ilgililer tarafından uygulanmaya başlanır. Gerekçeli karar daha sonra tebliğ olunur. Kararlar, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 38 inci maddesi hükmü uyarınca ilam mahiyetinde sayılır.

Taraflar, kararın tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde verilen karara karşı karar düzeltme yoluna başvurabilirler. 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun kararların açıklanması, maddî hataların düzeltilmesi veya yargılamanın yenilenmesi halleri dışında Kurul aynı konuda tekrar karar veremez.”

MADDE 12 – 3289 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11 – Bu Kanun ile çıkarılması öngörülen düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte; 3289 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesine göre özerk olan spor federasyonları bu Kanuna göre kurulmuş bağımsız spor federasyonu olarak kabul edilir. Diğer kanunlarda özerk spor federasyonlarına yapılan atıflar, bağımsız spor federasyonlarına yapılmış sayılır.

Tahkim Kurulunun asıl ve yedek üyeleri, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren otuz gün içerisinde görevlendirilir.

Bu Kanunla tüzel kişilik kazanan spor federasyonları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk ilgili olimpiyat oyunlarının bitim tarihlerinden itibaren üç ay içerisinde genel kurullarını yaparak hukuki yapılarını bu Kanuna uygun hale getirmek zorundadırlar.”

MADDE 31 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ek-5.Anayasa Mahkemesi Kararı

19 Mart 2010 CUMA

Resmî Gazete

Sayı : 27526

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2006/118

Karar Sayısı : 2009/107

Karar Günü : 2.7.2009

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURANLAR:

1- Danıştay Onuncu Dairesi (Esas Sayısı: 2006/118)

2- Danıştay Onuncu Dairesi (Esas Sayısı: 2007/48)

İTİRAZLARIN KONUSU: 4.3.2004 günlü, 5105 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2. maddesiyle 21.5.1986 günlü, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen Ek Madde 9'un birinci, beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci fıkralarının Anayasanın 7., 9., 36., 123., 125. ve 155. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Özerk Spor Federasyonları Çerçeve Statüsü'yle bir basketbol oyuncusunun transferi konusundaki Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu kararının iptalleri istemiyle açılan davalarda itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu savını ciddi bulan Danıştay Onuncu Dairesi iptalleri için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralları

İtiraz konusu yasa kurallarını da içeren 5105 sayılı Yasa'nın 2. maddesiyle, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna eklenen ek madde 9 şöyledir:

“Ek Madde 9 - (Ek:4/3/2004-5105/2 md.)

Ek-5.(devam). Anayasa Mahkemesi Kararı

Federasyonlara, talepte bulunmaları durumunda Merkez Danışma Kurulunun uygun görüşü, Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakanın teklifi ve Başbakanın onayı ile idarî ve malî özerklik verilebilir. Federasyonun kuruluşuna ilişkin kararın, Resmî Gazetede yayımlanması ile tüzel kişilik kazanılır.

Özerk olan federasyonlar; organları genel kurulu tarafından seçimle göreve gelen, her türlü kararlarını kendi organları içerisinde alan, bütçesi genel kurul tarafından onaylanan ve ibra edilen federasyonlardır.

Özerklikte aşağıdaki kriterler göz önünde bulundurulur:

- a) Faal sporcu sayısı.
- b) Faal kulüp sayısı.
- c) Spor dalının ülkemiz veya dünyadaki yaygınlığı ve gelişme potansiyeli.
- d) Gelirlerinin giderlerini karşılayabilme yeterliliği.
- e) Spor dalının olimpiik olup olmadığı.
- f) Federasyon veya bağlı kulüplerin tesis durumu.

Özerkliğı onanan federasyon, hazırlayacağı ana statü ve buna bağlı talimatlara göre genel kurulunu ve yetkilendireceğı diğer organlarının oluşumunu, görev ve yetkilerini belirler. Özerk federasyonlar, uluslararası federasyonların öngördüğü kurulları oluşturmak zorundadır.

Özerk federasyonların; genel kurullarının toplanması ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar ile kimlerin oy kullanabileceğı ve Tahkim Kurulu ile ilişkileri Genel Müdürlükçe düzenlenecek çerçeve statü ile belirlenir. Özerk federasyonlarca hazırlanacak ana statü, çerçeve statüye aykırı olamaz.

Özerk federasyonların ceza veya disiplin kurullarınca verilen kararlara karşı Genel Müdürlük bünyesinde oluşturulacak Tahkim Kuruluna itiraz edilebilir.

Tahkim Kurulu yedi asıl ve yedi yedek üyeden teşekkül eder. Üyelerin beşinin hukukçu, ikisinin ise spor alanında bilimsel çalışmalar yapmış veya sporda idareci, teknik adam ve benzeri görevlerde bulunmuş kariyer sahibi kişi olmaları şarttır. Üyeler Genel Müdürün teklifi ve Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakanın onayı ile altı yıl için görevlendirilirler. Üyeler kendi aralarından bir başkan seçerler. Tahkim Kurulu tarafından verilen kararlar kesindir. Tahkim Kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Tahkim Kurulu, federasyon ile kulüpler; federasyon ile hakemler; federasyon ile teknik direktör ve antrenörler; kulüpler ile teknik direktör ve antrenörler; kulüpler ile oyuncular; kulüpler ile kulüpler arasında çıkacak ihtilaflar hakkında yönetim kurulunca verilecek kararlar ile disiplin veya ceza kurulu kararlarını, ilgililerin itirazı üzerine inceleyerek kesin karara bağlar.

Özerk federasyonların gelirleri; katılım payı, tescil, vize, transfer, itiraz, ceza, yayın, sponsorluk, reklam, yardım, bağış ve benzeri gelirler ile federasyon bütçesinin öz gelirlerinin %15'ini geçmemek üzere Genel Müdürlük bütçesinden ayrılacak paydan oluşur.

Ek-5.(devam). Anayasa Mahkemesi Kararı

Özerk federasyonların gelirleri ana statüsünde belirlenen usul ve esaslar dahilinde harcanır. Genel Müdürlük bütçesinden özerk federasyonlara, ilgili branşın alt yapısına ve eğitime ilişkin projelerinin desteklenmesi amacıyla gerektiğinde kaynak tahsis edilebilir. Özerk federasyonların tüm gelirleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Genel Müdürlük, özerk federasyonların talebi durumunda, kendisine ait spor tesislerinin işletilmesini, menkul ve gayrimenkullerini bedelsiz olarak kırkdokuz yıla kadar federasyonun faaliyetleri için tahsis edebilir. Söz konusu spor tesisleri ile menkul ve gayrimenkullerin tahsis amacı dışında kullanılması halinde, tahsis işlemi Genel Müdürlükçe iptal edilir.

Özerk federasyonların her türlü faaliyet ve işlemleri Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakanlığın denetimine tâbidir. Bu denetim sonucunda görevi başında kalmasında sakınca görülen federasyon başkanı veya yönetim kurulu üyeleri hakkında karar almak üzere, Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakan, genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırır.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararlarında, Anayasa’nın 7., 9., 36., 123., 125. ve 155. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

A- Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü’nün 8. maddesi uyarınca, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT’ün katılmalarıyla E. 2006/118 sayılı dosyada 5.9.2006 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, öncelikle davada uygulanacak kural sorunu görüşülmüştür.

Anayasa’nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 28. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa’ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

Danıştay Onuncu Dairesi, 5105 sayılı Yasa’nın 2. maddesiyle 21.5.1986 günlü, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna eklenen Ek Madde 9’un birinci ve beşinci fıkralarının iptalini istemiştir.

Ek-5.(devam). Anayasa Mahkemesi Kararı

Bakılmakta olan dava, 14.7.2004 günlü, 25522 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Özerk Spor Federasyonları Çerçeve Statüsü’nün iptali istemine ilişkindir.

Ek madde 9’un birinci fıkrası, spor federasyonlarına idari ve mali özerkliğin ne şekilde verileceği ve ne zaman tüzel kişilik kazanacakları ile ilgili konuları içermektedir. Başvuran Mahkemenin bakmakta olduğu davanın konusu Çerçeve Statünün iptali istemine ilişkin olduğundan ek madde 9’un birinci fıkrası davada uygulanacak yasa kuralı değildir.

Ek madde 9’un beşinci fıkrasının ikinci tümcesine göre özerk federasyonlarca hazırlanacak ana statü, çerçeve statüye aykırı olamayacaktır. Başvuran Mahkemede görülmekte olan davada, özerk bir federasyon tarafından hazırlanmış ana statü dava konusu edilmediğinden beşinci fıkranın ikinci tümcesi davada uygulanacak kural değildir.

Bu nedenlerle Ek madde 9’un birinci fıkrası ile beşinci fıkrasının ikinci tümcesi mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanacak kural olmadığından bunlara ilişkin başvurunun mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine, Şevket APALAK’ın karşı oyu ve oyçokluğu, kalan bölümlerin incelenmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

B- Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü’nün 8. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Cafer ŞAT, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT’ün katılmalarıyla E. 2007/48 sayılı dosyada 17.5.2007 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında da öncelikle davada uygulanacak kural sorunu görüşülmüştür.

Danıştay Onuncu Dairesi, 5105 sayılı Yasa’nın 2. maddesiyle 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna eklenen Ek madde 9’un altıncı, yedinci ve sekizinci fıkralarının iptalini istemiştir.

Danıştay Onuncu Dairesinde bakılmakta olan dava, bir basketbol oyuncusunun transferi konusundaki Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu kararının iptaline ilişkindir.

İtiraza konu Ek madde 9’un altıncı fıkrasında özerk federasyonların ceza veya disiplin kurullarınca verilen kararlara karşı Genel Müdürlük bünyesinde oluşturulacak Tahkim Kurulu’na itiraz edilebileceği öngörülmektedir. Bakılmakta olan davada özerk federasyonların ceza veya disiplin kurulları tarafından verilmiş bir karara itiraz edilmesi söz konusu olmadığından bu fıkra davada uygulanacak yasa kuralı değildir. Bu durumda itiraz başvurusunun bu fıkraya yönelik kısmının Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine, Şevket APALAK’ın karşıoyu ve oyçokluğu, yedinci ve sekizinci fıkraların esaslarının incelenmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

V- BİRLEŞTİRME KARARI

21.5.1986 günlü, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’a Yasa’nın 2. maddesiyle eklenen Ek Madde 9’un yedinci ve sekizinci fıkralarının iptallerine karar verilmesi istemiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin E.2007/48 sayılı davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2006/118 esas sayılı dava

Ek-5.(devam). Anayasa Mahkemesi Kararı

ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esasının kapatılmasına, esas incelemenin 2006/118 esas sayılı dosya üzerinden yürütölmense, 2.7.2009 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

5105 sayılı Yasa'nın 2. maddesiyle, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen Ek Madde 9'un;

1- Beşinci fıkrasının birinci tümcesine yönelik yürürlüğün durdurulması istemi 5.9.2006 tarihli, E.2006/118, K.2006/29 (Yürürlüğü Durdurma) sayılı,

2- Yedinci ve Sekizinci Fıkralarına yönelik yürürlüğün durdurulması istemi ise 17.5.2007 tarihli E.2007/48, K.2007/26 (Yürürlüğü Durdurma) sayılı kararlarla OYBİRLİĞİYLE REDDEDİLMİŞTİR.

VII- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralları, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşölüp düşünöldü:

A- Ek Madde 9'un Beşinci Fıkrasının Birinci Tümcesinin İncelenmesi

Başvuru kararında, özerk federasyonların genel idare içinde yer alan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne verilen bazı görevlerin daha verimli şekilde yürütölmesi amacıyla kamu hukuku alanında faaliyet göstermek üzere, hizmet yönünden yerinden yönetim ilkesine göre kurulan, hizmetle sınırlı olmak üzere kamusal yetki kullanan ve idarenin bütünlüğü ilkesi uyarınca merkezi idarenin vesayet denetimine tabi birer kamu kurumu olduklarının anlaşıldığı, Anayasa'da yasayla düzenlenmesi öngörölen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz yetki verilemeyeceğı, kamu tüzel kişiliğinin kuruluşunu sağlayacak olan yasada idareye düzenleme yapma yetkisinin idarenin yasallığı ilkesi çerçevesinde sınırlayıcı ve tamamlayıcı yetki olması gerektiğı, bu nedenle kuralın Anayasa'nın 7. ve 123. maddelerine aykırı olduğı ileri sürölmüştür.

Beşinci fıkranın iptali istenen birinci tümcesinde, özerk federasyonların genel kurullarının toplanması ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar ile kimlerin oy kullanabileceğı ve Tahkim Kurulu ile ilişkilerinin Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünce düzenlenecek çerçeve statü ile belirleneceğı kurala bağlanmıştır.

Anayasa'nın 123. maddesinde idarenin, kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğı ve kanunla düzenleneceğı, kuruluş ve görevlerinin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanacağı ve kamu tüzelkişiliğinin ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulacağı belirtilmiştir.

3289 sayılı Yasanın Ek 9. maddesinin birinci fıkrasına göre, spor federasyonlarına, talepte bulunmaları durumunda Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan Merkez Danışma Kurulunun uygun görüşü, bu Genel Müdürlüğün bağı olduğı Bakanın teklifi ve Başbakanın onayı ile idarî ve malî özerklik verilebilmekte, Federasyonlar da, kuruluşlarına ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanması ile tüzel kişilik kazanmaktadırlar.

Ek-5.(devam). Anayasa Mahkemesi Kararı

Özerk spor federasyonları denetim bakımından merkezi idareye bağılıdır. Ek Madde 9'un son fıkrasına göre, bu federasyonların her türlü faaliyet ve işlemleri Genel Müdürlüğün bağı olduğu Bakanlığın denetimine tâbidir. Bu denetim sonucunda görevi başında kalmasında sakınca görülen federasyon başkanı veya yönetim kurulu üyeleri hakkında karar almak üzere, Genel Müdürlüğün bağı olduğu Bakan, genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilir. Bunların Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından öngörülen çerçeve statüye uygun şekilde hazırlanması zorunlu olup, ceza veya disiplin kurullarınca verilen kararlara karşı Genel Müdürlük bünyesinde oluşturulacak Tahkim Kurulu'na itiraz edilebilir.

Ek madde 9'da 5340 sayılı Yasa ile yapılan değişiklik sonucunda Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü olimpiyad branşlarda, federasyonun bir önceki yıl gerçekleştiren gelirlerinin %75'i kadar, olimpiyad olmayan federasyonlara ise, %50'si kadar yardımda bulunabilmektedir. Ayrıca Genel Müdürlük, bütçesinden özerk federasyonlara ilgili branşın alt yapısına ve eğitime ilişkin projelerinin desteklenmesi amacıyla gerektiğinde kaynak tahsis edebilmekte ve spor tesislerinin işletilmesini, menkul ve gayrimenkullerini bedelsiz olarak kırkdokuz yıla kadar federasyonların faaliyetlerine devredebilmektedir.

Yukarıda anılan özerk federasyonların kuruluşları, denetimleri, mali yapıları, ve kararlarına karşı merkezi idare içerisinde oluşturulan Tahkim Kurulu'na başvurulabilmesi gibi hususlar göz önünde bulundurulduğunda, bunların hizmet yerinden yönetim kuruluşları oldukları sonucuna varılmaktadır. Özerk federasyonların hizmet yerinden yönetim ilkesine göre kurulmaları nedeniyle Anayasa'nın 123. maddesi uyarınca kanunla düzenlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 123. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Anayasa'nın 123. maddesine aykırı bulunan kuralın ayrıca 7. madde yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Haşim KILIÇ ve Serdar ÖZGÜLDÜR bu görüşlere katılmamışlardır.

B- Ek Madde 9'un Yedinci Fıkrasının İncelenmesi

Başvuru kararında, Türk hukukunda tahkimin özel hukuk alanına özgü bir uyuşmazlık çözme yolu olarak ortaya çıktığı, idarenin kamu hukukuna göre taraf oldukları uyuşmazlıklarda tahkime gidebilmesinin tek istisnasının Anayasa'nın 125. maddesi kapsamındaki imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleriyle ilgili uyuşmazlıklar olduğu, bunun dışında idarenin kamu gücünü kullanarak yaptığı işlemlerden doğan idari uyuşmazlıklar nedeniyle tahkim yoluna gidilemeyeceği, oysa itiraz konusu yasa kuralı ile zorunlu tahkim usulünün getirildiği, özerk federasyonların genel idare içinde yer alan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne verilen bazı görevlerin daha verimli şekilde yürütülmesi amacıyla kamu hukuku alanında faaliyet göstermek üzere hizmet yerinden yönetim ilkesine göre kurulmuş, tıpkı kamu kurumu niteliğindeki meslek kurumlarına benzeyen kamu tüzel kişileri oldukları anlaşıldığından, özerk federasyonların işlemlerinin idari işlem niteliği taşıdığı ve idari yargının Anayasa ile korunan görev alanıyla ilgili olduğunda kuşku bulunmadığı, bu nedenlerle kuralın Anayasa'nın 9., 36., 125. ve 155. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Ek-5.(devam). Anayasa Mahkemesi Kararı

İtiraz konusu yedinci fıkrada, “*Tahkim Kurulu yedi asıl ve yedi yedek üyeden teşekkül eder. Üyelerin beşinin hukukçu, ikisinin ise spor alanında bilimsel çalışmalar yapmış veya sporda idareci, teknik adam ve benzeri görevlerde bulunmuş kariyer sahibi kişi olmaları şarttır. Üyeler Genel Müdürün teklifi ve Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakanın onayı ile altı yıl için görevlendirilirler. Üyeler kendi aralarından bir başkan seçerler. Tahkim Kurulu tarafından verilen kararlar kesindir. Tahkim Kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.*” denilmiştir.

Anayasa’nın 36. maddesinin birinci fıkrasında “Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.” denilmiş, 125. maddesinin birinci fıkrasında ise idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu, kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesinin öngörülebileceği, milletlerarası tahkime ancak yabancılik unsuru taşıyan uyuşmazlıklar için gidilebileceği belirtilmiştir.

Tahkim genel olarak öğretide, hukuki uyuşmazlıkların, söz konusu uyuşmazlığa taraf olmayan bağımsız kişi veya kişiler tarafından çözümlenerek karara bağlanması olarak tanımlanmaktadır. Anayasa’nın 125. maddesindeki tahkim yolu, kamu idarelerinin tamamen dışında bağımsız kişilerden oluşan ve yasalarla belirlenmiş hukuki uyuşmazlıkları kesin olarak karara bağlayan bir çeşit özel yargı yoludur. Tahkim kurullarının verdiği kararlar mahkemeler tarafından verilen kararlar gibi uygulanabilme niteliğine sahiptir.

İtiraz konusu fıkra ile düzenlenen “Tahkim Kurulu” ise Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulmakta ve üyeleri Gençlik ve Spor Genel Müdürünün teklifi ve Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakanın onayı ile altı yıl için görevlendirilmektedirler. Bu nedenle, idare içerisinde oluşturulan bu Kurulun, hukuki uyuşmazlıkların tarafların isteği üzerine, bağımsız kişi veya kişiler tarafından çözümlenerek karara bağlandığı ulusal ve uluslar arası tahkim kurulları ile ilgisinin olmadığı açıktır.

Yasakoyucu, uyuşmazlıkların yargı mercilerine götürülmesinden önceki aşamalarda çözümlenebilmesi amacıyla kimi kurullar, müesseseler veya başvuru yolları öngörebilir. Bu durum yasakoyucunun genel kural koyma yetkisinden kaynaklanmakta olup, anılan yolları öngörüp öngörmemek takdir yetkisi içerisinde. Spor alanında ortaya çıkan uyuşmazlıkları idari olarak çözümlenmek üzere bir kurul oluşturulması, bu kurulun asıl ve yedek üyelerinin sayısının, niteliklerinin belirlenmesi ve başkan seçme usulünün düzenlenmesi de yasakoyucunun takdir yetkisi içerisinde. Bu nedenle fıkranın birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü tümceleri Anayasa’ya aykırı olmadığından bu tümcelere yönelik iptal isteminin reddi gerekir.

Ek 9. maddenin yedinci fıkrasının beşinci tümcesinde Tahkim Kurulu tarafından verilen kararların kesin olduğu belirtilmiştir.

Anayasa’nın hak arama özgürlüğüne ilişkin 36. maddesiyle güvence altına alınan dava yoluyla hak arama özgürlüğü, bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde, diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden birini oluşturmaktadır. Kişinin uğradığı bir haksızlığa veya zarara karşı kendisini savunabilmesinin ya da maruz kaldığı haksız bir uygulama veya işleme karşı haklılığını ileri sürüp kanıtlayabilmesinin, zararını giderebilmesinin en etkili ve güvenceli yolu, yargı mercileri önünde dava hakkını kullanabilmesidir. Kişilere yargı mercileri önünde

Ek-5.(devam). Anayasa Mahkemesi Kararı

dava hakkı tanınması adil yargılamanın ön koşulunu oluşturur. Öte yandan, Anayasa'nın 125. maddesinde belirtilen idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolunun açık olması ilkesine göre, idari işlemlere karşı yargı yolu, Anayasa'da belirtilen kimi ayrık durumlar dışında yasalarla sınırlandırılmaz.

İptali istenen tümceyle idari bir merci olan tahkim kurulu tarafından verilen kararlara karşı yargı yolu kapatılmış ve bu kurul tarafından verilen kararların kesin olduğu belirtilmiştir. Yasakoyucu, taraflara görevli ve yetkili mahkemeye başvurmadan önce aralarındaki uyuşmazlığı kısa sürede çözmek üzere idari bir kurula başvurma yükümlülüğünü getirebilir ise de, bu kurulun kararlarının kesin olması Anayasa'nın 36. maddesinde belirtilen hak arama özgürlüğüne ve 125. maddesinde belirtilen idarenin her türlü eylem ve işlemlerinin yargı denetimine tabi olduğu ilkesine aykırı görülmüştür. Tümcenin iptali gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR, Tahkim Kurulu tarafından verilen kararların kesin olduğunu belirten kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu görüşüne katılmamıştır.

Ek madde 9'un yedinci fıkrasının altıncı tümcesine gelince;

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi yasaların, kanun hükmünde kararnamelerin ve TBMM İçtüzüğü'nün Anayasa'ya aykırılığı konusunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelere dayanmak zorunda değildir. İstemle bağlı kalmak koşuluyla başka gerekçe ile de Anayasa'ya aykırılık incelemesi yapabileceğinden, iptali istenen kuralla ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 123. maddesi yönünden de inceleme yapılmıştır.

Anayasa'nın 123. maddesine göre idarenin Yasayla düzenlenmesi gerekmektedir. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan Tahkim Kurulu idare içerisinde yer almaktadır. Herhangi bir kamu idaresinin yasa ile düzenlenmiş olduğunun kabul edilebilmesi için söz konusu idarenin ad olarak yasada belirtilmesi yeterli değildir. Böyle bir düzenlemede temel ilkelerin ortaya konulması, çerçevenin çizilmesi, sınırsız, belirsiz ve geniş bir alanın yürütmenin düzenlemesine bırakılmaması gerekmektedir.

Tahkim Kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarının yasa ile belirlenmesi gerekirken, yedinci fıkranın altıncı tümcesi ile bu konuların düzenlenmesi Yönetmeliğe bırakılmıştır. Bu nedenle Kural Anayasa'nın 123. maddesine aykırı görülmüştür. İptali gerekir.

Yedinci fıkranın Anayasa'nın 9. ve 155. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

C- Ek Madde 9'un Sekizinci Fıkrasının İncelenmesi

Başvuru kararında, Yedinci fıkra için ileri sürülen gerekçelerle bu fıkranın da Anayasa'nın 9., 36., 125. ve 155. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Yukarıda yedinci fıkranın incelenmesinde belirtilen gerekçelerle, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan Tahkim Kurulunun federasyon ile kulüpler; federasyon ile hakemler; federasyon ile teknik direktör ve antrenörler; kulüpler ile teknik direktör ve antrenörler; kulüpler ile oyuncular; kulüpler ile kulüpler arasında çıkacak

Ek-5.(devam). Anayasa Mahkemesi Kararı

ihtilaflar hakkında yönetim kurulunca verilecek kararlar ile disiplin veya ceza kurulu kararlarını ilgililerin itirazı üzerine inceleyerek karara bağlamasında Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir.

Ancak, Anayasa'nın 36. maddesinde belirtilen hak arama özgürlüğü ve 125. maddesinde belirtilen idarenin eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olması ilkesi göz önünde bulundurulduğunda Tahkim Kurulunun itirazları kesin olarak karara bağlaması Anayasa'ya aykırı görülmüştür. Bu nedenle fıkra da geçen "... kesin ..." sözcüğünün iptali gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 9. ve 155. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

Serdar ÖZGÜLDÜR bu görüşe katılmamıştır.

VIII- İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmi Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez" denilmekte, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır. Maddenin beşinci fıkrasında ise, Anayasa Mahkemesi'nin, iptal halinde meydana gelecek hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya kamu yararını ihlal edici mahiyette görmesi halinde yukarıdaki fıkra hükmünü uygulayacağı belirtilmiştir.

İptal edilen Yasa kurallarının doğuracağı hukuksal boşluk, kamu yararını bozucu nitelikte görüldüğünde gerekli yasal düzenlemelerin yapılması amacıyla iptal kararının, Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

IX- SONUÇ

21.5.1986 günlü, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'a 4.3.2004 günlü, 5105 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2. maddesiyle eklenen Ek Madde 9'un:

A- Beşinci fıkrasının birinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ ile Serdar ÖZGÜLDÜR'ün karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

B- Yedinci fıkrasının;

1- Beşinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Altıncı tümcesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

Ek-5.(devam). Anayasa Mahkemesi Kararı

3- Kalan kısmının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C- Sekizinci fıkrasının;

1- Sonunda yer alan "... kesin ..." sözcüğünün Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, SerdarÖZGÜLDÜR'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Kalan kısmının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

D- Beşinci fıkrasının birinci tümcesinin iptali nedeniyle uygulanma olanağı kalmayan fıkranın son tümcesinin de, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesinin ikinci fıkrası gereğince İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

E- Beşinci fıkrasının birinci tümcesi, yedinci fıkrasının beşinci ve altıncı tümceleri ile sekizinci fıkrasının sonunda yer alan "... kesin ..." sözcüğünün iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince, bu sözcük ve tümcelere ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMİ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2.7.2009 gününde karar verildi.

Başkan

Haşim KILIÇ

Başkanvekili

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Sacit ADALI

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Ek-5.(devam). Anayasa Mahkemesi Kararı

Mustafa YILDIRIM

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Şevket APALAK

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

KARŞIOY GEREKÇESİ

1- Anayasa'nın "Gençliğin Korunması" başlıklı 58. maddesinde "Devlet, istiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müspet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır..." denilmekte; "Sporun geliştirilmesi" başlıklı 59. maddesinde ise "Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur." hükmü öngörülmektedir. Esasen bu iki madde Anayasa'da "Gençlik ve Spor" üst başlığı ile düzenlenmiş bulunmaktadır.

Yine Anayasa'nın 123. maddesinde "İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir..." denilmekte ve maddenin gerekçesinde de "...Maddede idarenin kuruluş ve görevleri bakımından bir bütün olduğu ilkesi getirilmek suretiyle, Türkiye Cumhuriyeti'nin ülkesi ve milliyetiyle bölünmez bütünlüğünün de bir sonucu olarak, idarenin yerine getirdiği çeşitli görevleriyle bu görevleri yerine getiren kuruluşlar arasında birlik sağlanmaktadır. Dolayısıyla, nitelikleri gereği bazı ayrı tüzel kişiler eliyle görülmek yoluna gidilse de, idarenin bütünlüğü ilkesinin gereği olarak bunlar denetime bağlı kalacaklardır. Ayrıca, bu tür kamu tüzel kişileri için, Anayasa ve kanunlarda özel hüküm bulunmayan durumlarda, Anayasa'nın idareye ilişkin genel ilke ve hükümleri uygulanacaktır..." şeklinde açıklama yer almaktadır.

Anayasa'nın 128. maddesinde de "Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin **genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler**, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür..." hükmü öngörülmektedir.

Ek-5.(devam). Anayasa Mahkemesi Kararı

21.5.1986 tarih ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un bir bütün halinde incelenmesi ve özellikle 4, 18, 19, 20, 30, 31 ve Ek 1. maddelerinin birlikte değerlendirilmesinde; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün bir hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşu olup, genel idare kapsamı içinde bulunduğu, ancak bu Genel Müdürlüğün "Ana Hizmet Birimleri" arasında gösterilen "Spor Federasyonu Başkanlıkları"nın klâsik bir Devlet Dairesi statüsünde olmayıp, federasyon başkanlarının seçimle göreve gelip fahri olarak bu görevi sürdürdükleri, spor federasyonlarının sıkı denetimine tabi spor kulüplerinin Dernekler Kanunu'na göre teşekkül ettikleri, spor federasyonlarının kurulları ile buralarda görev alacak kişilerin de karma bir yapı gösterip, bunların büyük çoğunluğunun kamu görevlisi statüsünde olmadığı, dolayısıyla itiraz konusu 3289 sayılı Kanun'un Ek 9. maddesinin beşinci fıkrasının 1. tümcesinde ifadesini bulan "**özerk federasyonların**" klâsik bir devlet dairesi (genel idare birimi) olarak nitelendirilmesine imkân olamayacağı, esasen Anayasa'nın 58. ve 59. maddelerinin Devlet'e yüklediği yükümlün yasal bazda bir yansımasından ibaret olan bu düzenleme biçimi dolayısıyla, gerçekte özel hukuk alanına dahil oldukları aşikar olan bu oluşumların bir hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşu olarak değerlendirilebilmeleri imkânı olmadığı açıktır.

2- Özerk federasyonların ifa ettikleri görev ve buralarda görevlendirilen kişilerin statü ve konumları birlikte değerlendirildiğinde; ortada Anayasa'nın 128. maddesinin birinci fıkrasında ifadesini bulan "genel idare esaslarına göre kamu hizmetlerini yürütmekle yükümlü bir Devlet kuruluşu"nın bulunmadığı kuşkusuzdur. Anayasa Mahkemesi'nin konuya ilişkin kararlarından da aynı sonucu çıkarmak mümkündür. Anayasa Mahkemesi bir kararında "...Anayasa'nın 125. maddesinin dördüncü fıkrasında geçen '**esaslar**' sözcüğü ile 128. maddesinin birinci fıkrasında geçen '**genel idare esasları**' deyişi, kamu görevinin anayasal dayanağıdır... Önemi ve değeri nedeniyle Devletin başlıca görevleri '**genel idare esasları**'na göre yürütülmektedir. '**Genel idare esasları**'na göre yürütülen kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerde kadro esastır. Bu hizmetlerin yapısal ve işlevsel özellikleri, onu diğer hizmetlerden ayırır. Bu görevlerde bulunan kimseler, yasaların güvencesi altındadır. Anayasa'nın 128. maddesinde genel idare esaslarına göre yürütülen kamu hizmetlerine ilişkin asli ve sürekli görevlerin ancak memurlar ve diğer kamu görevlileri tarafından yerine getirileceği belirtilmiştir. **Bu görevlerin kadroya bağlanması dışında, merkezi idare ile statüler bir ilişki içinde olması ve kamu gücünün kullanılması biçiminde özellikleri görülmektedir...**" şeklinde konuya açıklık getirmiştir. (Any. Mah.nin 9.2.1993 tarih ve E.1992/44, K.1993/7 sayılı kararı; AMKD., Sayı:29, s.273-275)

Yine Anayasa Mahkemesi, 3182 sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 23.5.1987 tarih ve 3332 sayılı Kanun'un ilgili maddelerinin iptali istemiyle açılan davaya ilişkin kararında, Devlet Yatırım Bankası'nda çalışanların statü ve özlük hakları konusunda Bakanlar Kurulu'nun yetkili kılınmasına ilişkin kuralla ilgili olarak şu değerlendirmeyi yapmıştır: "...İddianın yerinde olup olmadığına karar verebilmek için sözkonusu Banka personelinin niteliğini belirtmek gerekir. Bilindiği gibi **kamu bankaları** tıpkı bankacılık sektöründe faaliyet gösteren özel sektör bankaları gibi kredi ve mevduat işlemlerine dönük faaliyette bulunmakta ve özel sektör bankaları ile yoğun bir rekabet içinde çalışmaktadır. Adı geçen sektörde özel işletmecilik esasları hâkimdir. Bu nedenle, **banka personelinin hizmetini 'genel idare esaslarına göre' yürütülen kamu hizmetlerinden saymaya imkân yoktur.** Dolayısıyla, adı geçen Banka personelinin

Ek-5.(devam). Anayasa Mahkemesi Kararı

nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin **Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenecek ilkeler çerçevesinde düzenlenmesinde** Anayasa'nın 128. maddesine herhangi bir aykırılık yoktur...” (Any.Mah.nin 21.1.1988 tarih ve E.1987/11, K.1988/2 sayılı kararı; AMKD., Sayı:24, s.30)

Bu iki karar çerçevesinde yapılan değerlendirme ışığında da; Anayasa'nın 58. ve 59. maddelerinin somutlaştırılması çerçevesinde bir hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşu olarak teşkilatlandırılan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün murakabesine tâbi “özerk federasyonlar”ın ifa ettikleri hizmetin “Devletin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu” bir kamu hizmeti şeklinde nitelendirilebilmesi mümkün olmadığı gibi; bu federasyonlarda görevlendirilen kişileri Anayasa'nın 128. maddesi kapsamında memur veya diğer kamu görevlisi olarak kabul etmeye de imkân yoktur. Dolayısıyla, özerk federasyonların 3289 sayılı Kanun çerçevesindeki statüleri göz önüne alındığında; yapıları, idareyle ilişkileri ve yerine getirdikleri görevlerin niteliği, bunların bir kamu kurumu olarak kabulüne ve ifa ettikleri hizmeti kamu hizmeti saymaya imkân tanımamaktadır. Bu durumda, itiraz konusu Ek 9. maddesinin beşinci fıkrasının 1. tümcesinin Anayasa'nın 7., 123. ve 128. maddelerine aykırılığı söz konusu değildir ve özerk federasyonların işlevlerinin Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nce düzenlenecek “Çerçeve statü” ile belirlenmesinde Anayasal bir sorun bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, kuralın iptali isteminin reddi gerektiği sonucuna vardığımızdan; iptale ilişkin çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Başkan

Haşim KILIÇ

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

KARŞIOY GEREKÇESİ

1- İtiraz konusu Ek 9. maddenin yedinci ve sekizinci fıkralarında, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulacak “Tahkim Kurulu” düzenlenmekte ve bu Kurul'un özerk federasyonların ceza veya disiplin kurullarınca verilen kararlara karşı yapılacak itirazları “kesin olarak” karara bağlayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Türk hukukunda “Tahkim” özel hukuk alanına özgü bir uyuşmazlık çözme yolu olarak ortaya çıkmış; Anayasa'nın 125. maddesinde yapılan değişiklikle de kamu hizmetleriyle ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde, bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesine imkân tanınmıştır.

Ek-5.(devam). Anayasa Mahkemesi Kararı

Tahkim Kurulu'nun kanunda öngörülen yapısı ve ifa ettiği işlev itibarıyla, yukarıda yapılan genel açıklamalar çerçevesinde bu Kurul'un bir kamu idaresi olarak nitelendirilebilmesi mümkün olmadığı için, Kurul'un kararlarını "idari işlem" kabul etmeye de imkân yoktur. Artık tüm spor branşları uluslararası camiada örgütlenmiş ve neredeyse bu konularda küresel kural ve normlar egemen olmuş bulunmaktadır. Spor müsabakaları ve sportif faaliyetlerin kendine özgü kurallarının bulunuşu, bunların yürüyen ve süregelen özellikleri, zamana yayılan ve uzun bir sürece dayalı bir yargısal denetime elverişli olmayan, çok kısa sürede çözüm gerektiren yapıları dikkate alındığından; bu faaliyetler nedeniyle oluşabilecek ihtilafların "kamu hukuku" ya da "salt özel hukuk" alanlarına girdiği ve bunlara has yargısal denetime tâbi tutulmaları gerektiği tezi çok sağlam argümanlara dayanmayacaktır. Şu halde, kendine özgü bir hukuki durum teşkil eden sportif faaliyetler dolayısıyla doğabilecek ihtilaflara, kendine özgü bir çözüm mekanizmasının (tahkim) öngörülmesinde Anayasal bir engel bulunmamaktadır. Esasen, neredeyse tüm uluslararası spor dallarındaki ihtilaflarında tahkim usulü benimsenmiş ve uygulanagelmektedir. Anayasa'nın 58. ve 59. maddelerindeki özel düzenlemeleri dikkate alan yasakoyucunun, sporun kendine özgü özelliğini dikkate alarak, uyuşmazlıklarda "tahkim" usulünü öngörmesi Anayasa'ya aykırı değildir.

2- Tahkim Kurulu kararlarının "kesin" olduğuna ilişkin kuralların da Anayasa'ya aykırı bir yanı yoktur. Anayasa'nın 58. ve 59. maddelerindeki düzenlemeler, sporun belirtilen özelliği ve evrenselliği ve bu konudaki uluslararası sözleşmeler ile bunların öngördüğü kurallar dikkate alındığında; kurallarda belirtilen yargı kısıntısının Anayasa'nın 36. maddesiyle ters düştüğü de söylenemez. Herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğunu öngören ve "hak arama hürriyeti" başlığı altında düzenlenen Anayasal düzenlemenin davanın somutunda uygulanabilmesi için, ortada özel ya da kamu hukuku alanına giren bir hukuki uyuşmazlığın sözkonusu olması gerekir. Oysa yukarıda açıklandığı üzere, "spor"un kendine özgü konumu, olağan hukuk yolları yerine bu alana has çözüm yollarının bulunmasını gerektirmektedir. Nitekim uluslararası spor camiası da bu çözüm yollarını olağan mahkemeler dışında, spor tahkim kurulları ve spor tahkim mahkemelerinde bulmuştur.

Dolayısıyla, özerk federasyonların sporla ilgili uyuşmazlıklar nedeniyle verdikleri kararların Tahkim Kurulu'nda görüşülerek "kesin" olarak sonuçlandırılması, âlelade bir hukuki ihtilafların çözümü mahiyetinde değerlendirilemez. Bu hukuki yaklaşımın ışığında, sportif ihtilafların Tahkim Kurulu'nda kesin karara bağlanmasında Anayasa'nın 36. maddesine aykırı bir yön yoktur.

Açıklanan nedenlerle, bu yöndeki kuralların iptali isteminin reddi gerektiği kanısında olduğundan, çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılamıyorum.

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Ek-6. Federasyonlar Kuruluş ve Özerklik Yılları

Federasyonlar	Özerklik Tarihi	Kuruluş Yılları
Türkiye Satranç Federasyonu	07.05.2004	1991
Türkiye Basketbol Federasyonu	15.05.2004	1934
Türkiye Briç Federasyonu	15.05.2004	1997
Türkiye Motosiklet Federasyonu	15.05.2004	2003
Türkiye Tenis Federasyonu	10.09.2004	1953
Türkiye Voleybol Federasyonu	28.10.2004	1934
Türkiye Kayak Federasyonu	24.04.2005	1934
Türkiye Golf Federasyonu	09.09.2005	1996
Türkiye Ragbi Federasyonu	22.01.2006	2001
Türkiye Bilardo Federasyonu	22.01.2006	1993
Türkiye Binicilik Federasyonu	22.01.2006	1926
Türkiye Bocce, Bowling ve Dart Federasyonu	22.01.2006	2005
Türkiye Judo ve Kuraş Federasyonu	22.01.2006	1962
Türkiye İzcilik Federasyonu	02.02.2006	1992
Türkiye Otomobil Sporları Federasyonu	04.02.2006	1991
Türkiye Buz Hokeyi Federasyonu	12.04.2006	1991
Türkiye Buz Pateni Federasyonu	12.04.2006	2006
Türkiye Halter Federasyonu	12.04.2006	1923
Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu	12.04.2006	1980
Türkiye Sutopu Federasyonu	12.04.2006	2005
Türkiye Triatlon Federasyonu	12.04.2006	2001
Türkiye Hokey Federasyonu	12.04.2006	2002
Türkiye Masa Tenisi Federasyonu	22.04.2006	1966
Türkiye Taekwondo Federasyonu	22.04.2006	1981
Türkiye Yelken Federasyonu	22.04.2006	1957
Türkiye Badminton Federasyonu	31.05.2006	1991
Türkiye Bedensel Engelliler Spor	31.05.2006	2000
Türkiye Bisiklet Federasyonu	31.05.2006	1923
Türkiye Boks Federasyonu	31.05.2006	1924
Türkiye Jimnastik Federasyonu	31.05.2006	1940
Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu	31.05.2006	2000
Türkiye Kano Federasyonu	31.05.2006	2002
Türkiye Modern Pentatlon Federasyonu	31.05.2006	2001
Türkiye Okçuluk Federasyonu	31.05.2006	1961
Türkiye Özel Sporcular Spor Federasyonu	31.05.2006	2000
Türkiye İşitme Engelliler Spor Federasyonu	31.05.2006	2000
Türkiye Kürek Federasyonu	01.06.2006	1924
Türkiye Atletizm Federasyonu	12.07.2006	1923
Türkiye Dağcılık Federasyonu	12.07.2006	1966
Türkiye Eskrim Federasyonu	12.07.2006	1923
Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu	12.07.2006	1996
Türkiye Halk Oyunları Federasyonu	12.07.2006	2001
Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu	12.07.2006	1996

Ek-6. (devam). Federasyonlar Kuruluş ve Özerklik Yılları

Federasyonlar	Özerklik Tarihi	Kuruluş Yılları
Türkiye Vücut Geliştirme ve Fitness Federasyonu	12.07.2006	1991
Türkiye Güreş Federasyonu	14.09.2006	1922
Türkiye Atıcılık ve Avcılık Federasyonu	21.09.2006	1926
Türkiye Dans Sporları Federasyonu	21.09.2006	2006
Türkiye Hentbol Federasyonu	21.09.2006	1976
Türkiye Herkes İçin Spor Federasyonu	21.09.2006	1990
Türkiye Okul Sporları Federasyonu	21.09.2006	2005
Türkiye Oryantiring Federasyonu	21.09.2006	2002
Türkiye Yüzme Federasyonu	21.09.2006	1924
Türkiye Kick Boks Federasyonu	22.12.2006	2004
Türkiye Muay Thai Federasyonu	03.02.2009	2006
Türkiye Wushu Federasyonu	03.02.2009	2006
Türkiye Dijital Oyunlar Federasyonu	Devlete bağlı	2011
Türkiye Gelişmekte Olan Spor Dalları Federasyonu	Devlete bağlı	2006
Türkiye Hava Sporları Federasyonu	Devlete bağlı	2008
Türkiye Kızak Federasyonu	Devlete bağlı	2006
Türkiye Futbol Federasyonu	17.06.1992	1923

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : Solmaz Serdar
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 11.08.1988/Çorum
Medeni hali : Bekar
Telefon : 05348299694
e-mail : serdarsolmaz11@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet
Yüksek Lisans	Gazi Ün./Spor Yönetim Bilimleri	2016
Lisans	Anadolu Ün./Spor Yöneticiliği	2012
Lise	Çorum Eti Lisesi	2006

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2016	Batman Üniversitesi	Araştırma Görevlisi

Yabancı Dil

İngilizce

GAZİ GELECEKTİR..